

2-వ ఆయుర్వేద సమేళనము.

కాకినాడయందు జరుగుట.

(ఒక విలేజునుండి యొద్దనుండి).

కాకినాడ, డిసెంబరు 15:—రాజవైద్య చింతామణి యుగారి యాభివర్ణముక్రిందను రెండవ ఆయుర్వేద సమేళనము నేర్పరచుచున్నది. ఆయుర్వేదమును ప్రసాదించిన వారికి కాకినాడ నుండి సుప్రసిద్ధ వైద్యులు నభివర్ణము నచ్చిరి. పండిత గోపాలాచార్యులు, డాక్టరు లక్ష్మీవతి, డాక్టరు ఆనందాచార్యులు చెన్నపురి నుండి వచ్చిరి.

ఆయుర్వేద ప్రదర్శనము లేపు ఉదయము 8 గంటలకు జరుగును. దానిని ఆసక్తిగా దివ్య బహుద్ధుల కొమ్మిరెడ్డి సూర్యనారాయణమూర్తి నాయకుగారు ప్రారంభించెదరు.

అధ్యక్షుల సన్మానము.

సభాధ్యక్షులు తమ యువస్వాగత సారథులనుండి శ్రీ బాబ్జి సారథ్యమున నాయుర్వేదోన్నత్యమును ప్రశంసించి అనంతర మిటులు చెలిపిరి:

“ఆయుర్వేద విద్యానాం మూలం ధర్మార్థ కామమోక్షకామ్, శ్రేయఃపరం కిమన్యత్ శరీరమజరామరం విహయేకమ్”

అను నాగ్రంథమునందు సమస్తజీవులకును నుభయముల నుభయముల శరీరమే ముఖ్యకారణముగ నున్నది. అట్టి శరీరమునకు అంతరాయము లగు రోగముల నుద్దేశించి యాయుర్వేదము కాదు, బాల, కృమి, కాలాగ్ర, కల్మ, దంష్ట్ర, జ్వర వృక్ష, అని యెనిమిదివిధములగా చికిత్సాని సౌకర్యమునకై విభజింపబడియున్నది.

వై గనబరచిన కల్మ కాలాగ్రము మున్నగు నెనిమిది విధానము లను సంశయములతోగూడిన యాయుర్వేదవైద్యము అన్నియుగముల సంపూర్ణ విశాసమును పురాతనకాలమున జూచియున్నది. ఆ యుగముల లక్ష్యలక్షణసహిత మగు విజ్ఞానము అనేకసంవత్సర రూపమున వైద్యవాజ్ఞయముగ ప్రబలియున్నది. అయ్యది ఆపుడపుడు రాజవరైన యున్న గౌరవాభివర్ణములు కల్పించి ముఖపుల (ప్రాత్యక్షిక) పరిశోధనముల నిర్వహించు లగు పునాదులతో నాయుర్వేద లీజము నాటియుండుటం జేసి యిందుకైనను చలన మొందక యితరవైద్యకవిధానములు ప్రబలియుండు నీ కాలమున గూడ నూటికి తొంబదితోమ్మిదిమందికి ఆరోగ్యభాగ్యమును గలిగింప గలిగినది.

వ్యాధిజ్ఞానోపాయములు.

ధర్మవర్తనములు పూజ్యులు వైన యాయుర్వేదము జేదబోధితమగుటచే పురాతనమైన దని వైది చెప్పియుంటిని. ఇక్కాలమున పాశ్చాత్యవైద్యవిధానము మా పరిశోధన ములచే గమనింపి మని చెప్పుచుండు ఆగ్ర్యజనకము లగు విషయములు ఆవిరింపకాలముననే యాయుర్వేదవేత్త వైన యాయుర్వేదచే గర్వించదగిన చాసిసంతతికి జేరిన యేకారత పుత్రునకును మాతృవ్యములేని యితరునకును మానకమున సంత సము పొంగుటకును? అందు గొప్పటిని దిక్షాశ్రము విమ ర్శించెదః—

ఆయుర్వేదము త్రిదోషవర్ధి ననుసరించిన సిద్ధాంత కాత్రము. అందు మిథ్యాపరిపరములచే గల్గిన త్రిదోష ముల వికృతయే వ్యాధి యనిరి. అట్టి వ్యాధి సామాన్యముగా గల్గించు కారణజాలమును గుర్తించుటకు నిదానము (ప్రాగ్నా) ధము, రూపము, సంప్రాప్తి, ఉపశమము ననునవి యైదును పరిధానసాధనము లనిరి. ఈ పంచోపాయములచేతను, దూ వ్యము, దేహము, బలము, కాలము, పృథ్వీ, వాయువు, సత్వ ము (మనోబలము), సాత్వ్యము (అలవాటు), ఆహారము అను వానిచేతను, వీని యందర్భూతము లగు నూత్ననూత్నము లైన యితరోపాయములచేతను, నేత్రము, మూత్రము, రూప ము, శబ్దము, స్పర్శము, జిహ్వ, గంధము, నాడి మున్నగు వానిని పరిక్షించుటచేతను వ్యాధివినిశ్చయముల గనిపెట్టిరి. అట్టి యుపాయములచే గనిపెట్టి నిర్ణయింపబడిన వ్యాధినిధా నము నిశ్చితముగ నండును గాని ఇతరవైద్యకవిధానముల యందలి సిద్ధాంతములవలె నేదోక సిద్ధాంతముగను అది యే మర యొకవాడు మరొకసిద్ధాంతముగను మాటునది కాదు.

వ్యాధివినిశ్చయవర్ధకులను అన్నిటిని ఆశ్రేయములు వారి కృత్యముల నిదానసాధనమున జూపియున్నాడు. ఆయుర్వేద వ్యాధుల గర్వమునానములతో నాడివిజ్ఞానముచే దోషవిధాన పరిజ్ఞానము అగ్రగణ్య మని చెప్పుట యతిశయోక్తి కాకా లు. ఈ మార్గము పృథ్వీపు నవీనవైద్యవిధానముల పా

యకముగ చెలియదన్న నాగ్ర్యము కాదు. స్వల్పలితమే మో వా మానసిక రోగులయెడలను, రోగములు గూఢలింగ ములై యిట్టియని గుర్తింప నలవికానపును, మాటలు రాని బాలరయెడలను రోగముల గనిపెట్టుటలో నాడిపరిక్ష ణము ఎంతటిసాహాయ్యకారియో యున్నదియో ప్రతియనువాదు నెఱింగియే యున్నాడు.

కాయచికిత్స రాజయత్నము.

‘రాజయత్నము, లేక - త్నయము’ అను నామమును తెలియనివారు లేరు. ప్రారంభమైన యీ వ్యాధినిగూర్చి పా శ్చాత్య వైద్యపండితులు పరిశోధనముల వెక్కిరించి సరి పియ దీని తత్వమును చికిత్సావిధానములను ఇంతదనుక సిద్ధా న్తముగ నిర్ణయించి యుండలేదు. దీని చికిత్సావిధానముల విషయమై పలువురు పరిపరిపథముల నభిప్రాయపడియున్నా రు. అందు బహిరంగప్రదేశమున మందిగాలిలో నుండుటయో, బలకరంబులను దీపనంబులను నగు నాహారముల నుపయో గించుటయు నుత్తచికిత్స యని సిద్ధాంతపరచి యున్నారు.

ఆగ్రులు ఈ వ్యాధిని శోషము, త్నయము, రాజయ త్నము నని మూడువిధముల చెలిపియున్నారు. ఇయ్యది త్రి దోషములలో కఫము ప్రధానముగ కల్గినదని సిద్ధపడిరి. ఈ మూడిటిలో నుత్తరోత్తర మొకవానికన్న మొకటి క్రూర మని సిద్ధాంతము జేసిరి. రాజయత్నమునకు ప్రధానమైన జ్వర ముమార్చి మారంభించి యితరులు లగు నేకాదశలక్షణము లగ పరమన్ను ఇయ్యది మేహజ్వరమగును నాడును సామాన్య వైద్యులకూడ విశేషపరిశోధనముల జేయకయే దీనిని గుర్తించుచుండుట పుష్టియు. భుజింపబడు నాహారము లన్నియు శరీరపోషణమున కిందుకేయు సామాన్యజేయక మలమునే యధికముగ వృద్ధిపొందించునని “రసోఽగ్ర్యస్య నరత్వాదు మాం సాయ కుత ఏవతు, ఉపప్రభక్త్యగ్ని స్స కేవలం వర్తతే త్న యా” అని వాగ్భటోక్తి చాటుచున్నది. జీవధా ద్యుపచారములగూడ రోగము ననుమాలింపజేయక శరీరమును త్నయించ జేయుటయే యీవ్యాధినిగూర్చునని కనుగొని దీనికి త్నయము నన్వర్ధ నాయము నిడిరి. (అనగా నీవ్యాధిపీడితులు చికిత్సావిధాన ములచే నల్పసంఖ్యాకులే జయమును గాంచెద రని తెలిసికొని రి.) బలిష్ఠుడై దోషాధిక్యముతో గూడిన పురుషుడు స్నేహ స్వేదచికిత్సల నాచరించినచో కార్యసిద్ధి నొందు నని స్నేహ యుక్తము లగు వసువిలేచనములను శోధనచికిత్సల జేయ వలె నని కనిపెట్టిరి. శోధితుడైన పిదప పుష్టికరములగు మేక పాలు మేకనెయ్యి మేకనెన్న మేకమాంసము మాంసమును భుజించుచుండు జంతువుల మాంసములు మున్నగునవి హిత ములని కనిపెట్టిరి. ఇందు మేకల సంబంధములగు ప్రతినిష్ఠువు లును ఆత్మ్యుత్తమములని నిర్ణయించిరి. దీనియంతయోగంబును దానగలగు ఫలంబును లోకవిదితము. నీటితుంపలలేని గాలి వీచు జాంగలప్రదేశము కఫము క్షయముగ జేయకుండును గాన నట్టి ప్రదేశమున నివసించుట యుత్తమ మనిరి. మరియు మేకల మందయందు నివసించుట యుత్తమ మని ‘భాగోపనేకా సం తతం భాగవధ్యేతు యత్తుత’ అను వాక్యముచే యోగ రత్నాకరమున జెప్పిరి. మరియు సాధోపభాగముల శోగ్య వాచనంబరగు చంద్రకాలయందు నివసించుటయు నుచితమని యు కొన్నివందల వర్షములకు పూర్వమే తెలిపియున్నారు.

మరియు రత్నమిశ్రములగు మహారాజయత్నము, రాజయత్నము, త్రైలోక్యవిద్యుదాదీ, మొదలగు నామధ రాజములు; బృహచ్చగలాదిపుత్రము, నాకాస్త్యము మొద లగునవియును, ఇతరవైద్యుల చికిత్సాచరణము నిష్ఫల మై నపుడు గూడ నపారమగు నిజ ప్రభావమును జూపుచు (ప్రాణ రక్షణ మొనరించుచుండుట విజ్ఞులగు తమరి కందరకును గది తమే.

కఫప్రధాన మగు నీవ్యాధియందు దోషవిధానముల పరిచయములేని యితర వైద్యకవిధానముల నాడు వైత్యోప చారము జేయుటయూ, దానంతేని కఫము మిక్కిలి ప్రతిపేత మై తుదకు వ్యాధి కూర్చితర మగుటయు, దానిచే ప్రహద ములు సంభవించుటయు మనకందరకున తెలిసివెయ్యే. ఆయు ర్వేదచికిత్సావిధానమున నలుగాక దోషదూష్యముల జక్క గ నెఱింగి తదనుగుణములగా చికిత్సావిధానముల నేర్పజిది యుండుటంజేసి వై గనబరచిన యామధరాజములు కూర్చ మగు నీవ్యాధియందు మిక్కిలి హితకరము లని నాయనభర ముచే మరియొకతూర మిక్కి వక్కాణించెద.

వై గనబరచిన రాజయత్నము ఓషధీకరగు చంద్రునకు తొలుత గల్గినదని చెబుచు దానిశోషోపాయములను జేద ముల బలుతెఱంగుల చెలిపియున్నారు. అందలిచికిత్సావిధాన ముల వారతపికము (ఒపిరీ) మున్నగు చికిత్సాదులను

ఆగ్రవైద్యులు తెలిసి పరంపరల నభివృద్ధి గావించి యున్నా రని మికందఱును నివేదించుటలో మిక్కిలి యుత్సాహము గల్గియున్నాడను.

కామారభ్యక్త్యము.

ఆయుర్వేదమునందలి యెనిమిదివిధానములలో ‘కామా రభ్యక్త్య’ మనునది యొకయధ్యము. ఇందు శిశువు జనించినది మొదలు చేసి కామారభ్యక్త్య మదలనంతదనుక బాలరను బాగ్యముజ్ఞోరస్థాభేదములనుబట్టి ప్రవృత్తానముజేయువారని యు, తీరపానమును అన్నాదిభోజనమును జేయువారనియు, కేవలము అన్నాదుల భుజించువారనియు, మూడువిధములగా విభజించిరి. వీలో కేవలము ప్రవృత్తానము జేయువారివిషయ మున తీరవిభాగమును దాని ముచిచెప్పటకు దానియందలి శిశువులకు గల్గు నుపయోగములను విశదముగ చెలిపిరి. కల్లుల వద్ద ప్రవృత్తము లేనివాడు శిశుపోషకముగై యుపయోగము నియమించుకటి ఆయాసోమన జరించి యట్టియూ వారములు గల్గిన ధాత్రిని (దానిని) నియమించుట యవసరమని తెలిపిరి. ఆ యుపయోగ స్వరూపలక్షణములకు ప్రవృత్తలక్షణములు మొదలగు వానిని మిక్కిలి నేర్పుతో ‘యథావర్ణా ధాత్రి ముచేయాత్’ ఇది మున్నగు వాక్యములచే నుక్తుయు అతి నిపుణముగ చెలిపి యున్నారు. ఇచ్చట ఆయావర్ణములవారికి ఆయావర్ణముల జరించిన దాదుల నియమించుట యావశ్యక మని తెలుపుట జూడ నాయాసోమన పరంపరాగతములగు జానక్షాత్రాది స్వప్న వైద్యులను గాపాడుటకు శిశువుల కుగ్గుపాలతో గూడ నభ్యసించ జేయునట్లూహింపదగి యు న్నది. ఇట్టి విషయముల బరికించినచో మన యాయుర్వేద శిశు సంరక్షణవిషయమై యెంతటి పరిశోధన పరిపానము గల్గి యుండినో లేటెల్ల చును చున్నది.

ప్రమాదకరమున బాలరకు సంభవించు పలువిధములగు వ్యాధులకు వాగు చేయు రోషపరిశేషమునుండియు, వారు తాకు చుండు అవయవప్రదేశములనుండియు, వ్యాధినిర్ణయముల జేయుచుండి రనియు, ఆశీనిమిలనమునుండి శర ప్రదేశమున రోగము గల్గినదని తెలియవలె ననియు

“శిశోస్త్రీప్రాం అతీవ్యాప్న రోదనాల్లక్షయే ద్విజమ్”

స యం స్పృశ్ కౌ భృశం జేం యత్ర చ స్పృశ నాత్మయః” ఇది మున్నగు వాక్యములచే పరహిత సహితాది కృింధముల యందు విశేషముగ చెలిపి యున్నారు.

బాలరకు సంభవించు వ్యాధులలో గొన్నిటికి రేవత గృహము, పూతనాగ్రహము, ఇది మున్నగు నాయముల నిను టచే నియ్యని భూత ప్రేతపిశాచముల యాజేతముగాని వ్యాధి విశేషములు కావని వైద్యులును ఇతరులును భయనీ సకాల మున దగు చికిత్సల జేయక యుచేపీచుటచేతను, ప్రవృత్త యొక్కి శుద్ధాశుద్ధతల నెఱింగి యుపయోగింపక సామాన్య ముగ నుపయోగించుటచేతను, అలవాటులో లేని యితర విదేశాహారముల నుపయోగించుట చేతను పారికర్షకము (కడుపులో పాలగడ్డ) మొదలగు వ్యాధులు వెక్కిరింప క లా గును. వానిచే కామారభ్యక్త్య తుక్రమున పరిభాసము లేని వైద్యుల సలహాలు నిష్ఫలములై శిశుమరణములు అంతకం తకు అధికము లగుచున్నదని దొరతనమువారి నివేదికలకుండి తెలియుచున్నది.

ఇట్టి భూరవిపత్తులనుండి తొలగించి శిశువులను సంరక్షించుటకై యాయుర్వేదవేత్తలు నుభయముగ గనబఱచిన చికిత్సా విధానములను కాశ్త్రీయముగ నాచరణమునకు దెచ్చుటకై వైద్యవిధానము లందఱును అనేకవిధముల బ్రయ త్నింపవలెనని పలుమాడు హెచ్చరించుచున్నాడను.

ఇందలి చికిత్సావిధానములు మిక్కిలి కఠినములు గాక కేవలము నుకరములును నుభయసాధ్యములును నగు పామా కులును, గోవుచ్చునునందలి వెండ్రుకలు, నేపాకు, ప్రత్తి విత్తులు, మ్రంగకాయ, మొదలగు వానిచే సంఘటితములైన ధూపయోగములు మున్నగునవియై యున్నవి. ఇయ్యది మిక్కిలి ఫలదాయకములగు నుండుట యనుభవసిద్ధముగ నున్నది. కావున నీచికిత్సావిధానము నాచరణమునకు దెచ్చి మన యాయుర్వేదసంతతిబాలకుల గాపాడుటకై పటియోగతూర హెచ్చ రించుచున్నాడను.

శిల్పకృత్యము.

ఆయుర్వేద! శిల్పయత్నముల సాహాయ్యమున జే యబడు చికిత్సావిధానమునకు శిల్పకృత్యమని యాయుర్వేద మున పేరు. ఈ శిల్పకృత్య విధానములను దానికి కావలసిన యంత్రములు శిల్పములు మున్నగు సాధనములను నుక్తిక మున నతినిపుణముగ నిర్మించియున్నారు. ‘కలగతా’ అను ధాతువునుండి శిల్పకృత్యము నిష్పన్నమైనది. శరీరమున శిశువు

మన బ్రహ్మచారిని కలవలసి యున్నప్పుడు జెప్పవలసింది. అయ్యది కాశ్యపు మనము, మానసికమునను రెండువిధములు. శరీరమున నుండు రక్తము మున్నగునవి చెడి భాగ్యమునను శరీరము. కేవలము మనమునకు మాత్రము వ్యవస్థించు నది మానసికము. ఈ రెండింటిని విలక్షణములగు ఇరువేరులు క్లిష్టమేటలు ఎవరైనా మున్నగునవి యితరశత్రువులు లన బడును. వీనిలో నివృత్తశత్రువులు యుద్ధములచే సంక్రమిం చును. ఇట్టి శత్రువుల నన్నిటిని గూర్చియు శత్రులెంతయును విఫలముగ జెప్పబడినది. గామము నల్లనిరంగుళిని మిక్కిలి భాగ్యశ్రీ చీమున రక్తమును కలయింపగ సువిధము కలినమైన వాపు కల్గియున్నచో నందు శత్రువులున్న దని తెలియవచ్చును. గాయమున రంగుమాటి కలినమై యున్నచో శత్రువులు చర్మ గతమైన దనియు, భాగ్య మిక్కిలి యధికమై యుండునెడ శత్రువులు మాంసమున జేరియున్నదనియు, నెఱుంగునని. కండ రముల నడుమ శత్రువులు చేరియుండునపుడు ఇంకను అనేక లక్షణములు గానవచ్చును. ఇత్రైజుంగున శత్రువులు గమనించు పద్ధతుల ననేకముగ జెప్పియున్నాడు.

సుశ్రుతులు శత్రువుల నిరూపించుకొని వారి యాకారములను పరిమితిని వారి నుపయోగించు విధానములను విశదముగ జెప్పియున్నాడు. అట్టి శత్రువులు తలవెండుకలను గూడ చేపింపగల్గిన వాడిగల్గియుండవలెనని చెప్పెను. మరియు వాడిగల్గియుండవలసిన శత్రువులు వాడితేనుండుట, వంకరటింకరగనుండుట, విడిగియుండుట, తుప్పపట్టియుండుట, చాల దళముగ నుండుట, మిక్కిలి పలుచనై యుండుట, చాల పొడవుగల్గియుండుట, మిగుల పొట్టిగనుండుట, అనునీయెనిమిది దోషములుగ శత్రువులు క్రియాశక్తులు లని శత్రుదోషములను నుశుక్రితుడును వాగ్ధటులును విశదముగ జెప్పియున్నాడు. మరియు వాడితేక యుండవలసిన స్వస్తికాదులకు ముఖ్యములగు లక్షణముల జెప్పి వానికి సంబంధించిన పండ్లెండు దోషముల నిరూపించి యట్టి లోపములు లేకుండు సాధనములచే నాయాక్రియల నాచరింపవలసిన పద్ధతులను నిపుణతరముగ సుశ్రుతులు నిరూపించియున్నాడు. విస్తరభీతిచే వాని నియోజ్య వివరించుటకు మానితిని

అర్థులారా! మన యాయుర్వేద తంత్రములయందు శత్రుచిత్తానిధానములును వానికి గావలసిన సాధనసంపత్తియు మిక్కిలి నేర్పరితనముతో ఋషిపుంగవులు సామర్థ్యముగ గనిపెట్టి వివరించుచుండుటచే నాయుర్వేదపద్ధతులయందు శత్రుచిత్తానిధానములు లక్షణములగు లగు నుపచర్యానిధానములును బొత్తుగ లేవనియు, ఒకచో నున్నను అవి ననుగ్రములును క్రియాచరణసమర్థములును కావనియు నెల్లవారును తలంచుట యెంతటి జెడ్డితనము? ఆయుర్వేద విధానములలో తక్కినవానికన్న శత్రుచిత్తానిధానమే మిక్కిలి ప్రాముఖ్యమును వహించియున్న దని నుశుక్రితాది గ్రంథముల బరిశీలించినవారికి నుట్టుముగ గోచరింపకమానదు.

ఆయుర్వేదము-దొరతనమువారి యభిప్రాయము.

అర్థులారా! ఇంతవఱకును ఆయుర్వేదమునకును ముఖ్యము అందలి యుత్పత్త్యుత్తమ గూర్చియు తెలిపియుంటిని. ఇట్టి యాయుర్వేద వైద్యముపట్ల మన దొరతనమువారి యభిప్రాయమును గూర్చి యిందుక ముచ్చటించెదఁక:-

శత్రు వైద్యకపద్ధతుల ననుసరించిన వైద్యగ్రంథములను చిత్తానిధానముల వృద్ధికి జేవలయు నని ఆసరలిట్ మొంబుర్లు, వీ. యస్. కృష్ణరావు పంతులుగారును, టి. రంగారావుగారును పలుకడవల దొరతనమువారికి నివేదించియుండిరి. దాని కలన వీరిమొఱుగు విఫలములగుటయకాక తుట్టుతుదకు ఆయుర్వేదమున కొన్ని మందులమాత్రము గల్గినది కాని అత్యుద్ధి సాంప్రదాయకశాస్త్రము కాదనియు, దీనికై దొరతనమువారు ఏమాత్రమైనను ప్రజాద్రవ్యమునుండి సాహాయ్యము జేయవలను పడదనియు జెప్పినది తమ కందరకును విదితము. మరియు దొరతనమువారిపక్షమున ఆసరలిట్ సర్ కావ్యుద్ధి దొరగారును, సర్జక్ జనరల్ గిఫ్థగారును ఆయుర్వేదమును గూర్చియు తత్సంబంధమైన వైద్యమును గూర్చియు బహులు ఇచ్చి చెప్పిన కఠినవాక్యములను స్మరించినచో నే శత్రు వైద్యులకును శత్రు వైద్యాభిమానికిని మానసమున విషాదము గల్గవలెను! బహుసంఖ్యాకు లగు ప్రజలచే నాచర జీయమై యనేకుల కాశ్యపుని నిచ్చుచు జనసామాన్యము నకు నులభమై విలసిల్లు నాయుర్వేద చిత్తానిధానమును వృద్ధినిందించుటకై నిష్పక్షపాతు లగు దొరతనమువారి నచే టించినచో వారు నిరాకరింపకు యెట్టిచో తెలియకున్నది! ఆయుర్వేదమున కొన్ని మందులు మాత్రము కలగట! శాస్త్రము కాదట! ఇవి యెట్టియూహాలో తెలియకున్నవి.

దొరతనమువారి వైద్య వైద్యముల విషయమై శాస్త్రమును సరిపా? సలపదలచిరా? సామ్రాజ్యకానన వైద్య ప్రధానాధికారియగు సర్ పాడిలాకిన్ వంటి పాశ్చాత్య వైద్యగ్రంథము ఆయుర్వేదము శాస్త్రము పద్ధతుల ననుసరించి యున్నదనియు, పూర్వకాలమున అర్థులచే గనుగొనబడిన యనేకాపూర్వాంశములను ఇప్పటికిని పాశ్చాత్య వైద్యమున దెలిపియుండలేదనియు, చిట్టచివరకు శుష్క సంజావాధికి అపథ్యమును సంగతి వీరికి తెలియదనియు నెలదిచ్చి యుండిరి. ఇట్లుండ మన దొరతనమువారు ఆయుర్వేదము శాస్త్రమును గాదనియు మందులు మాత్రము గల తనము మల్గులగ బహుట మాడ వోద్యముగ నున్నది.

ప్రజాద్రవ్యముచే స్థాపితము లగు డిస్ట్రీబ్యుట్టుల తాలూకా బోర్డులు మునిసిపల్ సంఘములుండి యాయుర్వేద చిత్తానిధానము జేయ కుతూహలై దొరతనమువారికి నివేదికల బంప పులిదొర్యమును ఆయుర్వేదమునకై విని యోగింపగూడ దని దొరతనమువారు బదు లొసంగినటులు తెలుసుచున్నది.

బహుసంఖ్యాకు లగు ప్రజలు ఆయుర్వేద చిత్తానిధానమును దానంతేని యాశ్యమును బొందుచు మా కట్టి యాయుర్వేదచిత్తానిధానము నని యాహ్వానించుచుండ దొరతనమువారు ప్రజలచే నియ్యబడు ద్రవ్యమును ఆయుర్వేదమునకై వినియోగింప దగ దని కానించుట చాల విచారకరము. ఈవిషయమున తగువిచర్యలతో వైద్యసభలు సలిపి దొరతనమువారు పరిస్థితులు మార్పుకొనవల్లుగా తగు ప్రయత్నముల నందలును చేయవలయునని హెచ్చరించెద. శత్రు వైద్యమునకు తగు ప్రాత్యానామ గలిగింప గోరుచు పలుకడవల వాసరలిట్ మొంబుర్లు దొరగా దొరతనమువారు ఆయుర్వేదము చిత్తానిధానములను విమర్శించి రావుసాహెబు దాక్టరు కో.పక్ గారిని నియమించిరి. వీరినియూచుకము మన శత్రు వైద్యము నాదరించి యభివృద్ధికి దెచ్చుటకు గాదనియు, ఆయుర్వేదమునందలి విషయమైన మందులను మూలికలను దెలిసి కొని యాంగ్లేయ వైద్యగుణసాతమునకు జేర్చుకొనుటయే వీరి యుద్దేశమనియు దొరతనమువారు తెలిపియున్నారు.

ఆయుర్వేద యూహాని వైద్యములయందలి చిత్తానిధానముల మొదలగు వానిని విమర్శించి యభివృద్ధి మొందించుటయే దొరతనమువారి యుద్దేశమయినచో నాయుర్వేదాంగ్లేయ వైద్యముల రెండింటియందును పారీమలగు వారిచే నియమించి యుండురు. అటుగాక కేవలము ఆంగ్లేయ వైద్యమునందే పాండితిగల వారిని నియమించుటచే ప్రకృతము దొరతనమువారిమనంబున నేమాత్రంబును శత్రు వైద్యాభివృద్ధికై యవకాశముకలగ చేయుట లేదని యూహింపవలసియున్నది. శ్రీ దాక్టరుగారు కాంతస్వభావము కలవారనియు ఆయుర్వేదాభిమాను లనియు తెలియుచున్నది. ఇట్టి సద్గుణసంపత్తిగల వీరు సంస్కృతజ్ఞులై ఆయుర్వేదవిద్య తెలిసినవారై యున్న వీరు శత్రు వైద్యక విమర్శనమునకు మిక్కిలి వన్నె హెచ్చుచుండును. వీరికి ఆయుర్వేద వైద్యసాంకేతికములు తెలియకపోవుట తరచు, వీరలు వైద్యులవద్ద గ్రహింపవలసిన విషయములను నెఱుపు శత్రు వైద్యులు ఆంగ్లేయ వైద్యాభిజ్ఞు లగుటచేతను, రోగములకును, మందులకును, సంబంధములు మొదలగునవి వారిచే జెప్పవల సాంకేతికపదముల నదభిప్రాయము పరస్పరము తెలియక భిన్నములుగా పరిణమించుట సహజము. అట్టి దానిలో వీరి విమర్శన వివరతనముగ పరిణమించు నేమో యని యనే

కులు భయపడుచున్నారు. శత్రు వైద్యమునకుగల మందులను మూలికలను విమర్శించి యాంగ్లేయ వైద్య గుణసాతముల జేర్చు కొనినను ఈభయజ్ఞులగు వైద్యుల నియోజించుట కాశ్యకారి యనియు విచారింపక దొరతనమువారు చేసిన సాధనము చక్కగ లేదనుట వెల్లడియగుచున్నది. కావున ఈవిషయమై దొరతనమువారు తగువారల సలహాల నందుట యవసరము.

అర్థులై వైద్యవిద్యావిశారదులారా!

నేనింతవఱకు తమకు, నివేదించిన విషయములనుండి యాయుర్వేద వైద్యమును శాస్త్రముపద్ధతుల ననుకరించి యభివృద్ధికి దెచ్చుట యవకాశకర్తవ్యమని ముఖ్యముగ నేర్పడినది. మరియు నాయుర్వేద వైద్యమున నూటికి తొంబది తొమ్మిండుగురు ఆశ్యమును గాంచుచు న్నారని దొరతనమువారి లెఖలనుండి తెలియుచున్నది. సర్వజనాపేక్షితంబును నులభనిర్యాప్యంబును నగు నీ యాయుర్వేదవిభానములను మన దొరతనమువారు హాసింపక యూహించియుండుట కడుకోచనీయమని మరలజెప్పెద. ఆయుర్వేద వైద్యప్రక్రియలచే సిద్ధములుగ జేయవల సాధనములకై యెట్టి యంత్రాది సామగ్రిలు నక్కలులేను. తిరుపయోగ్యములగు నోషధులు మొదలగునవి భారతదేశపు శీతోష్ణస్థితుల ననుసరించి మనలో గూడ పుట్టియున్నవి. ఇయ్యవి మన యిండ్లయందలి దొడ్లయందును ఉపనములయందును సమీపారణ్యభూములయందును నులభముగ లభింపగలవు. కొన్ని కొంతదూరమునుండి సుపాదింపవలసి యున్నను మిక్కిలి శ్రమలేక స్వల్పద్రవ్య వ్యయము చేతనే సాధింపదగియుండును గాని దారిబత్తెముల కై కొని శ్రమమునకోర్చి ద్వీపా వైరములకుబోవ నవసరముండదు. ఇయ్యవి భారతీయప్రకృతులను శీతోష్ణస్థితులను పరిశీలించి తదకరూపముగ నుండునట్లు ఆర్థులచే గనిపెట్టబడినవి. మన యాచారాదుల కనుగుణములుగ నుండును. ఎట్టి సామాన్యపు కుగ్రామములనైన సంపాదించ ననుకూలముగ నుండును. ఎట్టి ఘోరములగు జ్వరములు సంభవించినను వీరినిసంపాదించ దుర్లభముగ నుండదు. ఇట్టి ప్రాకర్యములతో గూడిన యాయుర్వేదచిత్తానిధానము శాస్త్రముక్రమము ననుసరించి వృద్ధినిందించుటకై సార్వకాలంబును తగుమైన కృషి సలహకలేనని మరియు తూరి హెచ్చరించుచున్నాడను.

మఱియు సాధ్యమగునంతవఱకు వారివారి శక్తికొలది సర్వజనస్వాస్థ్యదాయక మగు నాయుర్వేదమును సుద్ధించుటకై పాటుపడవలె ననియు ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము శీఘ్రముగ నాయుర్వేదాభివృద్ధి గల్గింపవలెననియు శ్రీ భస్మతరీని మిగుల బాగ్ధించెద.

ఆంధ్ర పత్రిక.

చిన్నచెనా చక్కని గ్రంథము. తెల. రు. ౧-౦.

మనజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

పోస్టుకామ్స్ 212, మదరాసు.

ఆంధ్ర వైద్యము.

మొదటి యై దాండ్ర మహాజనసభలయందలి

సన్మాన సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల, యువస్వామి

ముఖ్యులు, వారి శిష్యులుముఖ్యులు, సభా శిష్యాముఖ్యులు.

తెల. రు. 1-8-0. పోస్టుకామ్స్.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 1, కంటెన్టెస్టిబి,

మదరాసు.

ఆయుర్వేదకళాశాల, చెన్నపురి. (1045)

ఈ కళాశాలలో చేసిన ఆయుర్వేదభూషణ, భిషగ్వరపరీక్షలకును, అఖిలభారత ఆయుర్వేద విద్యావీర పక్షమున జరుగు ఆయుర్వేదాచార్య, విశారద, వైద్య, ఈ పరీక్షలకును ప్రత్యేక శాఖ లేర్పరుపబడి విద్య కలపబడును.

నూతన తరగతులు 1919 జనవరిలో ప్రారంభమగును.

జీతములు:—ఆయుర్వేదాచార్య కాఖకు నెలకు 5 రూపాయలు. తదితర కాఖలకు 3 రూపాయలు మాత్రమే. ప్రవేశపరీక్ష యందుత్తీర్ణు లగు కొందరికి విద్యావీర తీతనము లొసగబడును.

యోగ్యతాంశములు:—భిషగ్వరకాఖ లేపు తక్కిన కాఖలలో చేరగోరువారికి సంస్కృతమున చక్కని భాషాజ్ఞాన ముండవలయును. భిషగ్వరకాఖకు మాత్రము ఆంధ్రమున గాని, ప్రవిదమున గాని చక్కని భాష ముండిన బాలను. ప్రతికాఖకు 50 గురకు మాత్రమే ప్రవేశము గలదు.

వివరములను తెలియగోరువారును వివరభాష్య ఫారములను బడయగోరువారును మదరాసు మంటుకోడ్డులో నుండు

లింఠివిలాసము: } చెన్నపురి ఆయుర్వేదకాలేజి ప్రిన్సిపల్

“పండిట్” } పండిత డి. గోపాలాచార్యగారికి

మదరాస్. } (ప్రాసికోనకలయును.)

నేత యంత్ర గారములు

కూలివాండ్ర దుస్థితి

I

యంత్ర గారము లింకను మూడుబడియే యున్నది. కూలివాండ్ర పరిస్థితులలో నేమి మారుట కావలయును లేదు. మొన్న మేము నూచించిన ప్రకారము కూలివాండ్ర ప్రతినిధులు బిన్ని కంపెనీవారి కార్యనిర్వాహకులగు సర్ క్లీ మెంటు సిన్హునుగారిని, యంత్ర గారముల మేనేజరులను దర్శించి కూలివాండ్ర కోరికలను వెల్లడిచేసిరి. కార్మికసంఘము చేసిన తీర్మానమును వారికి సమర్పించిరి. యంత్ర గారాధిపతులు తీర్మానమునందు నూచింపబడిన ప్రకారము యంత్ర గారములు మూడుబడి యున్నంతవరకు కూలివాండ్రు జీతము లిచ్చుటకు సన్నాహమునండి తొలగింపబడిన నలుగురు కూలీలను తిరుగ పనిలో చేర్చుకొనుటకు సమ్మతించినవారు కారు. కూలివాండ్రు పనిలో ప్రవేశించి యొక సంవత్సరము అధికారులపట్ల విభేదము జూపుచు నుండినయెడల ఈ మధ్య రద్దు చేయబడిన సహాయనిధిద్రవ్యము తిరుగ కూలివాండ్ర నిధికిచ్చెద మనియు నుడిచిరి. ప్రతినిధులు ఈ ప్రత్యుత్తరములను కనుట నచ్చకాలవని చెప్పి అధికారుల యొద్దనుండి మరలి వచ్చిరి.

కూలివాండ్ర సభ.

అధికారుల ప్రత్యుత్తరము నాలోచించి యింకనును నేయనోపు కార్యవిధానము నాలోచించుటకుగాను శనివారమునాడు సాయంత్రము మరల కూలివాండ్రసభ యొకటి జరిగినది. ఆంధ్రానుగారు, కల్యాణనుందర మొదలయ్యారుగారు ఇక కొందరు, కూలివాండ్ర సేవలు సభ నలంకరించిరి.

వాడియాగారు సభాధ్యక్షత్యము వహించి ఆనాడు కూలివాండ్ర ప్రతినిధులకును యంత్ర గారములవారికిని జరిగినరాయ కారములను వివరించి, మనమెంతయో యాశంపడుచున్న కార్యము ఫలింపజాల నందులకు చింతించుచు, వాడియాగారు తరువాత ఈ విషయములను కూలివాండ్రకు తెలిపిరి:

ఆంధ్రానుగారు సూచన

మీకష్టస్థితియును కనుగొనుటకు ప్రత్యేకముగా నిచ్చుట కిచ్చియున్న ఆంధ్రానుగారు మధ్యవర్తులసభ యొకటి సమావేశమై కూలివాండ్రపరిస్థితుల నాలోచించిన వాగుగా నుండునని నూచించుచున్నారు. అందు ఆంధ్రానుగారు కార్మికసంఘముపక్షమున సభ్యులుగ నుండురు. బిన్ని కంపెనీ వారికి ప్రతినిధి నెన్నుకొనవలయును. యంత్ర గారములతోడను కార్మిక సంఘము తోడను సంబంధము లేని మరియొకరును సభ్యులుగ నుండవలయును. వీరు ముగ్గురును సంగతిసం దర్భములను పరిష్కరించి యుండు చేయవలసిన కార్యవిధానమును నూచింపవలయును. ఈ సూచనను కూలివాండ్రు అంగీకరింపవలయును. కంపెనీవారు కార్యరూపమున బెట్టవలయునని ఆంధ్రానుగారి అభిప్రాయము. కావున ఈ విషయమును మీరు బాగుగా నాలోచించి మీ అభిప్రాయమును ఆంధ్రానుగారికి ఆదివారము మధ్యాహ్నము లోపుక తెలుపుడు. ఈ సూచననే కంపెనీవారు రంగీకరించినయెడల మధ్యవర్తులసభ కార్యక్రమమునకు పూనుకొని మీజీతముల విషయము పనిలో నుండి తీసివేయబడిన నలుగురు పనివాండ్ర విషయము నాలోచింతురు.

గోఖేలు మండిరమున జరుగునపుడు వాడియాగారు, ఆంధ్రానుగారు వెళ్లవలసినందున వాడియాగారి యుపస్థాపనైన తదనంతరము సభ ముగిసినది. కూలివాండ్రందరు వాడియా, ఆంధ్రానుగార్లకు పుష్పమాలలను వేసి తమ సంతోషమును తెలిపుచుిరి.

మరల కూలివాండ్రసభ యొకటి నేటి సాయంత్రము జరుగగలదు.

II

చెన్నపురి పౌంసభ

నిన్నటిదినము సాయంత్రము 5 గంటలకు గోక్షేత్రవనమున బకింగుహాము నేత యంత్ర గారములనుండి తొలగింపబడిన వెళ్లవలసినది కూలివాండ్ర దుస్థితికి సానుభూతిని తెలుపుటకును వారు తిరిగి పనిలో చేర్చబడునరకు తిండిలేక నులమల మాడిపోకుండ వారి పోషణార్థమై ధనసహాయమును చేకూర్చుటకును నొక మహాసభ గావించబడెను. వెళ్లవలసినది పుష్పమాలలను సభ నలంకరించిరి. ధనసమంతయు ప్రేక్షకులతో నిండిపోయెను. అనిలి సెంటుమ్యు అధ్యక్షతవహించెను.

అధ్యక్షులు

మొట్టమొదట సభాధ్యక్షమును గూర్చి ముచ్చటించెను. యంత్రాధికారులు తీర్పుజెప్పటకై మధ్యవర్తులను నియమించుటకు నిశ్చయించుకొని ఆతిథ్యుల సంగీకరించుచును కూలివాండ్ర నడిగివారట. వారి తీర్పుల న్యాయసమ్మతములుగ నుండగలవని నమ్ముచున్నాను. నేటిదినము కార్మిక సంఘములను గూర్చి ముచ్చటించవలసింది. ప్రపంచమందలి నాగరికత గల జేశములం దన్నిటియందును యంత్ర గారములు గల ప్రతి పట్టణమునందును కార్మిక సంఘము నుండు టత్వంతావశ్యకము. భూమి, ధనము, కూలి ఈ మూడింటి సమ్మేళనము వలనను ప్రతిమనుజుని జీవనోపాధి కావశ్యకములయిన వస్తువులు ఉత్పత్తియగుచున్నవి. ఈ మూడును ఎప్పుడును సహకారముతో పనిచే యలసి యుండును.

పిమ్మట బిసెంటుమ్యు ఇంగ్లండు దేశమునందలి కార్మికోద్యమమును గూర్చి ముచ్చటించుచు ఇంగ్లండులో ఏ విధముగ యంత్ర గారాధికారులు కూలివాండ్రను హింసించి బాధపెట్టి నదియు, అధికారులకును కూలివాండ్రకును గల కలహములను గూర్చియు నుపన్యసించెను. ఇప్పుడు ఇంగ్లండునందు ఆకట్టు లన్నియు అంత మొందినవి. కూలివాండ్రవైరులకు నిబంధనములు కానవలయు అన్నియు రద్దుపరుప బడినవి. అధికారులను కూలివాండ్రును ఒకరినొకరు సోదరభావముతో సమానముగ జూచుకొనుచున్నారు. వారిలో వారికి ఏదైన కలహము లుద్భవించినచో యిరువురును ఒక మధ్యవర్తుల నేర్పరచుకొని వారతీర్పుల సంగీకరించి వర్తింపెదరు. అదేవిధముగ యీ దేశమునందు గూడ ఏర్పడినచో విశేష విచారమున కవకాశ ముండజాలదు. ఈ దేశమునందు గూడ యంత్ర గారాధికారులకును, కూలివాండ్రకును నడుమ మధ్యవర్తులనుండు టవసరము. ఈ దేశమునందు ఇంగ్లండునందునలె ప్రత్యక్ష ద్రవ్య వ్యాపారమునకును వర్తకసంఘము లుండుటవసరము. సంఘీభావము బలము. కాబట్టి ఆ సంఘీభావమును అభివృద్ధి జేపించుటకు వర్తకులును కార్మికులు యత్నింపవలెను.

పిమ్మట బిసెంటుమ్యు ప్రస్తుతవిషయమును గూర్చి యుపన్యసించుచు అనేక వేలమంది కూలివాండ్రు తమ భార్య బిడ్డలతో సహా తిండిలేక మలమల మాడిపోవు చున్నారనియు వారు కఠవుడేత మృతినొందకుండ కాపాడుట విచార్యకుల విద్యుక్తధర్మమనియు నుడివెను. ఇంగ్లండుదేశమునందు యిటువంటి దురవస్థ ఒక నిమిష మైనను సహించ బడజాలదు. ఆంగ్లేయులు కూలివాండ్రను తమ సోదర సోదరీమణులనలె భావించి తమ సౌఖ్యముతోబాటు వారి సౌఖ్యమును గూడ సమానముగ జూచుకొను చుండురు. కావున ప్రతిమనుజునకు తన కీర్తివంచనలేక ధనసహాయ మొసగితమ సోదర సోదరీమణులు మృత్యువాత బడకుండ కాపాడెదరు గాకయుని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఆన్సూనుగారు

పిమ్మట ఆన్సూనుగారు పన్యసించుచు తాను చెప్పిన మాటలన్నీటిని కడుయోషికతోచిని మధ్యవర్తుల నేర్పరచుట కంగీకరించినందులకు తాను నింపుకు గారికి తనయొక్క కృతజ్ఞతా పూర్వక వందనము లర్పించవలసి యుండునని నుడివెను. ఇకమీనటి ఆమధ్యవర్తు లేవిధముగ నీ సమస్యను పరిష్కరించెదరో చూడవలసియున్నది. ఇంగ్లండునందలి కార్మికోద్యమమును గూర్చి బిసెంటుమ్యు వక్కాణించిన దంతయు సత్యమే. నేను వారి దురవస్థను కండ్లార గాంచితిని. కూలివాండ్ర ప్రస్తుత దురవస్థ యంత్ర కాలమువరకు సాగింప బడుటకు కారణము యంత్ర గారాధికారులుగారు. కూలివాండ్రును గారు. ఈవిద్యాధిభలే గారణము. ఏలన వారు వేలకు వేలమంది శిథిలవైతి ఇండియా ప్రభుత్వమువారితో తమ సోదర సోదరీమణులు యొక్కట్టులను మనవిచేసుకొని వాటిని బాపుటకు ఏర్పాట్లు గావించ వలయును వారిని నిర్బంధించి యుండవలసినది. వారుచెప్పితిని మాయము నెంతకాల మూరకుండగలదు? తన్ని వారణోపాయముల నాలోచించి ద్రవ్య సహాయము చేకూర్చి వారిని దుస్థితినుండి, తొలగించెదరు గాకయని కోరుచున్నాను.

నల్లా గురుస్వామిశ్రేష్ఠిగారు

గూడ నుపన్యసించుచు యీ కార్మికసంఘము రాజకీయ వ్యవహారములకు సంబంధించినదని అధికారులు దానిని దూషించుట కడు శోచనీయము. ఆ సలహా నాయకులు రాజకీయ పరిజ్ఞాతలగుటవలన అట్లు తలంపబడుచున్నది గాని నేరుగాదు. నేను ఆ సంఘముయొక్క ఉపాధ్యక్షుడ నగుటచే

కూలివాండ్రనుభవించు పాటన్నియు నేను కండ్లారగాంచుచుంటిని. చిన్న చిన్న పిల్లలు శ్రీమతి 2, 3 దినముల కొకపర్యా యము భుజించి ఆకలి దీర్చుకొనుట చూచినచో ఎటువంటి గాతిగుండెయైనను కరిగి తీరగలదు. తిరిగి మామూలు పరిస్థితు లేర్పడునరకు వారిని పోషించు భారము మనమీద యున్నది. నేను 100 రూప్యములు విరాళ మొసగుచున్నాడను.

పిమ్మట పి. చక్రవర్త్యుగారు గూడ ద్రవిడభాషలో నుపన్యసించిరి. ఆనంతరము

బి. పి. వాడియాగారు

గూడ నుపన్యసించు మేము 15దినములు వేచివేచి చిట్టచివరకు యీ పురపాలక సభ యొకటి జరిపించు టవసరమని దలచి అట్లు ఏర్పాట్లు జేసితిమి. ఇప్పుడు కూలివాండ్రకును యజమానులకును జరుగుచున్న కలహమునకు కారణము పుగాని మరియొకటికాదు. ఈ పోరాటమునందు యజమానులు విజయము పొందవలయునా లేక కూలివాండ్రు విజయము పొందవలయునా అనిపట్టింపుగాని వేరొకటిగాను ఈ దేశమునందు మొట్టమొదట కార్మికసంఘ మేర్పరచబడినపుడు యంత్ర గారాధికారుల కొకవిధమైన అనుమానమును ఏర్పరచుట జరిగినవి. మాసంఘము స్థాపింపబడి 6, 7 నెలలుమాత్రమే అయినను ప్రతివారము ఉపన్యాససభలు జరపుచుండుటవలన కొంతవరకు వారియందు విజ్ఞానము కలుగ చేయుట కవకాశ మేర్పడినది. మొట్టమొదట వారికి మేము నేర్పినది ఆత్మగౌరవము అన్నటి నుండియు వారియొక్క సత్ప్రవర్తన మిక్కిలి కొనియాడదగియున్నది. వారిలోవారు 18 మందిని ప్రతినిధులుగ నెన్నుకొని వారి నిధికారులయొద్దకు మాట్లాడుటకై పంపిరి. వారి ఆత్మగౌరవము హెచ్చినందువలన వారుఅధికారులచేగావించబడుచువిధమైన దౌర్జన్యమును, తిట్లను, దెబ్బలను యిక ముందు సహించ జాలవని గట్టిగ వక్కాణించియుండిరి. అందుమూలమున ఆ సంఘమును చెల్లించెనట జేయుటకై అధికారులెన్నియో మాయోపాయముల బన్నిరి. కూలివాండ్రు తమ దుస్థితి నెంతయోష్యతో నెంతయుత్యాచముతో సహించుకొను చున్నది చూచినచో చునకు ఆశ్చర్యమును గర్హమును జనింపకమానదు. వారు యంతవరకును తాము తమస్వల్పజీతములలోనుండి వారు కొనిన మొత్తముతో పోషించుకొనుచు వచ్చిరి. ఈవిధముగ వారెంతకాలము పోషించుకొనగలరు? నేను వారిని మీరకరును ధనసహాయము జేయనిచో మీరేమిచేసెదరని నడిగి నడుపువారు తాముగారుయలకువెల్లి కూలివారిచేసికొని జీవించుననిధులై యున్నామనియు అటులగాజేసి మృతినొందుటకై నను సిద్ధులగు నున్నామనియు నుడిచిరి. వారియొక్క దృఢ సంకల్పము, వారి విషయ మార్గాలంబమునందు వారికి గల న్యాయ వివాసములను దృఢసమ్మతములును మిక్కిలి ఆచ్యుతపును పొందించుచున్నవి. శ్రీలకుగూడ నామిత్రులు కొంతమంది వారుచెప్పితినిగూర్చి బోధపరచినపుడు 100 శ్రీలు పెంటనే సంఘసభ్యులైరి. వారిస్వభావము, పరీక్షర్తన, విధేయత మిక్కిలి మెచ్చుకొనదగి యున్నవి. తనుటకుతిండిలేక వారుయరు భవించుచున్నది యంతంత నీ చెప్ప వాతరము గాదు. భారతీయులందరును వారికి తోడ్పడి, సహాయము గావించి వారియుద్యమమును ఫలవంతముగ జేసెదరుగాక యని గోరుచున్నాను. హిందూదేశమునందు యిటువంటి కూలివాండ్రుండగ ఆమె భావ్యోదయమున కేమియు కొరత కలుగనేరదు

పిమ్మట చంచాలపట్టియొకటి తెరవబడి నుమారు 1000 రూప్యములవరకు నందు చందాము ప్రముఖులచే వేయబడెను. ఇదిగాక ఉండిలలోగూడ కొంతసామ్యుని ప్రాగుచేసిరి. కొంతమంది బద్దిక నేకలతో పట్టణమందంతటను సామ్యు వనూలు చేయబడుటకు నిశ్చయింపబడినది.

ప్రకటన

హింగోలు మ్యునిసిపాలిటీలో పనిజేయుటకు మిక్కిలి తగి యున్న (fully qualified) శ్యానిటరీ ఇంజనీర్స్ రొకరు శాశ్వతముగ కావలయును. కనీసపు జీతముతో ప్రారంభింపబడి 13-2-17-వ తేదీని ప్రకటింపబడిన 247/7 నెంబరు గల జి. బి. ప్రకారము కాలప్రమాణమును బట్టి జీతము హెచ్చు చేయబడును. ప్లేగు హ్యూటీ ట్రయినింగు పొందినవారి వద్దనుండివచ్చిన దరఖాస్తుల కాధికారత కనబరచబడును. (Sd) సి. వి. కృష్ణరావు, (1896) చేర్వక.

ద్వితీయ ఆంధ్ర ఆయుర్వేద వైద్య సమ్మేళనము.

(స్వకీయ విలేజు నుండి)

14-12-18

నిన్నటి మధ్యాహ్నము వై సమ్మేళనమునారు రెండున్నేడునుండి విశేషాత్మకముతో రాధారిమార్గము ననుసరించి జగన్మాధపురుషునకు బోయి యచటినుండి ఆధ్యక్షుల విడిచిబోయిరి. వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలచార్యులువారు, నాళము పద్మనాభయ్యగారు, వైదా నూర్య నారాయణమూర్తిగారు, ఈ మొదలగు పెద్దలందఱును ఆధ్యక్షులును, కాళహస్తివాసులు, నగు కొంపల్లి చెంచురామయ్యకాశ్రీగారి నాదరించి వారినుసరించిపోయిరి. ఆయుర్వేదము పునరాభివృద్ధిగాంచుటకు సంతోషభరితు లై ప్రజలు వందలకొలదిగ వచ్చి "ఆయుర్వేదమునకు జయ" మనుచు కరదాళధ్వజులు చేయసాగిరి.

15-12-18

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ప్రదర్శనము నేటి యడయము 9 గంటలకు ప్రారంభమయ్యెను. మా. లగు దివానుబహద్దరు కోమిరెడ్డి నూర్యవారాయణమూర్తి నాయుడు గారు, సభకు రాజాలనందున జిల్లా బోర్డు ఆధ్యక్షులు, దివానుబహద్దరు యువశ్రీ శేషగిరిరావు పంతులు గారు ప్రదర్శనము నారంభించిరి.

నాయుడుగారి యుపన్యాసమును శేషగిరిరావు పంతులుగారు చదివిరి. ప్రదర్శనము నారంభించునపుడు పంతులుగారిట్లు చెప్పిరి. "మన కాశ్రమములు యోగీశ్వరులచే రచియింపబడినవని నేను నమ్ముచున్నాను. వారు తమ యమానుషశక్తిచేత మానవశరీరతత్త్వమును బాగుగ గ్రహింపగలిగిరి. ప్రత్యేకకోడైకములతో వారు కాశ్రమములను వ్రాసిరి. వారి కాశ్రమములను బాగుగ నభ్యసించుట మూలముననే మనము వారి ఋణ విముక్తులము కాగలము. మీరు ఏ కార్యమును నిర్వహింప బూనినను మొదట మీ శరీర దౌర్భాగ్యమును బాగుగ జూచుకొనవలయును. నిష్కారణముగ రోగములపాల బడి ఆరోగ్యమును పోగొట్టుకొనుదు.

మనము మాట్లాడునపుడు చాల బాగుగ మాట్లాడగలము గాని సహాయార్థము సామియవలసి వచ్చినపుడు మాత్రము వెనుకంజను వేయుదుము.

ఇటీవలవ్యాపించిన ఇన్ఫ్లుయెంజా జ్వరము ఆయుర్వేద ఔషధముల సామర్థ్యమును తేటతెల్లము చేసెను. ఈ నగరమున నొక ఆయుర్వేద ఔషధాలయమును నెలకొల్పి ఉచితముగ మందు లిచ్చుటకు కాకినాడాయుఁదలి పెద్దపెద్ద వర్తకులందఱును తగిన సహాయ మొనరించెదరు గాక యని నేను కోరుచున్నాను."

అధికలాభములపైని పన్ను.

రాబోవు ఫిబ్రవరి మాసమున సామ్రాజ్యకాసనసభలో ప్రవేశపెట్టబడు అధికలాభములపైని పన్నులనుగూర్చిన బిల్లు గజెట్టు ఆఫ్ ఇండియా యందు ప్రకటింపబడినది. ఆబిల్లు ఉద్దేశము లివి:- యుద్ధము విశేష కాలము జరుగుచో హిందూజాతీయు ఈజాతీయన తయారుచేయబడు సేనలకొరకు ఇదివఱకు తీసికొనిన భారముకంటె అధికభారమును కొన నవకాళ ముందునని కడచిన నెవ్రెంబరు 10-న తేదీని జరిగిన సామ్రాజ్యకాసనసభలో నొకతీర్మాన మునొందింపబడినది. ఆతీర్మానము ననుబట్టి జరుపుటకు నిర్ణయింపబడు పనులకుగాను అధికలాభములపైని పన్నులను విధించుటయే ఈ బిల్లు ఉద్దేశము. ప్రభుత్వమువారి విషయమున ఏమి పూచీ నియ్యకాలకపోయినను, ఇటీవల ప్రభుత్వమువారు భరింపవలసిన యుద్ధవిషయభారమును వైవిధ్యమున వసూలుచేయుటకు పన్నులమొత్తము ఒక్కసంవత్సరమునకు మాత్రము వసూలుచేయుటకును గాన ఒక్కసంవత్సరపు లాభములమీదనే యీపన్ను విధింపబడును. ఒక నిర్దిష్టమైన మొత్తమున కధికముగా 12 మాసములందు లాభములను బడసిన వారిపైనే పన్నులు విధింపబడును. తక్కుకాలము మార్చి 1919-న సం. కలకు నుండును. కాని ఆదాయపు పన్నులవిషయమున వైనిజెప్పిన కాలముగాక నేటికొక 12 మాసములు నిర్ణయింపబడినచో ఈ పన్నుల తక్కుకాలముగూడ అంతవఱకు నుండును. 1918 సం. నుండి యంతవఱకు వచ్చు ఆదాయముపై చేయబడిన ఆదాయపు పన్ను ఆభారముమీదనే వైలాభముల నిర్దిష్టమొత్తము నిశ్చయింపబడును. వై 12 మాసములలో 80 వేల రూ. లకు అధికముగ లాభములను బడయని కంపెనీలకు పన్ను విధింపబడెను.

స్థానిక వార్తలు

మదరాసు హైకోర్టు:— మదరాసు హైకోర్టులో తాత్కాలికముగ నిర్ణయింపబడిన న్యాయమూర్తుల పదవులు రెండును మరి కొంతకాలమువఱకు నుండుట కంగీకరింపబడినవి నూతు తెలియ వచ్చుచున్నది.

గవర్నరు మెంటు రెపిన్యూ శక్రబరీ:— ప్రస్తుత మీయిన్వోగముననున్న మా. లగు ఏ.ఆర్. నాపుగారు చాల కాలమువరకును సెలవుపుచ్చుకొన నున్నారు. వారిస్థానమున ఎ. వై. జి. శేంభులై సి. వి. ఇ. గారు నియమింపబడవచ్చునని తెలియుచున్నది.

ప్లేగు మరణములు:— ట్రెస్టికేసులో 12-న తేదీ నుండి 16-న తేదీ వరకు 17 మందికి ప్లేగురగిలెననియు, 9 మంది చనిపోయి రనియు, డాక్టరు రాఘవేంద్రరావు గారు మాట తెలుపుచున్నారు. ఈ వ్యాధి బ్రసాసుండి బాంబాయిగుండ వచ్చినవారలవారా చెన్నపురికి తేబడినదని వీరు వ్రాయుచున్నారు.

యువజనభ్రాతృమండలి:— శేపురుంగళవారము సాయంకాలము 5 గంటలకు (9 బ్రాడ్యేలోనున్న) ఆంధ్ర సభాభవనమున, భారత నిమ్న జాత్యుద్ధారకసంఘమునకు కార్యదర్శిగానున్న శ్రీయుత పి. ఆర్. పిండే బి. ఏ. గారిచే జాతీయ పురోభివృద్ధికి సంఘసంస్కరణ మొకపరిశ్రు అనువిషయమును గూర్చి ఆంగ్లమున ముచ్చటెందురు. శ్రీయుత బి. పి. వాడి యాగారు అగ్రాసనాధి పత్యమును వహింతురు.

మదరాసు నగర పారిశుధ్య సంఘము:— శేపురుభవారము సాయంకాలము జరుగు సభయందు జి. ఏ. నటేశముగారు, సంఘమువారిచే జార్జిటవును, తిరువల్లి కేట్టి మైలాపురములందు నిర్వహింపబడుచున్న వైద్యాలయముల ఆదైలతుగాను రాబోవు సంవత్సరపు వ్యయ పట్టికయందు రూ 15,000 లు చేర్చగోరుచు నొక తీర్మానమును, సముద్రతీర పరిస్థితులు బాగుండుటలేదని దొరతనమువారికి నూచించుటకు మరొకతీర్మానమును నుపపాదించెదరు.

ప్లేగు:— తిరువల్లి కేడీయందు ప్లేగు క్రిమీల వ్యాపించుచున్నది. రెండుదినములక్రిందట పార్థసారథి కుప్పము వీధులలో మొదటిదానియందు ప్లేగుప్రారంభమై క్రిమీల రెండవ వీధియందు వ్యాపించినది. శనివారమునాడు 15 గురును అంతకుముందు ఇద్దరును ప్లేగువలన మరణించి రని తెలియుచున్నది. సర్వ సుజనరలు, కానిటరికమీషనరు, కార్పొరేషను (వెనీడెంటు గార్లు ప్లేగు వ్యాపించియున్న స్థలములను తరీక్షించి తేడివెల్లువలపార్కు ఐదు చౌనులకును మధ్య నున్న ఇరుక ప్రజాతీయన తాత్కాలికోపయోగమునకుగాను వంద పాకలను కట్టించుటకు ఉత్తరువులను సాగించినారు. ప్లేగు తగిలిన పాకలను నగరపారిశుధ్య సంఘమువారు అనుదినము తగులబెట్టించుచున్నారు. వేపేలో నయితము ప్లేగు వ్యాపించు నూచనలు గవబడుచున్న వని తెలియుచున్నది.

భారత యుద్ధ సామగ్రిసంఘము:— గ్రేటుబ్రిటన్ ఇర్లండులనుండి రావలయు యుద్ధసామగ్రినిగూర్చి యుద్ధ సామగ్రిమంత్రికి ముందుగా దరఖాస్తులనుబంపుకొనటం ఇక మీద నవసరము లేదని హిందూజాతీయ మంత్రిగారు తెలియబరచిరి. శీఘ్రముననే కావలయు వస్తువుల విషయములను భారతీయయుద్ధసామగ్రిసంఘమువారు వలయు సహాయము నొనరింప నిర్ణయింపబడ్డారు. అట్టి విషయములందు దూష్టికేటు సహితముగ స్థానికాధికారులకు దరఖాస్తులను పంపించుకొనవలయును. ఆ కారణములు భారతీయయుద్ధసంఘమువారికి సయుక్తికగ గన్పించిన యెడల వారు వెంటనే అందును గూర్చి హిందూజాతీయకార్యదర్శి గారితో నిఘారను చేసెదరు. తంత్రి వార్తల రాకపోకలు కొంచెములస్వయం నుండుటవలన కొంచె మాలస్యము రాగలదు.

గ్రేటుబ్రిటన్ ఇర్లండులనుండి తెప్పించుకొను సామగ్రిని గూర్చియే వైవిధ్యములు తెలుపబడినవి. అమెరికా సంయక్త రాష్ట్రములనుండి రావలయు సామగ్రిని గూర్చి ఇది వరకునెలా ఈ క్రింది విలాసమునకు దరఖాస్తులను బంపవలయును; కంట్రోలరు ఆఫ్ మ్యానిఫెస్టేషనుదరాను పోస్టుబాన్సు సం. 454, వేపేరి మదరాసు.

మా. పండిత మదన మోహన

మాలవ్యగారి ఖండనము

జేతయ మహాజనభాసభ్యులందరును భిన్నభిన్నరకము లేక సంఘభావముతో కార్యభారమును పూనుకొనవలయును. మాలవ్యగారు పత్రికలకు జాలులనండిరి. ఇటీవల లీడరుపత్రికలో ప్రత్యేక జేతయ మహాజనభావోద్దేశ్యములను గూర్చియు మితవాదుల సమావేశపు టుడ్యేముల గురించి నాగి యబడిన పత్రికా వ్యాసము ను ఖండించుచు మాలవ్యగారు ఇట్లు నడిచిరి:— ముఖ్యవిషయములయందు జేతయమహాజనభావగును, మితవాదులు ఏకీభవించిరి. అందుచేతనే డిల్లీలోజరుగబోవు మహాసభయందు అన్నికక్షలవారును ఐకమత్యముతో పనిచేయుట ముఖ్యవసరము. ఇది మనధర్మము. ప్రత్యేక జేతయమహాజన సభయు, మితవాదుల సభయు జరిగినప్పటినుండియు కొన్నిసంగతులు సంప్రాప్తమైనవి. పరిస్థితులన్నిటిని ఒకమారు పర్యాలించి జేతాభ్యుదయమునకు ఉపయోగముగ నుండునటుల మన విధ్యుక్త ధర్మములను మన మిప్పుడు నిర్వహించ వలసియున్న యవి దాదాభాయి నాతోటి మున్నగు మహాసభాపులందరును ఇటులనే జేతాభ్యుదయమునకై తమ పాగ్రములను ధారపోసిరి జేతసేవలేయుట కింతకంటె మంచితగుణము ఇదివరలో మన కెన్నడు జిక్కలేదు. మన హిందూజాతీయ కార్యాంగసంస్కరణములకు వ్యతిరేకముగ ఇంగ్లాండుతో కొంతమంది బలకరముగ పనిచేయుచున్నారు. యుద్ధము ముగియనుండుటయే ఈ వైషమ్యమునకు కారణము. ఆంగ్లోఇండియనులు; కొంతమంది శ్వేతముఖులు మన పట్ల కఠినతనత్వమును వహించుటకు గూడ ఆచకాళము కల్గినవి ఈ రెండు కారణములంతటి మన అభిప్రాయభేదము అన్నిటిని సంహరించకొనవలయును. మన మందరము సంఘభావముతో ఏక మనస్సులమై పని చేయవలయును. మన శత్రువులనుండి తప్పించుకొని మనము కాపాడుకొనవలయును. కాన మన మీ యవకాళమును బోగొట్టుకొనరాదు. మనము మాంటెగుయ చెల్వకుఫర్ల సంస్కరణములను మనము కూడ అంగీకరించక పోవుటచే మాంటెగు చెల్వకుఫర్ల సంస్కరణములను వారు నూచించిన రీతిగ పార్లమెంటువారు ఆమోదించెదనని తలచిరి. అయ్యది వివేక రాహిత్యమైన యోచన యని నుడువవలసి యున్నది. మనమందరము ఒకేభావముతో ప్రవర్తించి మన ఆశయములను ఇంగ్లాండు ప్రజలకునచ్చజెప్పిన గానిమనము నూచించిన సవరణములను గాని, క్రొత్తమార్పులను గాని పార్లమెంటువారు అంగీకరించుట దుష్టరూపు, మన మందరము సంఘభావముతో పనిచేయుటకు ఇంతకంటె గొప్పసమయము చిక్కదు. కాన నామిత్రులగు మితవాదులందరును వాప్రాధన పొందించి కార్యమునకు గడంగెదరు గాక యని ప్రార్థించు చున్నాడను.

బొంబయిలో ఆరోగ్యస్థితి మరల ఆందోళనస్థితి యందున్నది. 6,14 తేదీలనదురు చాలమంది మృతులైరి. 8 తేదీని 96,14 తేదీని 194 గురు మృతులైరి. ఇంతమంది చనిపోవుటకు వికూచిజాడ్యము కారణము.

కల్లు సారాయి మొదలగు వానినినమ్ముటకు వైసెన్సు తీసికొనినవారు రోజున కిన్ని గంటల కంటె నెక్కుడుకాలము వాని నమ్మరాదని కొంత విశ్వాస కాలమును తగ్గించి చేయవలయునని హిందూజాతీయ దొరతనమువారు ఆలోచించుచున్నారు. ఈయంశమునుగురించి వారు స్థానికప్రభుత్వముల అభిప్రాయములను వాంఛించుచున్నారు.

వెల్లింగ్టన్ సతిగారికి స్వార్థకచిహ్నము నేర్పరుచుటకు భవనగిరి మహారాజిగానొక కార్యక్రమమును ప్రవేశపెట్టిరి. 28 సంస్థానములందున్న మహారాజీలు, రాణీలు లీగములు వీరికి తోడ్పడిరి. నుమారు 7 లక్షల ఎండ్రపుమెంటు నిధి ఏర్పడినది. ఈసొమ్ము వసూలైనది. సంస్థానమునుండి యిప్పులై మేరీరాజ్ఞి సాంకేతిక పాతకాలయందున్న నైసిటల ఉపయోగార్థము ఈ సొమ్ముమీద వసూలుగు వడ్డీ కొంతకాలము వ్యయపరచబడును. కొంతకాలమైన పిదప ఈ 7 లక్షలను విరాళము లొసంగిన రాష్ట్రములందున ధర్మప్రతిష్ఠాపనకు వినియోగించి ఆయా ధర్మకార్యములకు వెల్లింగ్టన్ సతి నామ మిశ్రవలయును. దీనితో సహాసముగ మహారాజీలు, లీగములు, రాణీలకలసి వెల్లింగ్టన్ సతి గారికొక పీఠుకొలుపుపత్రము సమర్పించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. కాని ఈ ఏర్పాటులన్నీ టిని గావించి మహారాజిగారు మృతినొందుటచే అతడు స్వయముగ వెల్లింగ్టన్ సతికి అర్పించుటకు పీఠు లేకుండుటచే రజతపేటికలో దీనినలంకరించి దానిపైఅందరి శ్రద్ధనుచెక్కించి వెల్లింగ్టన్ సతిని వీరితరపుగ భవనగిరిదానా గారు సమర్పించిరి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1918-వ సం॥ డిసెంబరు నెల 16-వ తేది

సోమవారము.

మాలవ్యాగారి సందేశము.

పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు, రాజకీయ వాదులలో నుభయపక్షముల వారును ఢిల్లీ కాంగ్రెసులో గలసి, యొకమత్యముతో కృషి సలువవలయునని, సందేశమును ప్రకటించుచున్నారు. ఢిల్లీ కాంగ్రెసునభి కధ్యక్షులుగ నియుక్తులైన మాళవ్యాగారే ఇట్టి సందేశమును ప్రకటించుటచే, దాని ప్రాముఖ్యము మరింత యధిక మగుచున్నది. మితవాదులు కాంగ్రెసు నుండి చీలి, దేశమునకు చేసిన కీడింతినరాదు. రాజకీయవాదులలో నిజమగు భేద మెద్దియు లేకున్నను, మితవాదుల చర్యచే, ఆంగ్ల దేశములో విపరీతాభిప్రాయములు వ్యాపించుటకు కారణము కలిగెను. ఈ చీలిక నాధారపరచుకొని, ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలును, లండను టైముస్ మొదలగు నాంగ్ల దేశపు పత్రికలును, భారతీయులలోని భేదాభిప్రాయములను గోరంతలు కొండంతలుగ జేసి ప్రజాశయములను భగ్న పరుప యత్నించుచున్నవి. మితవాదులు తాత్కాలిక గౌరవపదవుల నన్నిటిని బొందుచున్నారు. ఇందుచే, స్వార్థము పెంపొందినను, ఫలితము జాతీయాభివృద్ధికి భంగకరముగ పరిణమించుచున్నది. మితవాదులు గౌరవ పదవుల యాకర్షణముచే ఐకమత్యమునకై కృషి సలువకున్నారు. మితవాద జాతీయవాద భేదములు వంగ దేశ విభజన సమయమున ఎన్నియనర్థముల తెచ్చి పెట్టెనో, అంతకన్నను నెక్కు డనర్థముల నీ తరుణమున దెచ్చిపెట్టుచున్నవి. ప్రజల జన్మస్వత్వములకు భంగము కలిగించిన దేశరక్షణ శాసన నిబంధనలు శాశ్వతముగ శాసనములోనిముడ్చబడనున్నవి. జన్మ స్వత్వములకు, భంగము కలిగించే నిర్బంధములు దొరిగింపబడ వలయునని మితవాదులు కట్టుదల చూపుటలేదు. దేశమునం దింకను బాధ్యతాయుత పరిపాలనము ప్రారంభించబడనపు డీ కక్షలు ప్రబలుట దేశానర్థక మనుటకు సందియ ముండదు. ఈ కక్షలమూలమున, కాంగ్రెసు సభ పై సభిమానము వహించి ఆంగ్ల దేశీయులుగూడ ప్రజాభిప్రాయము దెలియక పరితపించుచున్నారు. ప్రతిపక్షులు మాత్రము తమ యాటల కొనసాగించుటకు మిక్కిలి యనుకూలావకాశము లభించినది. మాంటాగూ విధానముపై సభిసంఖ్యాకుల యభిప్రాయ మెద్దియో నాంగ్ల ప్రజలకు దెలియకుండ, నీ కాంగ్రెసు చీలిక మరుగుపరచుచున్నది. మాంటాగూ విధానముపై సభిమానము జూపుచున్న ఇండియా పత్రికాధిపతియు, సర్ వెంటు ఆఫ్ ఇండియా పత్రికా విలేజరి మొదలగు నాంగ్లేయులు, మితవాదుల చర్య నామోదించుటలేదు. ప్రతిపక్షు లీ చీలిక నాధారపరచుకొని, చేయుచున్న కలనరము వారికి ప్రస్తుతముగ గాన్నించుచుండుటచే, నిజము తెలిసినవచ్చును. ఈ విభేదముల గూర్చి వ్రాయుచు ఇండియా పత్రిక మితవాదుల కీ రీతిని హితము గఱపి యుండెను: “ప్రతిపక్షులకు గావలసిన దిట్టి విభేదమే. ఈ విభేదము నేలు లయినను విస్తరింప జేయుటకు వారు ప్రయత్నించెదరు. వివాదాంశపు గుణావగుణములతో వారికి నిమిత్తము లేదు.

ఎద్దియో నొకనంక బెట్టుకొని జాతీయోద్యమమును నిరసించుట కవకాశము దొరకనేని, వారికిజాలును. పార్లమెంటులో సంస్కరణవిధానముపై చర్చ జరుగకముందు, అందుగూర్చి దురభిప్రాయములను వ్యాపింప జేయుటయే వారి యాశయము.”

మారదృష్టి గల వారెల్లరును ఇట్టి హితమునే యొసగుచున్నారు. మితవాదులకును జాతీయవాదులకును భేదమెద్దియో గలదని యూహించుచుండిన “ఇండియా” మొదలగు పత్రికలు ప్రత్యేక కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును జూచిన పిమ్మట తమ పూర్వాభిప్రాయములను సవరించికొనుచున్నవి. సురేంద్రనాథ బెనర్జీ, శ్రీనివాసశాస్త్రి మొదలగు మితవాద నాయకులు తమకును, కాంగ్రెసు సభ్యులకును ఎన్నుకొనిన భేద మెద్దియును లేదని అంగీకరించుచునే యున్నారు. నిజ మాలో చించిన, కలకత్తా కాంగ్రెసులో సంస్కరణ తీర్మానము నుపపాదించిన బెనర్జీగారికిని తదితరులకును భేద మెట్లుల యుండ గలదు? ఇంతియ గాక, మాంటాగూ విధానము చాలవరకు కర్మసువిధానము ననుకరించుచున్నది. కర్మసువిధానమును తీవ్రముగ విమర్శించుటలో, వాచా శ్రీనివాసశాస్త్రి గార్లను మించిన వారెవరులేదు. అట్టి వారు, మాంటాగూ విధాన ప్రచురణ మయిన వెంటనే ప్రాత విశ్వాసముల నెల్ల బోవాడి స్వవచన వ్యాఘాతు లగుట విచిత్రము. కాంగ్రెసు ప్రతిపక్షు లీ విభేదములు గలుగుటచే లోలోన సుతసింపచున్నను, నిజమగు భేద మెద్దియు లేదని అంగీకరించుచునే యున్నారు. కాంగ్రెసు సభ సంస్కరణవిధానమును పూర్తిగ నిరాకరించునని మితవాదులు ప్రకటించిరి. కాని, అది సత్యవిరుద్ధ మయ్యెను. తుట్టుబడకు ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సభవారు గోరిన మార్పులకును, మితవాదులసభ గోరిన మార్పులకును భేదము విశేషము గాన్నించుటలేదు. ఈ కారణముచే మితవాదులు వేరుగ నుండుట ఎంతమాత్రమనసరముండదని మాలవ్యాగారు ప్రబోధించుచున్నారు. మితవాదనాయకులు చాలమంది తమ ఐక్యత్వము నిపుడిపుడు గ్రహించుచున్నారు. మితవాదుల సభ ప్రజామోదము బడయదని వీరు గ్రహించిరి. అందుచే, సర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియా పత్రిక ఢిల్లీ కాంగ్రెసులో మితవాదులు జేర వలయునని కుతూహలము జూపుచున్నది. కాని లీడరుపత్రిక మాత్రము ఉభయవాదులకును, ఆశయభేదమే గలదనియు, సమ్మేళనము గుచురుటకు జాతీయవాదులు తమ కోర్కెలను విడనాడవలయునని, తన యున్నతీర్మానమునుండి సగర్వమునో బయకుచున్నది. ఉభయలకును గల క్రొత్తభేదము నొక దానిని లీడరుపత్రిక గనిపెట్ట గలిగినది. కాంగ్రెసు సభవారు, తాము గోరెడి మార్పులు ప్రవేశ పెట్టబడనిచో సంస్కరణవిధాన మంగీకారము గాదని తెలిపిరట. మితవాదులన్ననో, మార్పులు ప్రవేశ పెట్టబడినను పెట్టబడక పోయినను, సంస్కరణవిధానము నంగీకరింపవలయునని, పట్టుదల జూపుచున్నారట. అటులయినచో, మితవాదులు మార్పు లేని గౌరవలయును? అని యవసరమని తోచినచో, మార్పులు లేనిది సంస్కరణ విధానము ప్రయోజనకారి గాదని తెలుపుట మితవాదుల ధర్మముగాదా? మాంటాగూ విధానము విమర్శననిమిత్తము ప్రచురింపబడినది. అదియున్నది యున్నటుల పార్లమెంటు సభవారిచే నంగీకరింపబడునని యూహించుటకవకాశము లేదు. అది తిరిగి పార్లమెంటుసభలో చర్చింపబడును. నిమగ్న కొరకు ప్రచురింపబడిన సంస్కరణ విధాన

మును బాగుగ విమర్శించి, ప్రజాభిప్రాయమును దృఢముగ దెలుపుట కాంగ్రెసు సభాధర్మము. కాంగ్రెసుసభ దైర్యముతో తన ధర్మము నెరవేర్చి నందులకు మితవాదులు వేరుగచీలి, కయ్యమునకు కాలుదుప్పుట, లాభకరముగాదు.

లీడరుపత్రిక చూపెడి విభేదము అర్థరహితమయినది. మాలవ్యాగారందులకే, లీడరుపత్రికా వ్యాసమునందలి అసందర్భముల వెల్లడించుచు, ఈ సందిగ్ధ సమయమున అన్ని పక్షముల వారును కలసి కృషి సలిపిన గాని, ప్రజాశయములు సఫలము గావని స్పష్టపరచిరి. ప్రస్తుత సమయము స్వపరిపాలనా సాధ్యమునకు మిక్కిలి యనుకూలముగ నున్నది. ప్రాపంచికకర్తు లన్నియు, స్వాతంత్ర్యాశయ లబ్ధికి ద్రోవజూపుచున్నవి. ఈ సమయముననే భారతీయుల యత్కృష్టాశయములు విజయము నొందగలవు. ఇట్టి యత్కృష్టతరుణమున సందిగ్ధ మానసముతో కార్యమునకు గడంగిన లాభములేదు. ఈ సమయమున భారతీయనాయకులలో నైకమత్యము పెంపొందుట అత్యవసరము. మాలవ్యాగారి సందేశ మీ ఫలితమును చేకూర్చు గాక! లీడరు పత్రిక మాత్రము మాలవ్యాగారి సందేశమును లెక్కజేయుటలేదు. తన సొకుదిత దృష్టిని విడనాడలేదు. 18 వ తేది పత్రికలో ఇటుల వ్రాయుచున్నది:

“నిజము జెప్పవలసిన, ఢిల్లీ కాంగ్రెసులో నైకమత్యము ప్రబలుట కొక్కటే మార్గము గాన్నించుచున్నది. సంస్కరణ విధానము సభిమానించెడి వారెల్లరును పూర్తిగ లొంగిపోవలయును. దేశక్షేమమున కిట్టి లొంగుబాటవసరమని వారి కెవరయినను నచ్చజెప్పచో, అందుకు వారు సంతోష పూర్వకముగ నొడబడెదరు. వారటుల జేయనిచో, వారు ప్రజాహిత జీవితమున పాల్గొనుట కష్టము. అటులగాక, చారికీరులు నచ్చజెప్పలేక బోయినయెడల, విమర్శకుల సంతృప్తికొరకై, వారు దేశక్షేమమును విడనాడవలెనా? కాంగ్రెసువాదుల కయిష్టులయ్యెదరని, వారు వెనుదీయవలెనా? ఇందుకు తగిన ప్రత్యుత్తర మియ్యగోరుచున్నాము. తగిన ప్రత్యుత్తరము వెలువడిన పిమ్మట, నైకమత్యము కొరకు కృషి సలుపుటకు వారు వెనుదీయరు.”

నిచురించువారిని మేల్కొల్పుట సులభము. మేల్కొనినవారిని లేపుట మిక్కిలి కష్టసాధ్యము. లీడరు పత్రిక హేతువాదము నంగీకరింప బూనలేదు. తన పట్టుదలను విడనాడ దలవలేదు. దేశములో సభిక సంఖ్యాకులు తన పక్షమున నున్నటుల లీడరుపత్రిక దెలుపుచున్నది. అటులయినచో, తన పక్షమువారల సభిక సంఖ్యాకుల దీసికొనివచ్చి జాతీయవాదుల తీర్మానముల నేలమార్చివేయగూడదు? తమ వాదబలిమిచే, మితవాదులు జాతీయవాదుల నేల తమ పక్షమునకు ద్రిప్పుకొనగూడదు? ఇందుకు అధ్యక్షులగు మాలవ్యాగారు తగిన యవకాశముల నొసగెదరనుట తథ్యము. మితవాదులు తమ వాదదార్పల్యము గ్రహించియే, కాంగ్రెసులో జేరుటకు జంకుచున్నారు. వారి యభిప్రాయముల పటిమ, మితవాదసభయందే వెల్లడియైనది. మాలవ్యాగారి సందేశము నంగీకరించి, మితవాదులు దేశభక్తితో కాంగ్రెసునందు జేరిన సంతసమే. ఏకారణముచే నైనను, వారిందుల కొడబడరేని, కాంగ్రెసు సభవా రాత్మగౌరవము బోగొట్టుకొని, వారికి ప్రత్యేక సౌకర్యముల నొసగి లాభములేదు. అధిక సంఖ్యాకుల సమ్మతులచే న్యాయముగ మార్పబడిన దప్ప, ప్రత్యేక కాంగ్రెసు తీర్మానములను మితవాదులను సంతోష పెట్టుటకై మార్చి

లాభ ముండదు. భేదాభిప్రాయము లుండుట అభివృద్ధి సూచకమే. కాని అన్ని పక్షములవారును పార్లమెంటు సభయందువలెనే, కలసి యేల వని జేయగూడదో తెలియకున్నది. మితవాదులు తమ ట్టుదలను విడనాడనిచో, కాంగ్రెసు సభవారు ద్విగుణీకృతముగ నుత్సాహముతో ననిచేయవలసి యుండును. మితవాదుల యభిప్రాయములు స్వల్ప సంఖ్యాకులలో మాత్రమే వ్యాపించి యున్నవి. అందుచే కాంగ్రెసువారు భీతిజెందవలసిన యవసరము లేదు. కాంగ్రెసుసభ అన్ని పక్షముల వారును జేరుటకు పూర్ణావకాశ మిచ్చుచున్నది. అయ్యది జాతీయప్రతిష్ఠాపన యై వెలయుచున్నది. కాంగ్రెసు నాయకులు దృఢసంకల్పముతో వని జేయుచో, కాంగ్రెసు సభాతీర్థానములు సఫలము గాకబోవు. ఈ సమయమున కాంగ్రెసు సభ జూపెడిసంచలనమువై ప్రజాశయవిజయ మార్ధార వడి యుండును.

ద్వితీయాంధ్రాయుర్వేదవైద్యసమ్మేళనము

ఈ సమ్మేళనము నిన్నటిదినము కాకినాడ యందు ప్రారంభమయ్యెను. సభాధ్యక్షులగు కొంపల్లి చెంచురామయ్య పంతులగారి యుపన్యాసమును పేరొకచో ప్రచురించుచున్నాము. వీరు ఆయుర్వేదముయొక్క అనాదిత్వముగూర్చి యు, ఉత్పత్తిప్రతీతి గూర్చియు, సుబోధ పరచిరి. త్రిదోష కద్ధతి సాధారణరచికొని, ఆయుర్వేదము వ్యాధి నెటుల నిర్ణయింప గలిగినదియు వివరించిరి. ఆధునిక పాశ్చాత్యవైద్యమున కలదిగాని త్రియ వ్యాధిని చికిత్స జేయుట కెట్టిమార్గములను ఆయుర్వేదము నిరూపించినదియు, వీరు తెలుపరచిరి. ఆయుర్వేదమందలి ఎనిమిది భాగములలో “కామార భృత్య”మనునది యొకవిభాగము. శిశువు జవించినది మొదలు కామారభృత్యను వదలునంతవరకును తరుచుగ గలిగెడి వ్యాధుల కెట్టి చికిత్స జేయవల యనో, ఆయుర్వేదమున వివరింపబడి యున్నది. ఇతియగాక శస్త్రచికిత్సముల సాహాయ్యమున జేయబడు చికిత్సా విధానము గూడ ఆయుర్వేద మున గలదు. ఇదియే శల్యతంత్ర మని పిలువబడు చున్నది. ఇట్టి ఆయుర్వేద శాస్త్రము శాసన నిర్మాణసభలో సర్వసంజనలుగాచేతను, కాన్యా గారిచేతను, తృణీకరింపబడెను. ఈ తృణీకారము ఆయుర్వేద వైద్యులను నిరుత్సాహ పరు చుటకు మారుగ వారిని మరొంత యుత్సాహవంతులుగ జేయుట శుభమాచకము. నేటికిని, ప్రజాసామాన్యము ఆయుర్వేదవైద్యము వైసనే ఆధారపడుచున్నారు. పాశ్చాత్యవైద్యము సామాన్యల కందుబాటులో లేదు. వైద్యుల యములయినను, కొలదిప్రదేశములందు మాత్ర మేగలవు. అందుచే నవి బహుళసంఖ్యాకుల కుపయోగింపకున్నవి. ప్రజా సామాన్యమున కింకను, జేశీయవైద్యమువై విశ్వాసము దగ్గలేదు. అది దేశపు శీతోష్ణస్థితికి దిగి యున్నది. ప్రభుత్వవృద్ధిపము పూర్తిగ మోచిన గాని, ఆయుర్వేదమునకు ప్రభుత్వ ప్రోత్సాహము లభించుట కష్టము. అందుచే జేశీయవైద్యులే అభిమానము వహించి ఆయుర్వేదవైద్యవ్యాపకమునకు కృషి సలుపవలయును. ఇందుకు ధనవంతుల సాహాయ్య మత్యవసరము. ఆయుర్వేదము ప్రాచీనకాలమునం దభివృద్ధి విశేషముగ గాంచినను, ఆధునికశాస్త్ర జ్ఞానాభివృద్ధి బట్టి ఎప్పటికప్పుడు అభివృద్ధి జెందుచుండవలెను. క్రొత్తవ్యాధు లుండుంచుచున్నవి. శరీర రహస్యముల గూర్చి ప్రత్యక్షజ్ఞాన మభివృద్ధి

జెందుచున్నది. నూతనయంత్రములు నిర్మింపబడుచున్నవి. ప్రజాచికిత్సా విధానము దిన దినాభివృద్ధి జూపుచున్నది. యుద్ధానుభవములచే, నిది యింకను సత్వ రాభివృద్ధి జెందగలదు. ఈ నూతనాభివృద్ధి నంతను ఆయుర్వేదవైద్యులు సరికొనెసి, దానిని యాధారముగ గైకొనవలయును. ఆయుర్వేద వైద్యమువై దేశమునం దభిమానము వ్యాపించుచున్నది. ఈ యభిమానము ప్రాచీన వైద్యమాహాత్మ్యమును పొగడుటతో నంతమొంద గూడదు. వైద్యశాస్త్ర మింకను అభివృద్ధిజెంది మానవుల జీవమును పెంపొందించునటుల ఆయుర్వేదవైద్యశాస్త్రములు ప్రయత్నించుట సంభావ్యము. ఆయుర్వేద మహాసభలును ప్రదర్శనములును నిట్టి సత్ఫలితములకు తోడ్పడు గాక యని గోరుచున్నారము. అద్యక్షులు, తమ యువ న్యాసంతమున జేసిన ఈక్రింది హెచ్చరిక ఆయుర్వేదవైద్యాభివృద్ధికి మిగుల ప్రోత్సాహకరముగ నుండుననుటకు సందియము లేదు.

“నే నింతిదనక తమకు నివేదించిన విషయములందీ యాయుర్వేద వైద్యమున కాశ్రీయకర్తలగు ననుకరించి యభివృద్ధికిందెచ్చుట యశక్తకర్తవ్యము. నాన్యముగ జేసినది మరయు నాయుర్వేదవైద్యమున నూటికి తొంబది తొమ్మిండు ఆరోగ్యము గాంచుచున్నా రని దొరతనమువారి తెలుపబడి తెలియుచున్నది. సర్వజనాపేక్షితమును కులభ నిర్వాహ్యమును నగు నీ యాయుర్వేదవిధానములను మన దొరతనమువారు పోషింపక యుపేక్షించి యుండుట కడు శోచనీయమని మరల జెప్పెద. ఆయుర్వేదవైద్యప్రక్రియలచే నిర్ణయముగ చేయబడు నావధములకై యెట్టి యంత్రాది సామగ్రియు : కర్మకలశము, తదవయోగ్యములగు నోషధులు మొదలగునవి భారతదేశపు శీతోష్ణస్థితుల ననుసరించి మన తోగూడె పుట్టియున్నవి. ఇయ్యని మన యింద్రునందలి దొడ్ యందును ఉపకరణములయందును సమీపారణ్యభూమిలయందును కులభముగ లభింపవలెను. కొన్ని కొంతవరమునందీ సంపాదించవలసి యున్నాక మిక్కిలి శ్రమతేక వ్యవధివ్యవస్థయనుచేతనే సాధించదగియుండును గాని దానివలెనుల గైకొని శ్రమమున కొన్ని ద్వీపావ్రములకు బోవనవసరముండదు. ఇయ్యని భారతీయవైద్యులను శీతోష్ణస్థితులను పరిశీలించి కడనరూపముగ నుపకర్మములచే గనిపెట్టబడినవి. మన యాచారాదుల కడగుణములగు నందును ఎట్టి సామాన్యత కుగ్రామములనైన సంపాదించ నవకూలముగ నుండును. ఎట్టి ఘోరములగు ఔషధముల సంధించినను వీనిని సంపాదించు దుర్లభముగ నుండదు. ఇట్టిసౌకర్యములతో గూడిన యాయుర్వేద చికిత్సావృద్ధులను కాశ్రీయకర్తము నగున రించి వృద్ధిగొందిండుటకై సార్వకాలమును తగువైసకృషి సజరతనని మరయుకర్తూ హెచ్చరించుచున్నాడను.

సోదర వైద్యులారా! ఇంతిదనము మీయందలి తోడ్పాటైన యాయుర్వేదవిషయముల గొన్నింటిని వెలిపి యుండిరి. మన మిక్కాలమున నీసభయందు పలువు రొక్కడగూడి యాయుర్వేదవిషయముల కత్యుత్సాహముతో జరిపించిట్లులే సాధ్యమగునంతిదనము వారివారి శక్తికొలది సర్వజన స్యాభ్యుదాయక మగు నాయుర్వేదము నుద్ధరించుటకై పాటుపడవలెననియు ఆంధ్రమండలమున శీఘ్రముగ నాయుర్వేదాభివృద్ధిగల్గింపవలెననియు శ్రీధన్వంతరిమిగుల ప్రార్థించెద.”

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము - సభ్యత్వము
చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమునందు బి. ఏ. పరిక్షయం దుత్తీర్ణులైన వారెన్నుకొనగల యొక సభ్యత్వపత్రది రాగల జనవరియందు ఖాళీగాగలదు. ఆ స్థానమునం దింతవరకును గౌరవనీయులైన శ్రీనివాసశాస్త్రిగారుండిరి. వారు తిరిగి ఎన్నుకొనబడుట కర్హులు. వారభ్యర్థులుగ నుండగలరు. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి గుణగణంబు లింతవరకును విఖ్యాతములు. బి. సి. శేషచార్యులుగారు బి. ఏ., బి. ఏల్. అల్లాడ కృష్ణస్వామయ్యగారు బి. ఏ., బి. ఏల్. ఆళ్లారు శ్రేష్ఠిగారు బి. ఏ. గజవల్లి రామచంద్రాచార్యుగారు ఎమ్. ఏ. ప్రత్యర్థులుగ

నిలుచుచున్నారు. ఒక పదవికి అయిదుగురు ప్రత్యర్థులు గలరు. ప్రత్యర్థుల గుణగణంబులు ఎన్నికస్వాతంత్ర్యము గల వారికి విదితమై యున్నవి. ప్రత్యర్థు లందరకును నేదో సుగుణవిశేషమును నాశయము నుండి యుండును. ప్రత్యర్థులందరును పలువిధముల విద్యాభివృద్ధికై తోడ్పడుచున్నారు. లేని యెడల వారి స్థానమునకు బ్రయత్నించి యుండరు. ఒక స్థానమున కయిదుగురు ప్రత్యర్థులుగ నుండుట మాత్రము విచిత్రముగ నున్నది. గజవల్లి రామచంద్రాచార్యులు స్వవిషయమై ప్రచురించిన ప్రకటన వేరొక పుటయందు ప్రచురింపబడినది. అల్లాడ కృష్ణస్వామయ్యగారును వారి ప్రకటనను ప్రకటింపిరి. ప్రత్యర్థులందు విజయ మొకరికి మాత్రము సాధ్యము. అనవసరమైన పోటీవలన నేమియును ప్రయోజనము గలుగదు. విజయమునందు సంతోషము గలవారు తమ ప్రత్యర్థిత్వమును వదలుకొనుట యును విజయము సాధ్యమైనవారి కవకాశములను గలుగజేయుటయును యుక్తముగ నుండును. నియోజకులు యుక్తాయుక్తవిచక్షణతో ప్రత్యర్థులకు వారివారి సమ్మతుల నొసంగుదు రని సమ్మతము.

చీనా-ప్రాచీనభృగోళ పరికరములు

లండను, డిశంబరు 12:—1900 సం॥న జరగఁబడు చీనా వారి ప్రాచీన భృగోళ పరికరములను బెర్లినుకు గొంపోయిరి వీటి నన్నిటిని మరల చీనా వారికి జరగఁబడు ఇచ్చివేయు నటుల సంధిసమాజేశమున, మరతుగ సంధి మరతులలో జేర్చ వలయునని నిశ్చయించెను. అందఱును దాని నంగీకరించిరి. ఈతీర్మానము నెట్టివిషయ సానుజ్ఞానమున జేరఁబడినది. సి. పి. ఏట్టి గారిచే చేయబడినది.

క్రొత్త బ్రిటిషువర్తకసంఘము

లండను, డిశంబరు 11:—ప్రెస్టుపత్రిక ఇట్లు తెలుపుచున్నది:—10 లక్షలపానుల మూలధనముతో బ్రిటిషువర్తక సంఘ మొకటి క్రొత్తగా నేర్పడును. దగ్గర తూర్పురాజ్యముల యందు బ్రిటిషువర్తకమును నిస్తంభజేయుటకు (నియంత్రకాన్సు) ఈ సామ్యులో 200 వేలు ఇవ్వబడును. ఈ సంఘమునకు సర్ మాన్ డిబెట్ నెక్ గా రధ్యక్షులుగా నుండురు. దగ్గర తూర్పురాజ్యములయందు వర్తకపరిజ్ఞానము గల ఆంగ్లేయులరైతులు ఈ సంఘములో ప్రవేశపెట్టబడుదురు. కాన్ స్టాంటి నోపిలులోను ముఖ్యవర్తకసంఘమును (జే. డబ్ల్యూ. నిట్టలుగారి వర్తకసంఘము) వీరు తీసికొనెదరు. తత్కాలమునకున్న రెండు జాతీయవ్యాపకులతో పని ఏర్పాటులుగూడ జరిగినవి. గ్రీసు, ఈజిప్టు, సూడాన్, మెసపొటేమియా, పెర్షియా, రుమేనియా, బల్గేరియాలో దీనికి అనుబంధముగ వర్తకసంఘములను నెలకొల్పటకు ఉద్దేశించబడినది.

చీనాలో ప్రజాకలహము.

లండను, డిశంబరు 10:—చీనాలో ప్రజాకలహములు చాల సంతాపకరములుగ నున్నవి. జానిని నివారించుట కిపు దుచేయబడుచున్న ప్రయత్నములు నేటివేరగలవను నుద్దేశమున వైకమత్వము నెలకొని దేశాభివృద్ధికి తగిన కార్యమును జరుగగలవనియు మేమాసింపెదమని చీనా దొరతనమువారికి మిత్ర మండలి రాయబారులు ప్రాసిరి. ఇట్లు వ్రాయటలన కాంటను ప్రభుత్వమును మిత్రమండలివారంగీకరించినది తలంప గూడదని కాంటను దొరతనమునకు ప్రాసిరి.

వెల్లింగ్టన్ దంపతులు యుద్ధకాలమున ఒకర్నిన భుజన సహాయమునకు తనకృతజ్ఞులను, దెలుపుచు ముఖ్యసేనాని అభి సంధనవార్తను డిల్లీనుండి డిశంబరు 9 తేదీని బంపిరి. దంపతు లిద్దరును నుఖముగ ఇంగ్లాండు జేరుగాక యని పరమేశ్వరుని ప్రార్థించిరి: ఇంగ్లాండులో ఉన్నంతకాలము ఆరోగ్యముగను, విశ్వసనీయతతోను మనునటుల ప్రార్థించిరి. వైద్యములకు వైద్య సాయము వీరు అర్పియియును జేసిరి. వైనిజలు మీమేలను మరకముల రనిరి.

విజయ ద్వి రా మ ము

(రైలు రు విజనీ)

ఇంగ్లండు

బ్రిటిషు విమానబలము.

లండను, డిసెంబరు 14:—బ్రిటిషు దేశమునకున్న సబ్బు రైలులు రాకుండ కావలి కాదుమనకు విమానదళము కడచిన 7 మాసములందు 216 క్రతుసబ్బురైలులను గుర్తించి 189 సబ్బు రైలులను ముట్టడించెను. 851 క్రతువిమానములనుగూడ ముట్టడించెను. అందు 184 ధ్వంసము చేయబడి 151 బాగుగా కొట్టబడినవి. 69 గనిస్థానములు గుర్తించబడినవి. అందు 32 ధ్వంసము చేయబడినవి. 661 బాలులు చేయబడినవి.

ఇండియాను విమానము

లండను, డిసెంబరు 14:—ఆంగ్లము నిన్నును ఇప్పించి నుండి విమానములను ఇండియాకు బయలుదేరిరి. వారు కరాచి కిని డిల్లీకిని వెళ్లెదరు.

భారతీయ ప్రముఖుల రాక

లండను, డిసెంబరు 10:—బిక్నీరు మహారాజా, సర్ ఎస్. పి. సింహా, పి. హమ్మిల్టన్ గాంధీ గార్లు మొట్టగను నందరూ 18-వ తేదీకి లండనుకు వచ్చెదరని తెలియుచున్నది.

జర్మను అధినివేశనములు.

లండను, డిసెంబరు 11—జర్మను అధినివేశనము లందలి ప్రజలకు జర్మనులచాలబాధించిరి. ఆఫ్రికా దేశములందు దక్షిణ ఆఫ్రికాను భాగమునను కాపర్ నామమున ప్రజలు జర్మనుల పరిపాలనమునకును బ్రిటిషువారి పరిపాలనమునకునుగల భేదమును బాగుగా గుర్తించిరి. ఇతరులకు తమమృత్యుమరల జర్మనుల కడకును చేయవలదని వారందరును కోరిరి గాన నాఅధినివేశములకు మరల జర్మనుల కియ్యరా దని ఆహ్వానపదనందు వాట్ల బల్యాప గారు నడిచిరి.

ఇరుపదారులు ప్రభుత్వయాజమాన్యము.

లండను, డిసెంబరు 10:—పరిశ్రమలను వ్యయసాను నును అభివృద్ధి నొందించుటకు వారతనమువారు రైల్వేలవలన లాభమును పడలుకొనియొన పని చేయవలెను. గాన రైల్వేల యాజమాన్యమును ప్రభుత్వమువారు నడిపించినగాని కొత్త పరిశ్రమలు, వ్యవసాయ విస్తరణ, భూముల పరిష్కారము మున్నగువి జరుగలేదవు. ఇందుల కొక సంఘము నేర్పరుచుటయు వారు దేశమునందంతటను సంచరించువరకు నుపేక్షించుటయు ననవలయును. ఇదివరకే చాల విషయములు గ్రహించబడినవిని దండీలో చర్చిలు గారు నడిచిరి.

యూరపు గట్టములు.

లండను, డిసెంబరు 11:—బ్రిటిషు సేనలో ఇతరదేశములందు 2½ లక్షల గుట్టములున్నవి. 7 లక్షల గుర్రములను బ్రిటిషువారు ఆమెరికాలో కొనిరి. బ్రిటిషుదేశమున వ్యవసాయములగు పనులు చేయు గుట్టములలో 100 కి 17 వంతున యుద్ధమున నియోగించిరి. బెల్జియం దేశమును మరల బాగుచేయుటకు వారివలకు 50 వేల గుట్టముల నిచ్చెదరు. (ఫ్రాన్సు) కుగూడ హెచ్చుసంఖ్యయే కావలసివలయును. జనవరి నెలాఖరులోగా ఇంగ్లాండుదేశమున 25 వేల గుట్టములను విక్రయించెదరు. యుద్ధమునకు పూర్వము వాణిజ్యసంఘములవారికి కను గుట్టములవస్త్రముకంటె యుద్ధమునకున కలిగిన గుట్టములవస్త్రము చాలస్వల్పమనియే చెప్పదగునని సర్ విలియం బర్క్లెయ్ గారు నడిచిరి.

జర్మనులచే పట్టుకొనబడిన భారతీయులు.

కోపెనహేగను, డిసెంబరు 10:—జర్మనులచే యుద్ధమున పట్టుకొనబడి ఇప్పుడు వదలబడిన భారతీయులు కొందరు వచ్చిరి. బాగ్, కోకనాక వై నుంచిరి. పిమ్మట వారిని స్వదేశము నకు పంపెదరు.

భారతీయవాదములు 800 మందిగూడ వచ్చిరి. వారందరును పూర్వాపాక చే పట్టుకొనబడిన నౌకలలోని వారు.

రాజుగారి నావికనిధి.

లండను, డిసెంబరు 10:—ఈ నిధికి మలయద్వీపముల వారు 6,462 పౌనులనిచ్చిరి. దీనితో మొత్తము 20 వేల పౌనులై నది. ప్రతికలు క్లాఫించినవి.

హార్డెన్ మైనాక.

లండను, డిసెంబరు 14:—ఈ నౌకశ్రీలలోను పిల్లలతోను సురక్షితముగా ఈ నెల 9 వ తేదీని లండను నగరమును చేరినది.

లక్క వ్యాపారము.

లండను, డిసెంబరు 18:—లై సెన్సు తేకుండ నెలకు 7½ బౌండ్లకులకు మించి లక్క వ్యాపారము చేయవలదని నిరోధము తొలగింపబడినది.

పూట్లను లెక్కించుట.

లండను, డిసెంబరు 14:—ఈనయము 7 గంటలకు లండను నగరమున పోలింగు ప్రారంభమైనది. మబ్బుగానుండి కొద్దిగా చితుకులుపడినవి. ప్రారంభమున తొందరలేకుండనే పనిజరిగినది. శ్రీమతి ముందుగ తమహక్కును ప్రకటించుట చాల చోట్ల గోచరించి నది. కేంబ్రిడ్జిలో మాంటాగూ గారికి ప్రబు అను కార్మికవాది ప్రతిస్పర్ధి యయ్యెను. ఫిన్స్ బరీలో కాటనుగారికి కల్లులు ఆర్పరునీ (కొయిలేమనిస్టు) పోటీ చేసెను. లింకలలో సి. హెచ్. రాబర్ట్సు గారిని డేవిసు (కొయిలేమను యూనియనిస్టు)కు తెయిలకు (కార్మికవాది) గార్లు ఎదుర్కొనిరి. తూర్పునాటింగులో ములో జే. జి. రిసు (కొయిలేమను యూనియనిస్టు) ప్రాక్టరు (కార్మికవాది) బ్రూక్స్ (ఇండిపెండెంటు) గార్లు పోటీగా నిలిచిరి. దక్షిణపార్ట్స్ లుకులో అలిసను గార్లంకుకన్య (లిబరలు)కు మేజరు హెచ్. ఆర్. కెయిజరు (కొయిలేమను యూనియనిస్టు) లాసీ (కార్మికవాది) గార్లు ప్రతిస్పర్ధిలైరి. నెవెంబర్న్ లో జి. బెన్నెటు (కొయిలేమను యూనియనిస్టు)కు స్కిన్నరు (కార్మికవాది) ప్రతిస్పర్ధి యయ్యెను. హిందూబారిస్టరు డాక్టరు తారాచంద్రగారు (ఇండిపెండెంటు) మానీఫీటుకు పోటీగా నిలిచెను. హెచ్. పి. ఫిమరు కొయిలేమను లిబరలు) సర్ మార్టిన్ కాన్వే (యూనియనిస్టు) గార్లు ఇండు విశ్వవిద్యాలయములవారివలన నియోజిత బడదగిన భూమిలోను ఇద్దరుగా నిలిచిరి.

నియోజనదినము సమీపించుచున్న కొలదిని నియోజనము చర్చ తీవ్రతరమగుచున్నది. యుద్ధవ్యయము నెవరు భరించెదరు, నైసికనిర్బంధమును తొలగించెదరా, కెయిజరును యువరాజును విచారణచేసెదరా, ఫ్రైడిలను బాధించినవారిని క్షిం చెదరా అను ప్రశ్న లధికముగా చర్చింపబడుచున్నవి. యుద్ధ వ్యయములను వీలగునంతవరకు జర్మనులవలన రాబట్టవలెనను భావ ము ధికముగా నున్నది కాని జర్మనులలో భూతుకముల నొనరించినవారిని క్షిపాతులను చేయవలెనను భావము తీవ్రతరముగ నున్నది. క్రతుదేశములవారిని బ్రిటిషుదేశమునుండి పంపివేయవలెనను దీక్షగూడ ప్రబలముగ నేయున్నది. కొయిలేమను పక్షమునకు చేరిన పక్షములలో కార్మికులు చాల హెచ్చుగా పనిచేయుచున్నారు. డెయిలీ మెయిలు, డెయిలీ న్యూసు, ఈవినింగు న్యూసు, స్టారు ప్రతికలు కార్మికులకు తోడ్పడినవి. కార్మికులు వానిని బాగుగా నుపయోగించుచున్నారు. వారికి ప్రత్యేకదినప్రతిక లేనిలోటు లేదు. నిర్బంధము తొలగింపబడునని కొయిలేమను పక్షము వారు తెలిపినది కవటము గాని యధార్థము గాదు. దేశము నందు యుద్ధము వలన భవిష్యత్తు పెట్టుబడిదారులకు పద్ధతి అంతరించినది. ఇనుప దారులు దొరతనమువారి యాజమాన్యముక్రింద నుండుట వలన ఆనేక లక్షల పౌనులు లాభించినదని హాస్యాగారే పార్లమెంటు ప్రజలసభలో నడిచిరి. కాన ముందుగూడ నట్లే జరుగవలెనని కార్మికులు ప్రకటించిరి. ఇంతవరకు తీవ్రమగు మనస్తాపము కలుగలేదు. లండను సభలకు హెచ్చుచుండి రాలేదు. కొయిలేమను వారులే హెచ్చుచు రని తెలిసినవారు పలుకుచున్నారు. కెన్సింగ్టనుకు ప్రతినిధిగా నియోజనపడునని కల్లులు

లూకను చనిపోయెను. ఆతనిస్థానమున ఆతనిభార్య నియోజనపడునని గోరినది. ఈ కారణమున కెన్సింగ్టను నియోజనము ఈ నెల 20 వ తేదీవరకును నిలుపబడినది.

నివేదికము

లండన్, డిసెంబరు 11:—గ్యామరూన్సు, స్ట్రామాను, టోగోల్కాంకు జర్మను వైర్మతి ఆఫ్రికా, జర్మను తూర్పుఆఫ్రికాలో నున్న సాయంతరాజులు తాము బ్రిటిషుసామ్రాజ్యాని పత్యమున నుండుట కొంతయు సంతోష భూస్వాముగ అంగీకరించెదమనియు అట్టినుదిన మెప్పుడైన మారు కల్లునా యని నుడివింట్లును అధినివేశ కార్యాలయమువారి లోకవేకమును తయారుజేసిరి. వీరు నుడివిన వారి నిన్నిటిని పుకటిందిరి. ఈవిషయమును గురించి ఇదివరలో ఆక్స్ ఫర్డులో లాంగు మంత్రిగారు చదివి వినిపించిరి. కొన్ని విషయములలో తామేనుచెప్పటకు గూడ భయముగ నున్నవారు ఒకవేళ తమ యభిప్రాయమును వ్యక్తపరచిన ఈ అధినివేశమున పాల్గొనక జర్మనులకే స్వాధీనము చేయుచున్న తమకు హాని జ్ఞునయు అందుచే తామే ను జెప్పటకు వీలులేకుండ ను గూడ వీరు తెలిపిన పుకటింపబడినది. కాని ఈ భయముతో నున్నను బ్రిటిషు సతాకమునే కోరుచు తమ అభిప్రాయమును నూచించిరి. జర్మనులు తమక్రూరకృత్యములచే నిర్భయముగ పోలేకయు, పోవుటకు జంకినట్టి పుడేశములకు బ్రిటిషువారి రెట్టి భయము, కాపురల లేకనే వెళ్లిరి. ఇదియే అధినివేశములవారు బ్రిటిషువారిని కోరు కొనవలకుట దృష్టాంతము వైర్మతి జర్మను ఆఫ్రికాలో జర్మను ఆఫ్రికాలో జర్మనులొనర్చిన దురాగతము జగదిగిభ్యాతములు. కానవానిని మరల ఇంచు నుడువ నవసరములేదు. ఇదేదీనిగ నురింప జర్మను అధినివేశము లందు కొంచెము తక్కువగనున్నయది. జర్మను తూర్పు ఆఫ్రికాలో పుత్తి జిల్లానుండును జర్మను పోలీసు వీరిని బాధపెట్టుటచేతను వీరికష్టములు జర్మను అరము నందుటచేతను మారు బ్రిటిషు పాలన కావలయు నని కోరుటకు కారణమని తెలుస బడినది. సాక్షులు తమకు బాధింపబడుచుండిరి. బండిలను పశుపాళియులుగ ఆదరించుచున్నారు ఈ అనావరణచే కొంతమందిగూడ చనిపోయిరి. అయినను దీనినిగూర్చి జర్మను అధికారులు విచారణ సజ్జులయేలేదు. తోటహతీలను బలాత్కారముగ పనిచేయించివారినికొరడాతోకొట్టిన చెప్పినవారులేరు.

వర్తకము మరల విజృంభించుట

లండన్, డిసెంబరు 11:—మెన్కెసలరు, ఓరియంటలు కంపెనీ వార్షిక సమావేశమున ఇందికేపు ప్రభువుగా రిట్లు నడిచిరి. అధినివేశములలో ఉద్యోగము చిత్తును. ఇందుల కక కాశము గలదు. రాబోవు పదివర్షములలో పంటలు ఆపరిమితముగ పండును. 4 గేండ్లనుండి కల్గిన నష్టమును పూరింపరచ్చును. కాశ్యోకముగ వ్యాపారము జరుగుటకును, వ్యాపారమునకు వలయు రాకపోకల సౌకర్యములు (యూరములు) ఏర్పరబడును. మామూలుగ జరుగు కార్యక్రమములకు మరల పూర్వం భ మగును. 10 గేండ్లలో వర్తకవ్యాపారములు బెన్నెత్తియు ను పొందును.

లండన్, డిసెంబరు 12:—మేపు పూజలుగారు అంగరక్షనమేతుడై రెప్పి నెంటు కర్నలు లారెన్సు, విదేశ కార్యాలయపు ప్రతినిధితోడను బకింగురూము మందిరమున సామ్రాట్టుచే నేను గౌరవింపబడినది. పూజలుగారును రాజుగారును ఒండొరులతో ముచ్చటించిరి. 'విక్టోరియా ఆర్డరు' బిరుదమును రాజుగారు పూజలుగానికి ఒసంగిరి. ఈయన స్కాట్టులాండుకు పోయి అందు వారముకోజు లుంచును.

ప్రాస్తు

ప్రెస్సి డెంటు విల్సనుగారు

ప్రెస్టునకు వచ్చుట

పారిసు, డిసెంబరు 13:—ప్రెస్సి డెంటు విల్సనుగారు ప్రెస్టుపురమునకు వచ్చిచేరిరి.

ప్రెస్సి డెంటు విల్సనుగారు పారిసుకువచ్చుట.

లండను, డిసెంబరు 14:—నేడుదినమున ప్రెస్సి డెంటు విల్సనుగారు పారిసుకువచ్చిరి. గౌరవాధ్యక్షులు ఫిరంగులను కాల్చిరి. నేనల బొండువాద్యములు జరిగినవి. మొదట ప్రెస్సి డెంటు పయిస్కేరుగారు ప్రెస్సి డెంటు విల్సను గారికి స్వాగత మొసగిరి. పయిస్కేరుసతిగాత్రో ప్రెస్సి డెంటు విల్సనుగారు బోయి నుడి బోలోను స్టేషను వెలువలకు రాగానే జనులు కరతాళ వ్యవలను గావించిరి. కొద్దిచక్రపరిగి ఆహ్వానము నంగీకరించి ప్రెస్సి డెంటు విల్సనుగారు లండనునగరమున కేగ నిశ్చయించిరి.

ప్రెసిడెంటు వయస్కేరుగారి ప్రసంగము.

పారిసు, డిశంబరు 14—ఎలిసీలో ప్రెసిడెంటు విల్సన్ గారికి విందుజరిగినది. పయస్కేరుగారు స్వాగతోపస్వాగతమును చదివిరి. విల్సన్ గారిని ఆమెరికావారిని చాలప్రశంసించిరి. జర్మనులు జేయును పూర్తిగా భయంకరము చేసిరి. అందులనుగూర్చి జర్మనులు పంపిన లేఖలను మీకు చూపెదను. ఇట్టి దారుణములను సలిపిన వారిని శిక్షింపక పడలదగునా? అట్లు వారిని పడలిన పరాసువారి త్యాగమంతయును నిరుపయోగము కాకుండునా? మరల నెరయను యుద్ధమునకు ప్రయత్నింపబడితేనుండ సంధి నిబంధనలుండరాదు. ఇదివరకు శత్రువులు కలిగించిన దారుణకృత్యములకు పరిహారమును బడయ వలెను. ముందు మరలనట్టివి జరుగకుండ కట్టుదిట్టములను చేయవలెను. ఎన్ని కట్టుదిట్టములు చేసినను ఘాతుకములు మరల తలచూపవనుట కాధారమేమియునులేదు. గాన ఎంతదీర్ఘ కాలము వరకు నట్టికాంతి నెలకొల్పసాధ్యమో అంతవరకును నెలకొల్పబడు తగిన ఏర్పాటులను వననూచేయవలెను. ఇట్టి న్యాయముగు సంధిని మీరుజరిపెద రని పరాసువారు మీయందు సంపూర్ణ విశ్వాసముతో మీకు సహాయకారులగుదు రని ప్రెసిడెంటు పయస్కేరుగారు నుడివరి.

విరామపు మరతులు.

లండను, డిశంబరు 12:—జర్మనులకు ఆహార పదార్థముల సందచేయుటకు జర్మనులు 25 లక్షల టన్నుల నౌకలను మిశ్రిమండలివరకు చేయవలెను. ఆ నౌకలు జర్మనుల సొత్తుగానే యుండును. క్రూరమైన మెట్లవెన్ను పూర్తికానందున దానికి బదులుగా జర్మనులు చేడక నౌక నియంత్రణనని మిత్రమండలివారు కోరిరి. హెరువిట్జ్ బర్గ్ రాజ్యేపించిగాని మిత్రమండలివా రంగీకరింపలేదు. తూర్పు ఆఫ్రికా ఖైదీల నిషేధమున ఎర్జిబర్గ్ గారి లేఖకు మార్పులు ప్రాబుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెదరు. అననరమునబట్టి మిత్రమండలివారు హాలంకు సరిహద్దువరకుగల జేజుము నాక్రమించు హక్కును నిలుపుకొనవలసిని బ్రీత్సనుండి తంలివార్త వచ్చినది.

స్కాండినేవియా - సంధి

క్రిస్టియానియా, డిశంబరు 14:—సంధిసభయందు స్కాండినేవియా (నార్వే, స్వీడనులు) కను ప్రాతినిధ్యము సొంతగునట్లు ప్రయత్నింపవలెనని ప్రభుత్వమువారు దేశస్థాని స్వీడను ప్రభుత్వములకు ప్రాసరి. నార్వేవారు సంధిసభయందు ముఖ్యముగా వివిధజేత సాభాత్వత్వనిషయమునను, యుద్ధకాలమున నష్టమైన నౌకల నష్టపూర్తినిషయమునను తమకు ప్రాతినిధ్యము గానులయునని కోరిరి.

జపానువారి నౌక

కాకొస్టానోపిలుకు వచ్చుట
పారిసు, డిశంబరు 10:—హిషిం అను జపానుక్రూరగు ఎడ్మిర్లు కాటోగారి పతాకముతోను రెండు టార్పిడోపడవలతోను 6 వ తేదీని కాకొస్టానోపిలు చేరెను.

తాత్కాలిక సంధికాలము వృద్ధిచేయబడుట.

లండను, డిశంబరు 14:—ప్రెసిదునుండి ఈ క్రింది తంలివార్తవచ్చినది:—తాత్కాలిక సంధికాలము జనవరి 17 వ తేదీ యందయును 5 గంటలవరకు వృద్ధిచేయబడినది. మిత్రమండలి వారంగీకరించినచో, సంధి జరుగువరకు ముఖ్య వృద్ధి చేయబడవచ్చును.

ప్రాన్సు జర్మనీ.

పారిసు, డిశంబరు 14:—“ఎకోడిపాక్షికు” అను వార్తాపత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది: ప్రెసిదునున్న సంధి విషయసంఘమువారు విడిపోవరు. కాని సంధిపత్రమున సంతకములు చేయబడువరకు వారచ్చటనేయుండి పరాసు, జర్మను సంబంధములను విమర్శించుచుండురు. సంధిపూర్తియైన వెనుక జర్మను లాక్రమించుకొనిన పరాసుజేయును పాలించు సంస్థాపన లేర్పాటుపడును. అంతవరకును జర్మనులు పరిపాలించుటకు అంగీకరింప బడును.

సంధిసభ.

లండను, డిశంబరు 14:—లాయడు బార్డి గారు ఎన్నికలు జరుగుటకు ముందు ఒక ప్రకటనము గావించి అందు అన్ని జేతములందును నిర్బంధమైన కాసనము ననుసరించి

చేర్చుకొనబడిన సైనికులను తీసివేయుటకు తామనుకూలముగా నుండినట్లు ప్రత్యక్షముగా తెలుపుచుంటి”ననిరి. అట్లుచేయనిచో సంధిసభ నిరుపయోగమును, బూటకమును అగును. ఆసభకు జోపు ప్రతిబిటిషు ప్రతినిధియు ఈ విషయమును సాధింపవలెను.

ప్రాన్సునుండి సేనలను తీసివేయుట.

పారిసు, డిశంబరు 14:—రాజ్యాంగసభయందు ఎం. డీమోపుఅను ఉపకార్యదర్శి నిబంధనను తీసివేయుట డిశంబరు 25-వ తేదీ నారంభమగునని చెప్పెను. మొత్తముమీద 12 లక్షలమంది సేననుండి తీసివేయబడుదురు. జర్మనీయును సేనలు తీసివేయబడలేదని వారు చెప్పిరి.

జర్మను దౌర్జన్యములు.

పారిసు, డిశంబరు 11:—లిల్లి పురమునందున్న వారీయబులు, కెయిజురు ఉత్తమపుల క్రింద జర్మనుసేనావతులు మైనరులగు తమకొమాల్లెలను 1916-వ సం. ము ఏప్రిలునందు నిర్బంధమున తీసికొనిపోయి వారిని వృధిచాబులతో కలిపి, నానా బాధలను వెట్టి, జర్మను సైనికులకు పంచివెట్టిరను నేరముమీద కెయిజురై కేసుచేసిరి.

అమెరికా

నూలువ్యాపారము.

న్యూయార్కు, డిశంబరు 9:—న్యూయార్కు న్యూఆర్లియన్సు నూలువ్యాపారనిరోధము తొలగింపబడినది.

జర్మనీ

అమెరికను దళము

పోలాకు వచ్చుట
అంస్టర్డాం, డిశంబరు 13:—అెబాన్ అను పురమునుండి ఈక్రింది తంలివార్త వచ్చినది:—ఒక అమెరికను సైనికదళము పోలా అను పానమునకు వచ్చి అచ్చట సర్వాధికారమును వహించెను. అచ్చటనున్న నౌకలలో దక్షిణస్లావ్ యుద్ధనౌకలు నుండెను. ఈనౌకలు అమెరికను పతాకము నెగుర్చుచుండెను.

అమెరికను పురోగమనము

లండను, డిశంబరు 14:—అమెరికను లిల్లు ప్రకటించిరి:—మేము రైసునదినిదాటి కోల్డెస్ట్ వంతెనస్థానము నాక్రమించుకొంటిమి.

బ్రిటిషు పురోగమనము

లండను, డిశంబరు 13:—బ్రిటిషువారి లిల్లు ప్రకటించిరి:—ముందున నడచుచున్న మనసేన రైసునదినిదాటి కలాను వంతెన స్థానము నాక్రమించుకొనెను. సాయంకాల మవ్వకు మనసేనలు ఒబర్గెన్సు-సీబర్గ్-ఒడెల్-థాల్, ఒస్టాడెక్ అను పంక్తినిజేరెను.

బ్రిటిషుసేనల ఆదరణ

లండను, డిశంబరు 13:—కలానునుండి ఈ క్రింది తంలివార్త వచ్చినది:—ఫీల్డు మార్షలు 50 వ డగ్లసు హేగుగారు “జేజుములోని వారెయను బ్రిటిషుసేనలయెడ దౌర్జన్యమును చూపగూడద”నియు “బ్రిటిషు యుద్ధసామగ్రిని ఆక్రమముగ నుపయోగింప గూడద”నియు, “గొప్ప భవనములు మున్నగు సంస్థాపనలకు నష్టముగ లిగింపగూడ”దనియు, “అట్లుచేసినచో మరణదండనయో ఇంకేతెక్కుయో విధింపబడుననియు, ఉత్తమపుల సతిక్రమించెను జర్మనుసైనికులను నినిలయనులను దాచి యుంచువారికిని, శత్రుమార్గములను చూపకుండువారికిని కఠిన శిక్ష విధింప బడుననియు” ఒక ప్రకటనము గావించిరి.

బ్రిటిషుదళము

స్టామహాం, డిశంబరు 14:—12-వ తేదీని ఒకబ్రిటిషు నౌకాదళము రివాలుకు వచ్చెనని హెల్సింగు ఫర్మనుండి తంలివార్త వచ్చినది. ఫిన్లండు రాజ్యాంగసభవారు ఇప్పుడు లండనులోనున్న జనరల్ మాన్రీం అనువారిని ఫిన్లండు పరిపాలకునిగ నున్నాకొనిరి.

బవేరియాతో ప్రత్యేకసంధి.

కోఫుహేగను, డిశంబరు 14:—10-వ తేదీని బవేరియా ప్రధానమంత్రి మిత్రమండలి ప్రతినిధులతో ప్రత్యేక సంధినిగూర్చి దీర్ఘ కాలము చర్చించెను.

రిచిస్టాగు సమావేశము.

లండను, డిశంబరు 14:—రిచిస్టాగు సభ సమావేశపరచుటకు అధ్యక్షు డాలోచించుచున్నా డని బెల్లి నునుండి తంలివార్త వచ్చినది.

వట్టుకొనబడిన బ్రిటిషు వాణిజ్యనౌకలు.

లండను, డిశంబరు 14:—జర్మనులచే వట్టుకొనబడి జర్మను రేవులలో నుంచబడిన బ్రిటిషువాణిజ్యనౌకల నన్నిటిని కిలనందు సమావేశపరచి జర్మనునావికులకు నియమించి బ్రిటిషుజేతపు రేవులకు పంపెద రని హాలండునుండి తంలివార్త వచ్చినది.

రిచిస్టాగు సమావేశము

లండను, డిశంబరు 14:—రిచిస్టాగు సభ సమావేశమగుటకు తుత్తరనిచ్చితిని రిచిస్టాగు అధ్యక్షుడు ప్రతినిధులతో తెలియజేసె ననియు ఎచట ఎప్పుడు సమావేశమగు సంగతిని తామే నిర్ణయించెదమని చెప్పి రని బెల్లి నునుండి సమాచారము తెలియుచున్నది.

జర్మను స్థైర్యము.

లండన్, డిశంబరు 11:—బెల్లి నునుండి ఇట్లు తెలియుచున్నది. బెల్లి నులో సేనలు పురోగమనవట్టి ఉత్సాహము జరుగవలయునని సైనికులు గోరగ వారికోరిక అంగీకరించబడినది. జర్మను రాష్ట్రములందున్న సేనలన్నియు చేర్చబడినవి. ఈ ఉత్సాహమునకై ప్రత్యేకముగ ఒకకాఖ నియమించబడినది. జర్మనుల జేతభక్తిని, సామ్రాజ్యమునకు ఎట్టి భయములేదని దృఢపరుచుటకును వీలైన అతివాదులకు భయపెట్టుటకును ఇదంతయు ఎత్తిన రాజకీయపు ఎత్తుగతోచుచున్నది.

ఆస్ట్రీయా

జర్మోస్లావకులు.

ఆమెస్తరుడం, డిశంబరు 14:—జర్మను బోహీమియాలోని రీచెనబర్గ్, ట్రాంబెనో, గాబ్లంజు పట్టణములను జర్మోస్లావకు లాక్రమించిరి.

రుష్యా

రమ్యానోవియులువారు 320 లక్షల మార్కుల నడుగుట.

బెర్లు, డిశంబరు 14:—సోవియులు దొరతనమువారు బెల్లి ను బాంకిలో నుంచిన 320 లక్షల మార్కులను మరల నిచ్చివేయ వలెనని సోవియులువారు జర్మనుల నడిగిరి.

సి బాస్టపూలునుండి జర్మనులను బహిష్కరింప నెంచుట.

పారిసు, డిశంబరు 13:—సి బాస్టపూలులో జర్మనులు జోల్లి విక్కులకు తోడ్పడి చాలతొందరలను కలిగించుచున్నందున జర్మనులను సి బాస్టపూలునుండి తొలగించుటకు మిత్రమండలి నాకాదళాధికారిని ఒడెస్సా పౌర ప్రతినిధులు కోరుటచే నాకాదళము ప్రయత్నించుచున్నది.

హాలండు

బెల్జియం-హాలండు దేశములు.

లండను, డిశంబరు 13:—హాలండు వా రిటీనల జర్మను సేనలను సామగ్రులను లింబర్గ్ మీదుగా పోనిచ్చినటులే బెల్జియం యుద్ధసామగ్రులను ఆంబ్రెయ్యకు పెట్టు మీదుగా పంపుట కనుమతింపవలెనని బెల్జియమువారు హాలండువారి నడిగిరి. లింబర్గ్లో బెల్జియమువారి చర్యలను గూర్చి హాలండు ప్రజాసభయందు దీర్ఘమగుచర్చ జరిగినది. లింబర్గ్ ప్రజలు తమ సానమును నిలుపుకొన నిశ్చయించిరి. లింబర్గ్ వారి జేతభక్తి హాలండు దొరతనమువారికి గుప్పమైన దని ప్రధానమంత్రి నుడివెను.

వీతాపురము ఆర్. సి. ఎచ్. హెనూగ్రూ ప్రాత విద్యార్థులసంఘము:—ఈసంఘ మిటీనల క్రొత్తగా స్థాపించబడిన ఈ నెల 29-వ తేదీని పాత్రికేయప్రభువర్గంబి జరుపుటకు నిర్ణయింపబడినది. మెంబరులు ఒకయోపాయిక తక్కువకాని చందాయయ్యవలెను. మెంబరులు కాగోరు ప్రాత విద్యార్థులు వెంటనే సంఘ సహకార్యదర్శులకు వ్రాయవలెను.

Towards Peace.

(Reuter's Agency)

France

Mr. Wilson's Arrival at Brest.

London, December 13.
PARIS.—President Wilson has arrived at Brest.

President Wilson's Arrival in Paris.

LONDON, December 14.
President Wilson arrived in Paris this morning. Guns thundered a welcome. Military bands played the national airs. President Poincaré was first to receive President Wilson, who, when he appeared outside Bois De Bologne station with Madame Poincaré on his arm, was the recipient of a great ovation from a vast crowd.

President Wilson has accepted the King's invitation to visit London.

President Poincaré's Speech at the Luncheon.

A message from Paris states, that President Wilson was later entertained to luncheon at the Elysee by President Poincaré who made a speech of welcome in the course of which, after eulogizing his guest and the crusaderlike enthusiasm of the Americans, he referred to devastations, promising to communicate the German General Staff's cynical instructions in this connection. Should these misdeeds go unpunished, said President Poincaré, France's sacrifices will have been in vain. We have now to build up together a peace, preventing reconstitution or organization for the conquest or oppression. A peace which will make amends for the miseries and sorrows of yesterday and which will be a guarantee against dangers of tomorrow, while whatever safeguards are established, it is impossible, alas, to assert that mankind will for ever be spared from the horrors of war. This peace must include all conditions of justice and all possibilities of duration which it is possible to incorporate. France is ready with fullest confidence to work with you to this end.

Demobilisation in France.

LONDON, December 14.
PARIS.—In the Chamber, the Under Secretary M. Deschamps announced that demobilisation of reservists would begin on Dec. 25th. Altogether, twelve hundred thousand would be demobilized. He pointed out that there had been no demobilization in Germany.

Great Britain

German Atrocities in Colonies.

Natives Unwilling to be under Germany.
They want only the British.

LONDON, December 11.
In the course of a speech at Oxford, Mr. Walter Long, giving his reasons why Ex German Colonies should be retained by the British Empire, recalled German atrocities upon natives, especially the disappearance of eighty percent of Hereros, of South West Africa, under German rule and read statement from Five Chiefs of Cameroons to the effect that after their experience of German occupation and after the British occupation, they wished to remain forever under British flag, and begged assurance that Germans would never be allowed to return to carry out the horrible threats of vengeance they had made when the British drove them out.

A White Book.

London, December 11.
A White Book is published by the colonial office containing statements (previously read by Minister Long, in his speech at Oxford) by native chiefs of Cameroons, also Samoa, Togoland, German South West Africa and German East Africa. The book shows that everywhere natives hope to remain under British rule and express joy at such a prospect. In a few cases, the Chiefs said that they were afraid to say anything, lest after all, their land might be restored to Germans, who had threatened them with what they would do when war was over, but this fear failed to prevent a practically unanimous appeal for the retention of British flag. The contrast in feelings of natives towards the British and Germans is eloquently shown by the fact that British officials are able to go unescorted through regions, which Germans, owing to their cruelty are unable to enter unless supported by an armed force. Atrocious horrors of German rule in South West Africa are already too well known to require repetition, but the same system of tyranny is found in other German Colonies, in a more or less degree. Thus in German East Africa, in every District the first reason given by natives for their preference for British rule, is that they are no longer at the mercy of the German Police, from whom they suffered extortion and mistreatment without any possibility of obtaining redress. Witnesses were frequently tortured and prisoners so brutally ill-used that they died but even in these cases no enquiry was made by German authorities.

Flogging, Flogging, Flogging.

The burden, running through all statements of the natives, in Togoland and Cameroons is, flogging, flogging flogging, especially in connection with forced labour on plantations.

Three Jobs for one Man.

Great Revival of British Trade Anticipated
By Lord Inchcape.

London, December 11.
An optimistic view of the prospects of the next decade is taken by Lord Inchcape speaking at the annual

meeting of the Peninsular and Oriental Company. Dealing with the question of employment Lord Inchcape after emphasizing that there were vast opportunities in the Dominions said that the coming decade would be one of immense production. Damage of last four years would be repaired. Permanent scheme of trade and communications improved, and normal operations which had been suspended by war resumed. It would be a decade in which we were more likely to see three jobs for one man than three men for one job. (cheers).

Honours to Sherif Feisal.

LONDON, December 12.
Sherif Feisal accompanied by his Aide-de-Camp General Nury, Lieut-Colonel Lawrence and a representative of the Foreign Office was received by the King at Buckingham Palace to-day. The King and Sheriff cordially conversed, Lieut-Colonel Lawrence interpreting. His Majesty conferred the chain of the Victorian order on Feisal who is going to Scotland for a week and who will visit the Grand Fleet.

Ancient Chinese Astronomical Instruments.

Their Return Demanded from Berlin to Peking.

LONDON, December 12.
At a meeting of the Central Asian Society Colonel Pemberton endorsed the suggestion of Colonel C. O. Yate that peace terms should include the restoration to China of the famous Astronomical Instruments taken from Peking to Berlin in 1900. General Sir Edmund Barrow presiding, who was chief of Staff during the Boxer Expedition said that Anglo-American commanders very strongly protested against the distribution of these instruments. There were heated discussions and two or three Powers notably Germany disagreed with the Anglo-American proposal to leave the instruments in Peking. He entirely agreed that the Germans should be compelled to restore these beautiful evidences of antiquity and range of Chinese Civilization, to their proper place on the walls of Peking.

A New British Company.

To Trade With the Far East.

LONDON, December 11.
According to the "Times" a new British Company namely the Levant Company "Limited" with a nominal capital of a million sterling two hundred thousand of which will be paid up, is being launched for extension of British trade in the Near East. Sir Maurice de Bunsen will be Chairman. English business men with long experience in Near Eastern Trade will be associated with his Company which starts with the acquisition of the leading Constantinople and Salonica firm Messrs. J. W. Whitall and which has also entered into close working arrangements with the National Bank of Turkey. It is understood that the formation of subsidiary Levant Companies in Greece, Egypt, Sudan, Mesopotamia, Serbia, Rumania and Bulgaria is contemplated.

The General Election.

Details of Polling.

LONDON, December 14.
The polling opened in London at seven in the morning. The weather was mild and muggy and rain fell later. The polling during the early hours was very quiet, but in many places women were noticeably prominent in exercising the new privilege without delay. Mr. Montagu's appeal by the Labourite Stubbs at Cambridge, Mr. Cotton by the Coalition Unionist Colonel Archer-Shee at Finsbury, Mr. G. H. Roberts by the Coalition Unionist Davies and the Labourite Taylor at Lincoln, Sir J. D. Rees, Coalition Unionist, by the Labourite Proctor and Independent Brooke at East Nottingham, Miss Alison Garland, Liberal, by the Coalition Unionist Major B. R. Cayzer and the Labourite Lacey at South Portsmouth, and Mr. T. J. Bennett, Coalition Unionist, by the Labourite Skinner at Seven Oaks. The Hindu Barrister, Doctor Tarachand, Independent, is contesting Mansfield, Mr. H. A. Fisher Coalition Liberal and Sir Marin Conway Unionist, are among the four candidates for two seats of the combined English Universities.

Coalitionist Majority Predicted.

LONDON, December 11.
The election campaign grows generally keener with the near approach the election day. The subjects which most interest the electors are, who is going to pay for the war, will conscription be abolished, will the Kaiser and the Crown Prince be tried for the crimes, and will the perpetrators of the tortures on prisoners be brought to justice. There is a deep feeling that Germany should be made to pay to her utmost capacity the costs of the war, while the feeling is, if possible, stronger on the point of bringing the German war criminals to trial and ousting enemy aliens from Britain. Of the non-Coalitionist parties Labour is making the biggest effort and is probably the most enthusiastically supported. It possesses no daily newspaper but is making effective use of the substantial space placed at its disposal by the "Daily News" the "Daily Mail," the "Evening News" and the "Star." It alleges to-day that the Coalitionist assurance that conscription shall cease is hypocritical. It also maintains that private capitalism has broken down under the strain of war and cites a recent statement by Mr. Bonar Law in the House of Commons that State control of railways has saved the country many millions, and favours national ownership and control of industry. It can scarcely be said that the election has up to the present aroused much excitement or bitterness. Indeed there is a good deal of apathy. A feature of the election meetings in London constituencies has been the smallness of attendances. As regards the result of the election experts continue to predict a substantial Coalitionist majority.

The Peace Conference.

Abolition of Conscription.

LONDON, December 14.
Mr. Lloyd-George, in a statement issued on the eve of the poll says he wishes to make it indisputably clear

that he stands for the abolition of conscripted armies in all lands. Otherwise he points out the Peace Conference will be a failure and a sham. Any British delegate at the Conference must labour towards this end.

Nationalisation of Railways.

Mr. Churchill's Views.

LONDON, December 10.
In his speech at Dundee, Mr. Churchill, referring to the nationalisation of railways, said: It might be expedient for the State to run railways unprofitably in order to develop industries and agriculture, Land settlement, new industries and the extension of production could not be organized unless the State controlled transportation. He did not think that nationalisation would be delayed until a Royal Commission of Enquiry had wandered over the country. A great mass of information was already available.

Army Horses.

Problem of their Disposal.

LONDON, December 11.
The problem of the disposal of Army horses was referred to in a speech by Sir William Birkbeck, Director of Remounts. He said there were a quarter of a million of horses with the British Armies abroad. Great Britain had been denuded of seventeen percent of its working horses for the armies, while seven hundred thousand had been purchased in America. Regarding their disposal, Sir William stated that Belgium was being supplied with fifty thousand to assist the reconstruction, while a large number would be wanted in France for work. It was intended to sell twenty-five thousand in England by the end of January. The speaker remarked that the wastage of horses in the Army had been less than that experienced by commercial firms before the war.

King's Fund For Sailors.

Contribution by Malay States.

LONDON, December 10.
The newspapers refer in appreciative terms to the further contribution by the Malay States of £6,462 to the King's fund for sailors making a total contribution of nearly twenty thousand.

Indian War Prisoners.

Arrival at Copenhagen.

LONDON, December 10.
COPENHAGEN.—A batch of Indian war prisoners from Germany has arrived and been quartered on board a Cadet ship in the harbour until shipping is available to send them home.

Released Indian Sailors.

LONDON, December 10.
COPENHAGEN.—Three hundred released Indian and Arabic sailors have arrived here. They chiefly consist of the crews of vessels captured by the raider Wolf.

Death of a Unionist Candidate.

LONDON, December 14.
Colonel Lucas, the Unionist candidate for Kelangton, has died after nomination. His widow is standing for election in his place. The polling has in the circumstances been postponed, so far as Kelangton is concerned, until December 20th.

Flight to India.

LONDON, December 14.
An aeroplane with a crew of six left Ipswich yesterday to fly to Karachi and Delhi.

Notable Indian Personages.

Expected in England.

LONDON, December 10.
The Maharaja of Bikaner, Sir S. P. Sinha, Mr. A. Hamilton Grant, and Sir E. and Lady MacLagan are expected on the 13th.

British Air Force Record.

Anti-Submarine Activities.

LONDON, December 14.
The activities of the Royal Air Force Anti-Submarine Home Coast Patrol during the last seven months of the war, included sighting 216 hostile submarines, of which 189 were attacked, 351 aircraft were attacked, of which 184 were destroyed and 151 were damaged. Sixty-nine mines were spotted, of which aircraft destroyed thirty-two. The patrol dropped 661 tons of bombs.

Germany

Armistice Prolongation

2½ Million tons of German Shipping Demanded.

London, December 12.
A message from Treves states that armistice prolongation stipulates that, 2½ Million tons of shipping lying in German ports must be placed under the control of the allies, to supply Germany with foodstuffs, the ships to remain German property. The British have demanded the surrender of the Battleship "Baden" instead of the uncompleted Cruiser, "Mackensen." Herr Erzberger had protested but the demand has not been withdrawn. Von Erzberger's demand regarding prisoners in East Africa will be examined by Marshal Foch and a reply given in a few days. The Allied command reserves the right, if advisable in order to obtain fresh guarantees, to occupy neutral zone on the right bank of the Rhine north of Cologne Bridgehead and up to the Dutch frontier.

Armistice Terms Extended

Until the Morning of 17th Jan'y

LONDON, December 14.
A telegram from Treves says:—The armistice has been extended until five in the morning of January 17th and may be renewed after that until the conclusion of preliminary peace subject to the consent of the Entente.

Franco-German Relations.**Administration of Occupied Territories.**

LONDON, December 14.
PARIS—The "Echo de Paris" says:—The Armistice Commission at Treves is not dissolving but will continue to regulate Franco German relations until the preliminary peace conditions are signed after which the Commission for the Administration of occupied Territories will be appointed, to which German representatives will be accredited.

**Interned British Merchantmen.
To Proceed to British Ports.**

LONDON, December 14.
A telegram from Hamburg says:—All interned British merchantmen in German ports will be assembled at Kiel, where they will be manned by German crews and proceed to British ports.

The American Advance.**Coblenz Bridgehead Occupied.**

LONDON, December 14.
An American communique says:—We have crossed the Rhine and have occupied the Coblenz bridgehead.

The British Advance.**Rapid Progress.**

LONDON, December 13.
A British communique says:—Our advanced troops yesterday crossed the Rhine and began the occupation of the Cologne bridgehead. By the evening they had reached the general line Oberkassel-Sieburg-Odent-Opladen.

**Treatment of British Forces.
A Warning.**

LONDON, December 13.
A message from Cologne states that a proclamation issued by F. M. Sir Douglas Haig has been posted up throughout the British Army zone, warning the inhabitants against violence against any of the Army, misbehaviour of the Army stores, or damage to public works under penalty of death or other punishment. Most severe penalties will, moreover, be inflicted on persons aiding German soldiers, or civilians disobeying Sir Douglas Haig's orders or failing to disclose means of communications of the enemy.

Russian Soviet Demands.**Restoration of 32 Million Marks.**

LONDON, December 14.
BERNE:—A wireless message from Moscow demands that Berlin should restore thirty-two million marks deposited by the Soviet Government in the Berlin Bank.

Entente and Bavaria.**Separate Agreement Discussed.**

LONDON, December 14.
COPENHAGEN:—A telegram from Munich says:—Premier Enderby had a lengthy official conference with the "Entente" representatives on the 10th at which the question of arriving at a separate agreement with Bavaria was discussed.

Reichstag to be Summoned.

LONDON, December 14.
A telegram from Berlin says:—The President of the Reichstag is preparing to summon the Reichstag.

Reichstag Summoned.

LONDON, December 14.
A message from Berlin states that the President of the Reichstag has informed deputies that he has summoned the Reichstag to meet, but reserves the right to fix the time and place.

German Solidarity.**Attempts to Rekindle it
And to Put Down Extremists.**

LONDON, December 11.
AMSTERDAM:—A message from Berlin states that it was in response to the desire of the soldiers that Government agreed to the ceremonial entry of troops into Berlin. Units from all German States were included. A special department had been established to arrange for this. This appears to have been a significant political move to rekindle German patriotism and reaffirm the solidarity of the Empire as a whole, and possibly to overawe extremists.

Austria**The American Squadron.****Arrival at Pola.**

LONDON, December 13.
AMSTERDAM:—A telegram from Lelbach says:—The American squadron has arrived at Pola and assumed command there, including South Slav warships which are flying the American flag.

Czecho-Slovaks' Action.**German Bohemian Towns Occupied.**

LONDON, December 14.
AMSTERDAM:—A telegram from Vienna says:—Czecho-Slovaks have occupied the German Bohemian towns of Reichenberg, Trautenau and Gablonz.

Holland**Belgium and Holland.****Belgium's Request to Holland.**

LONDON, December 13.
In view of the recent passage of German troops and material through Limburg, Belgium is requesting Holland to grant facilities for forwarding war materials by the Scheldt to Antwerp.

Dutch Premier on the Situation.

LONDON, December 14

A message from the Hague states that in the Second Chamber of States-General lengthy debate took place on the alleged Belgian designs in Dutch Limburg. The Premier said that Government was convinced of Limburg's patriotism and determination of the Dutch people to maintain territorial integrity.

Belgium**German Atrocities.****Lille Women's Action.**

LONDON, December 11.
PARIS:—A number of mothers of Lille have jointly initiated legal proceedings against the Ex-Kaiser on the ground that it was under his orders that the German Army leaders, in April 1916, forcibly carried off their daughters who were minors and subjected them to odious treatment, mixing them with prostitutes and distributing them among the German soldiery.

Russia**British Squadron.****Arrival at Reval.**

LONDON, December 14.
STOCKHOLM:—A message from Helsingfors states that a British squadron arrived at Reval on December 12th. The Finnish Diet has elected General Mannerheim, who is at present in London, to be Administrator of Finland.

Germans in Sebastopol.**Allies' Efforts to Remove Them.**

LONDON, December 13.
PARIS:—The allied squadron is undertaking to free Sebastopol from Germans who are co-operating with Bolsheviks and causing grave disorders. The squadron is acting in response to a deputation from Odessa urging the French Admiral to intervene.

America**Trade in Cotton.****Prohibition Order Rescinded.**

LONDON, December 9.
NEW YORK:—Government has rescinded the prohibition issued on November 13th, prohibiting speculative short selling of cotton on New York and New Orleans execution of foreign selling order except in liquidation of bull contracts.

General**Scandinavian Representation.**

LONDON, December 14.
CHRISTIANIA:—The Government has proposed to the Danish and Swedish Governments that steps be taken to secure Scandinavian representation at the Peace Conference, especially as regards the League of Nations and compensation for maritime war losses.

Civil Strife in China.**Allied Minister's Message.**

LONDON, December 10.
A message from Peking states that the Allied Ministers have handed to the Chinese Government an aide memoire stating that the Allies are gravely concerned regarding the civil strife in China and that they hope that the steps now being taken with a view to settlement will be successful. The note emphasizes that the Allies desire to encourage aspiration for that reunion which will enable China to participate in the reconstruction of the world. The allied consuls simultaneously handed an aide-memoire to the Canton Government intimating at the same time that this step in no way implied recognition of that Government.

Japan**Japanese Cruiser "Hisshim"****Arrival at Constantinople.**

LONDON, December 10.
PARIS:—The Japanese cruiser "Hisshim," flying the flag of Admiral Sato, with two torpedo boats, arrived at Constantinople on the 6th.

South India**Serious food Situation.**

CALCUTTA, December 14.
Some thousands of labourers, belonging to this town and suburbs, went to-day to the residence of the Collector of Malabar with a petition, begging that steps may be urgently taken to relieve the acute distress due to the prohibitive prices of rice and other foodstuffs. A number of shopkeepers and petty traders closed their places of business, apprehending an outbreak of looting, but the procession behaved in a quiet and orderly manner.

The Congress Deputation.**3 More Names Added.**

MADRAS, December 15.
Mr. C. P. Ramaswamy Iyer, Joint General Secretary of the Indian National Congress informs us that the names of the following gentlemen have been added to the list of members of the Congress deputation:—
(1) The Hon'ble Mr. Kriehan Sahay. (Behar).
(2) The Hon'ble Mr. Kamini Kumar Chanda, (Assam)
(3) Dr. P. J. Mehta, (Rangoon.)

Indian Telegrams.**FROM OUR OWN CORRESPONDENTS**

—10—
(BY WIRE.)

Delhi**All-India Musical Congress.**

DELHI, December 14.
The Second All-India Musical Conference was held at Delhi at the Congress Pandit to-day, H. H. the Nawab of Rampur presided. Amongst those present were Sir James Meeson and Chief Commissioner, Delhi. In the course of his speech the President gave a brief historical survey of Indian music and pointed out that Hindu music was said to be of divine origin and Brahma revealed four Vedas, the last Sama Veda dealing with music. Mahomedan music was in a flourishing condition in the 12th and 13th centuries. Sultan Allauddin Tughlak was very fond of it and gave great encouragement. He appealed for raising the standard of musical education and emphasized scanty opportunity for its studies. He regretted his inability to be present all the sessions and hoped his cousin who was endowed with great musical talent would afford the valuable guidance during the deliberations of the conference. A resolution to establish a national academy of music for systematic study of Indian music at Delhi was adopted and a provisional committee consisting of Sahabzada Saddat Ali, Joshi, Mr. Jagannath and Rai Sahib Choudhury, Raghunath Narain Singh with power to add to the number was appointed for the purpose of raising funds for the erection of buildings and for endowments. A practical demonstration is being given tonight.

The S. S. "Herefordshire" which left some time since with women and children reached home safely on the 9th December.

The Secretaries of the Indian National Congress notify that they have stopped enlisting any more volunteers from the 10th. Those who have been enlisted are asked to present themselves at Delhi on the 21st.

All-India Hindu Conference.

DELHI, December 13.
A public meeting of the Hindu citizens of Delhi was held on the 9th December to form a Reception Committee of the 5th All-India Hindu Conference. Pandit Dev Basha Sharma, Secretary, All India Hindu Sabha and Pandit Lakshmi Narayan Shastri of Delhi explained the need and scope of the work of the Hindu Sabha movement. Nearly one hundred gentlemen have enlisted themselves as members of the Reception Committee which meets on the 12th December to elect its office-bearers.

Trade in Shellac.**Prohibition Order Revoked.**

DELHI, December 15.
The order of the Ministry of Munitions forbidding dealings in shellac above seven and half hundredweight monthly, except by license, has been revoked.

Calcutta**Calcutta Convocation.****Extended to two Days.**

CALCUTTA, December 14.
Owing to the large increase in the number of candidates who have to receive their degrees and the limited accommodation at the Senate House it was decided to extend the annual Convocation of the Calcutta University to two days. To-day was the first day of the Convocation and the conferring of B.A. and B. Sc. degrees took place under the presidency of H.E. Lord Ronaldshay, the Rector. The conferring of more important degrees will take place on Monday when His Excellency the Viceroy and the Chancellor of the Calcutta University will preside. Among the candidates who were admitted to the B. A. degrees were 12 girls. The total number of graduates who were admitted to the B. A. and B. Sc. degrees were 517 and 102 respectively.

Lord Ronaldshay.

After the formal ceremony of conferring degrees was over, His Excellency the Rector offered his warm congratulations to those who gained admission to the degrees of the University and expressed the hope that the training they had received in College days would help them to be useful members of society and loyal citizens of the empire.

Sir L. Sanderson.

Sir Lancelot Sanderson, Vice-Chancellor, then addressed the Convocation, in the course of which he said:—I would impress upon you that it is not absolutely necessary that you should all be lawyers. It is not even necessary that those who are not lawyers should be Government officials. Be the one or the other, by all means if you are really satisfied that your interests, your abilities and your circumstances make this your best chance of doing something useful and worth doing. But do not drift into either, certainly not into the legal profession which is already greatly over-crowded from mere

Lack of Imagination

or energy or from an idle desire to follow a beaten track. It is evident that this country is on the eve of great industrial and commercial development. During the terrible war which happily is now drawing to a close in a great and complete victory for the British Empire and her Allies, the loss of men—splendid useful men—and the waste of material has been enormous, and it will require all the energy and resources of the British Empire to reconstruct the fabric of the world and civilization which has been ruthlessly damaged by the conflict which was so wantonly and deliberately brought about by the late German

Emperor and his people. There will, I think, be opportunities for every man who is willing to work and who can show himself capable and fitted to be trusted.

The Vice-Chancellor concluded his address with the following advice to those who were admitted to the degrees:—During the whole or at any rate the greater part of the time in which you have been students the world has been subject to the terrible ordeal of the greatest war which mankind has ever witnessed. This in itself must have been an education to any thinking man. You have seen

Our Brave Unselfish Men and Women

making supreme sacrifice and laying down their lives in hundreds of thousands, the most magnificent sacrifice the world has ever seen. And for what purpose? In order that the liberty of the world should be preserved, in order that civilisation be maintained, in order that you and I might live. But for this superb sacrifice your University education could not have been possible, and even if it could have taken place, it would have been of little value unless liberty, truth and justice, which are the foundation of the British Empire, could have been preserved. What lesson has this for us who have been thus safeguarded? Surely that we owe it to the brave dead and wounded who have fought our battle, that we who are allowed to live will make the best of our lives, that we will not allow ourselves to be engrossed in purely selfish ends, that we will do our best to uphold the traditions and principles for which they fought, that we by thought, word and deed preserve our loyalty to his Gracious Majesty the King-Emperor unswayed and intact and will do our best to weld this country more firmly than ever with Great Britain on which our prosperity and welfare depend.

Bombay

Rs. 1,20,000 For a Second Trade Arts College.

BOMBAY, December 15. Mr. T. A. Kulkarni, Chairman of the Gokhale Education Society, has received a letter from Shet Hanaraj Pragji Thakorey informing him that a friend of his has offered an amount of one lakh and twenty thousand rupees to the Gokhale Education Society to enable it to start a Second Trade Arts College in Bombay.

A Diamond Ring and Earrings or Lady Willingdon

BOMBAY, December 15. As president of the Women's Branch of the Bombay Presidency War and Relief Fund, Her Excellency Lady Willingdon was presented with an address, a diamond ring and a pair of diamond earrings in a silver casket.

Bhavanagar's Tribute to Lady Willingdon.

BOMBAY, December 14. The late Maharani of Bhavanagar inaugurated a scheme for perpetuation of Lady Willingdon's memory among the States of the Bombay Presidency. Maharani, Rani and Begums of 28 States heartily responded to her appeal and an endowment fund of nearly seven lakhs of rupees was collected. The interest of this fund is in the meantime being devoted towards Queen Mary's Technical School for disabled Indian soldiers. Later it is to be utilised in each contributing State for some charitable or benevolent purpose to be named after Lady Willingdon. As a sequel to this scheme and as a token of the high esteem for Lady Willingdon the Maharani Rani and Begums also decided to present her with a farewell address. The Maharani of Bhavnagar was to have personally presented it but, owing to her death the address which was enclosed in a beautiful silver casket with the crests of all contributory States engraved upon was informally handed over to Her Excellency yesterday by the Dewan of Bhavnagar on behalf of the donors.

Tribute from the Army.

BOMBAY, December 14. The following letter has been received by H. E. the Governor from H. E. the Commander-in-Chief dated Delhi, 9th December, 1918:—

"DEAR LORD WILLINGDON.—A line which I desire to reach you before you leave for England. It is on behalf of the Army to bid Lady Willingdon and yourself God-speed, a happy time in England and all good fortune for the future. The Army will never forget the great work rendered by Her Excellency and yourself on their behalf during the war. They recognise and are very sensible of all that was done for them and the unceasing labour which you both bestowed to brighten the lives of those in hospital. All your kindness to them briefly will never be forgotten by numbers who have benefitted by your unceasing devotion to their welfare.

With our united good wishes and respects to Lady Willingdon and yourself.

Yours very sincerely.

C. C. MORRO."

The Engineering Conference.

BOMBAY, December 15. The members of the Bombay Engineering Congress had an interesting afternoon on Friday when accompanied by Mr. P. G. Maresant, C.I.E., Chief Engineer and other Officers of the Port Trust. They inspected the Alexandra Dock, Railway station entrance, Dock Rim, Bascule bridge, dry dock etc., after which they proceeded to the grain depot where sheds and arrangements of sidings were viewed. Wadala yard and cotton depot were also seen and inspection made of catch sidings. On Saturday the party went out to Kalyan on the G. I. P. Ry. where new hump siding, which has been laid out on the lines to meet Indian conditions was viewed and the party lunched with Mr. F. J. Preston, president of the Congress.

Bombay's New Governor Arrives.

BOMBAY, December 16.

S.S. Chyebassa with Sir George Ambrose Lloyd Governor Designate and outward mails has arrived here this morning.

S. S. Chanda sailed yesterday for Middlesbro via Aden, Suez, Port Said, Marseilles and London with homeward mails, general cargo and passengers.

The health of Bombay is again causing anxiety and there had been gradual rise in the mortality figures on the 6th and 14th instant, being 96 and 194. Cholera is to a certain extent responsible for the increase.

Central Provinces

The Reforms and Franchise Committees.

Departure from Nagpur.

NAGPUR, December 14.

The Reforms Committee finished their work at Nagpur to-day. The Franchise Committee, it is understood, had a conference with Sir Benjamin Robertson, Chief Commissioner. Mr. Setalvad joined the Committees at Nagpur. The members of both Committees left Nagpur for Calcutta to-night by special train. The Hon'ble Mr. Khaparde gave his evidence before the Committee to-day.

United Provinces

The Air Flight.

Plane's Expected Arrival in Allahabad.

ALLAHABAD, December 15.

The Handly Page military aeroplane is expected to leave Delhi early on Monday morning and should arrive at Allahabad at about 2 p. m. Landing will be made in front of the Fort.

Education of Indian Soldiers' Children.

ALLAHABAD, December 15.

His Honour Sir Harcourt Butler in a resolution on the subject of grant of concessions to meet the education of children of the Indian soldiers says:—The Lieutenant Governor feels that the children of all those who have lost their lives or been incapacitated in the operations of the war have very special claims on the consideration of the Government and public. In publishing the scheme to secure education of such children, Sir Harcourt Butler desires to obtain the zealous co-operation of all District Officers, District and Municipal Boards, Educational Inspecting Officers and staff of all institutions in bringing before those concerned the existence of the scheme. In explaining to them the details of concessions allowed by Government, and in urging them to make use of the fullest use of the opportunity offered. His Honour would appeal to all leaders of the public in villages and towns who are interested in education and welfare of the young to use their local knowledge and position in bringing the scheme to the notice of guardians of those children within their own local areas, who are entitled to benefit by the rules and to see that no one remains in ignorance of them.

Hon'ble Pandit M. M. Malaviya

Appeal for a United Congress.

ALLAHABAD, December 14.

In a letter to the Press, the Hon'ble Pandit Madan Mohan Malaviya makes an earnest appeal to Congress men for unity. The Hon'ble Pandit criticises the recent leading article in the "Leader" of the views of the Special Congress and Moderates Conference and says:—This large measure of agreement between Congress and Conference on vital issues furnishes the strongest reason for all parties working together at Delhi. The path for united action is clear; that is also the path of duty. Since the Special Congress and Moderates Conference met, events have taken place which make it incumbent upon us to review the whole situation and to adopt a course which will enable us to discharge our duty to our country in the best way possible. Never before was there an opportunity so favourable to the cause for which the best among us beginning with Dadabhai Naoroji laboured throughout their lives. At the same time the end of the war has led a powerful association specially organised for the purpose to redouble its activity in England against the cause of Indian reform. It has also stiffened the attitude of the section of Europeans and Anglo-Indians here against us. Both these circumstances demand that we should sink all our differences and unite all our forces so that we may be able to defend ourselves from our opponents and take full advantage of the opportunity that lies before us. It would be unwise to feel too sure that the reforms even as they have been proposed by Mr. Montagu and Lord Chelmsford, will be passed by the Houses of Parliament with our opposition, but we may feel quite sure that there will be no chance for adoption of modifications which the Congress and the Conference have urged as essential unless we press that with one voice to be fully heard in England. The need for unity was never greater. I fervently hope this appeal will meet with hearty response from all my moderate friends.

Ceylon

Ceylon Legislative Council.

COLOMBO, December 13.

The Ceylon Legislative Council passed a resolution against allowing Germans and Austrians into Ceylon for some years. The Ceylon Chamber of Commerce resolved that no enemy should be allowed to trade or own property and no imports or exports from enemy country permitted except through British or allied subjects.

Latest Telegrams.

LONDON, December 11.

The British India Steam Navigation Company's report for the year ending September 30th, shows profit of £2,22,700 dividend of twelve percent free of tax and £20,351 carried forward. Three steamers were lost and two seriously damaged. One ship of 8258 tons was added to the fleet. Arrangements are being made to bring the fleet to the former standard.

LONDON, December 11.

At the P. and O. meeting Lord Inchcape stated that company had just arranged for construction of two large mail steamers by Messrs. Harland and Wolf and three steamers for branch lines by Messrs. Caird. Orders would be placed with other builders as soon as they were able to undertake mercantile work.

LONDON, December 11.

Thirty British prisoners from Turkey mostly men from West Kents, Dorsets and Essex have arrived in London. One said he was better treated by Turks at Tarsus than by Germans at Entle. Sergeant Hawkes of Dorsets who was captured at Gaza and was in hospital for a year, also said, he was well treated by Turks. When he left hospital he worked on Baghdad Railway under Germans and conditions there were very bad.

LONDON, December 11.

WASHINGTON.—Agricultural Bureau's final estimate of cotton crop is 11,700,000 bales.

Polling going on.

Scuffle between Sinn-Feiners and Nationalists

LONDON, December 15.

There was complete absence of disorder at Polling yesterday except for slight scuffle between Sinn Feiners and Nationalists at Tipperary. An astonishing feature everywhere was the eagerness of women to vote. The proportion of women to men in one London Division was ten to one, while it is asserted that proportion in Hammersmith was fifty to one.

Bolshevists Defeated.

LONDON, December 11.

STOCKHOLM.—A telegram from Kieff says.—Don Cossacks defeated Bolshevists in a two days battle at Noyochopersk in Government of Vopones taking eleven hundred prisoners and twenty one guns.

Allies do not Recognise Soviets.

LONDON, December 9.

AMSTERDAM.—A telegram from Berlin says.—Newspapers assert that Marshal Foch told Kreuzmach Soviet who asked for facilities for journey of delegates through occupied regions to the Berlin Congress of Soviets the Allies did not recognise Soviets.

Herr Erzberger's

Complaint against the Allies.

LONDON, December 15.

PARIS.—Herr Erzberger read to the Armistice Commission a declaration complaining of the increased severity of the Allies conditions and their failure to revivify Germany and demanding the raising of the blockade, liberation of war prisoners and immediate opening of peace negotiations.

LONDON, December 15.

Stockholm:—Swedish Naval Attache in Petrograd has arrived here. He says, that Bolshevist Leaders heatedly discussed the question of abandoning the entire Soviet Regime. Lenin favoured abandonment and Trotsky opposed it. The latter secured a small majority for holding out to the last.

LONDON, December 15.

Indian Delegates to the Peace Conference have arrived in London.

LONDON, December 15.

The Belgian Communique says. Our Rhine front was extended yesterday from Ossenbreg to Wesel Bridge.

LONDON, December 15.

PARIS:—A telegram from Berne says.—German papers state that a French regiment has occupied Wiesbaden.

The Spartacus Groups Programme.

To Rob the Rich.

LONDON, December 15.

A Telegram from Berlin says.—Spartacus Groups programme includes disarmament of all Non-Proletarian forces, formation of workers militia and Red Guard abolition of all Officers and Non Coms Replacement of all authorities of former regime by representatives of Soviets, Abolition of all Parliaments and Councils and election of Central Council which will elect and control the Executive Council, Cancellation of all public debts above a fixed amount of subscriptions, Expropriation of all landed estates, Banks and large factories and Confiscation of all fortunes above a fixed amount.

వృత్తాంతములు

రాజప్రతినిధి గారు జనవరి 3-వ తేదీని కలకత్తానుండి బయలుదేరి పూనాకునున్న కృష్ణసామంతిని పూనాకార్యాలయమును చూచి జనవరి 8-వ తేదీకి ఢిల్లీ చేరుదురు.

విమానములు:— హిందూజేత విమానము సోమవారము నాడుదయమున ఢిల్లీనుండి బయలుదేరి సుధామన్నము 2 గంటలకు ఆలహాబాదుకువచ్చి కొటయొద్ద దిగును.

కాంగ్రెసు వాలంటీరులు:— 10 వ తేదీతో క్రొత్త వారిని వాలంటీరులుగా చేర్చుకొనుట ముగిసెను. చేర్చుకొనబడినవారు 21 వ తేదీకి ఢిల్లీలో సందర్శనని కార్యదర్శులు ప్రకటించిరి.

హిందూజేతములో మోటరుబండ్లను, మోటరువైకిలులను, వానిభాగములను దిగుచుకొని కొనబడగూడదని యిది వజ్రవేయబడిన ఉత్తరువు రద్దుచేయబడినదని ప్రకటించబడినది.

యాంత్రిక సమావేశము:— బొంబాయిగరమున యాంత్రిక సమావేశము జరిగినది. వారు చాల యాంత్రికస్థానములను శుక్రవారమునాడు చూచిరి. శనివారమునాడు వారు కళ్యాణకు వెళ్లిరి.

వెల్లింగ్డను ప్రభుత్వీగారికి బహుమానము:— బొంబాయి రాష్ట్ర యుద్ధసహాను శ్రీ సుఖమునాథ తమసుమారు కథ్యక్షులగు ప్రభుత్వీగారి కభినందనప్రముఖ వక్ర్రాంగుశీయకమును రత్నకర్ణాభరణములను రజితపేటికయును సమర్పించిరి.

కల్లికోటలో కలలు:— తెల్లకేటమంది ప్రజలు మలబారుకట్టకు కడకేగి హమ్మధరలనుగూర్చి మొఱవెట్టుకొనిరి. తమకు కాణములను దోచుకొందురేమోయని కొందరు వర్తకులు దుకాణములను మూసికొనిరి కాని తొందర లేదు యును కలుగలేదు.

రెండవ గ్రేడు ఆర్డరు కళాకాలకు గొప్పవిరాళము:— బొంబాయిలో నొక రెండవ గ్రేడు ఆర్డరు కళాకాలకు ఏనుగుమట్ల నామిత్రులొకరు 120 వేల రూపాయల నియ్యదలచిరి నేటుహంసరాజు ప్రాగ్ధిగాను గొట్టే విద్యాసంఘాధ్యక్షులగు టి. ఏ. కుల్కర్ణిగారికి వ్రాసిరి.

సంయుక్త రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమునకు రాబోవు సంవత్సరమునకు సందేతమోతీలాల్ నెహ్రూగారి కధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి. ఉపాధ్యక్షులలో మహమ్మదాబాదు రాజుగారును, పండిత మదనమోహనమాధవగారును గలరు. అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులను ఎన్నుకొనబడిరి.

కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు:— ఇదివరకు తెలుపబడిన కాంగ్రెసు ప్రతినిధులపట్టికలో గొ. కృష్ణ సాహె (బెహరు), గొ. కామలీ కుమారచంద్ (ఆసామ), డాక్టరు. పి. జి. దేవాతా(రంగూను) గార్ల పేరులను కూడ చేర్చులెనని కార్యదర్శి సి. పి. రామస్వామయ్యగారు తెలిపిరి.

సింహళముకానసభ:— కొన్ని సంవత్సరములవరకును ఆస్ట్రేలియా జర్మనీదేశముల వారిని సింహళమునకు రావీను గూడదని సభవారు తీర్మానించిరి. శత్రువులతో నెట్టివ్యాపారమును మధ్యవర్తుల పంపుఖమున నేగాని జరుపగూడదు. శత్రువులు భూమిని సాత్తును సంపాదించ గూడదని సింహళము వాణిజ్య సంఘమువారు తీర్మానించిరి.

యానద్వారత హిందూమహాసభ:— 5 వ హిందూమహాసభను ఢిల్లీగరమున జరుపుటకు సన్మాన సంఘమును నియోజించుటకు 9 వ తేదీని ఢిల్లీలో సభజరిగినది. హిందూ సభకార్యదర్శి పండిత దేవరత్న శర్మ, పండితలక్ష్మీనారాయణ కాశ్రీ గార్లపర్యవేందిరి. 100 మంది సన్మాన సంఘసభ్యులుగా చేరి 12 వ తేదీని వారు సమావేశమై యుద్ధోగులను నియోజించెదరు.

భారతీయ వైకిల పిల్లలకు చదువుచెప్పించుట:— యుద్ధమున చనిపోయినవృత్తిము వికలాంగులైనవృత్తిము వైకిల పిల్లలకు చదువుచెప్పించుట దొరతనమునకును పుజలకును

ముఖ్యమగు బాధ్యతగా నున్నది. మండలాధికారులను లోకలు బోర్డులు మున్సిపాలిటీల వారును విద్యాకాభివృద్ధికు లందరును ఈ విషయమున చాల సహాయము చేయవలెను. పత్తి గామమునకు తెలిసినవా రి విషయము నట్టి సహాయమును బడయ నర్హులగు పిల్లల సంగతులకు కందరికిని స్పష్టముగా తెలిపి పోషాహారప పలెనని సర్వోత్కర్ష బట్టరు గారు నడిపిరి.

జాధవిహారము:— హిందూజేత దొంతనమువారిచ్చి ద మని వాగ్దానమొసగిన పూర్వకాలపు జాధవిహారము నుంచిమి త్రము వంగ దేశమున నిర్బంధమునైన జాధవిహారము నకు రాబోవు సోమవారమునాడున శంఖుస్థాపనము చేయబడును. ఈవిహారము అజంటానిహారమునలె నుండును. నుమారు 80 రూప్యము లడునిమి త్రము వెచ్చించెదరు.

12-వ తేదీని లాహోరునందు జరిగిన కాంగ్రెసు సంఘ సభలో పంజాబు కాంగ్రెసు సంఘము వారిపక్షమునకు మహమ్మదీయ సంఘమువారి పక్షమునకు భారతసంఘము పక్షమునకు ఒక మిశ్రపక్షము, ప్రాంచెసు కమిటీవారి యెదుటను రాజప్రతినిధిగారి యెదుటను తమ భావములను వెలుపలె నని యు, నూతన రాజ్యాంగ సంస్కరణములందు పంజాబుకు వెద్ద రాష్ట్రములతో సమానముగా నంగీకరింపవలెననియు, సంధిసభ యందు సర్ ఎస్. పి. సింహగారిని భరతవర్ష ప్రతినిధిగా నియమింపగూడదనియు, సంధిసభలో భరతవర్ష ప్రతినిధులుగ నుండు వారిని భారతపాతీయ సభామహమ్మదీయసభ లెన్నుకొనునట్లు చేయవలె ననియు తీర్మానములు గావించబడెను.

12-వ తేదీ సాయంత్రమున సి. వి. వైద్యగారి అధ్యక్షత క్రింద బొంబాయి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘ సభజరిగి ఢిల్లీ కాంగ్రెసుకుబోవుప్రతినిధు లెన్నుకొనబడి వారిపేరులు చదువబడెను ఎస్. ఆర్. బొమ్మంటిగారిని ప్రతినిధిగా బంపగూడదనియు, వారు కాంగ్రెసుకు దోహదము గావించుచున్నారనియు చెప్పి జమ్నాదాసు ద్వారకాదాసుగా రాజీపించిరి. ఆతీర్మానమును హస్తీమునుగారు బలపఱచినమీదట జోషి గారు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగా బల్కిరి. ఆవిషయము ఇంకొకసభలో తీర్మానించుటకు నిలిపి యుంచబడెను. కలకత్తాయందు మితవాదమహాసభలో సర్ నారాయణ చందావర్మగారు చేసినఉపన్యాసము నాజీపించుచును, వారు తాముచెప్పిన విషయముల నుపసంహరించుకొని సభవారి మన్ననగావలెననియు, అట్లుచేయనితో వారు ఇక సంఘమున కధ్యక్షులుగ నుండదగినయు నొకతీర్మాన ముమోదించబడెను.

అలహాబాదులో సర్ మోర్కోర్టు బట్టరు గారు మారు కళాకాలయందు బహుమతుల సొసగుచు తమ యువస్వాసమున నిట్లు చెప్పిరి:—మీ పూర్వజులకంటె మీరు శుభకర నితులనుండు జన మొందితిరి. ఇకముందు భరతవర్షము ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమున ముఖ్యభాగ మై యుండి గౌరవము నొందు క్రమక్రమాభివృద్ధి నొందుచు బాధ్యతాయుతప్రభుత్వమునందును రాజ్యాంగ సంస్కరణముల వివరముల విషయములను ప్రత్యేకసంఘములు నిర్ణయించుచున్నవి. తరువాత ఆ సంస్కరణ విధానము పార్లమెంటునందు ప్రవేశ నెట్టబడును. ఎటుంటి రాజ్యాంగ సంస్కరణము లిచ్చినను మీరు వానిని నంగీకరించి భరతవర్షాభివృద్ధియందు బ్రతిహువానికి తోడ్పడవలె నని ప్రార్థించుచున్నాను. సంస్కరణములను తర్జనభర్జన చేసి విమర్శించి నాకనము చేయకుండక అభివృద్ధికరచుగు మార్గముల నవలంబింపవలెను.

ప్రతికలో సర్ విశ్వేశ్వరయ్య గారినిగూర్చి ప్రకటించబడుచున్న వార్తలసందర్భమున ఎస్.సి.యే.జెడ్. పెన్సన్ ప్రతినిధి యొకరు విశ్వేశ్వరయ్యగారితో మాట్లాడగా తాము నెలవుతీసికొని పోవు విషయమును పత్రికలలో చర్చించుట తమకు విచారము గలిగించెననియు, తమనెల వంగీకరించుటకుందు రాజ్యాంగపు ఏర్పాట్లలో మార్పుచేయు ఉద్దేశమే కలిగింపలేదని ఖండితముగా చెప్పగలమనియు, దివాను లిదివఱకెప్పుడును అనుభవించియుండని 6 సం॥ల దివాను నాకరిని తాము చేసితిమనియు తమనెలవు ముగిసిన వెనుక తమ ఉద్దేశ్య మంతమగుచో అందు వివరిత మేమియు లేదనియు చెప్పిరి.

విశ్వేశ్వరయ్యగారియొద్ద నివృత్తు కార్యదర్శిగాని సహాయకుడుగానితగు గాన వారు స్నేహితుల కంటివార్తలకు గాని ఉత్తరములకుగాని త్వరలో పుత్రుత్తరముల నీయకున్నచో స్నేహితులు మన్నింపవలెననియు వారుకొరుచున్నాను. విశ్వేశ్వరయ్యగారికిగల్గి గత బుధవారమునాడు కాలభర్తయునొండెను. కర్మణ జరిగినవెనుకను వారు 15 దినములలో బొంబాయికి బయలుదేరి వెళ్లువారు.

యానద్వారత గానసభ:— రెండవ యానద్వారత గానసభ ఢిల్లీగరమున కాంగ్రెసుకాలలో 14-వ తేదీ సిరాంపూయనవాబుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. సర్ జేమ్సు మెప్టను, ఢిల్లీ ఫితుకమిషనరు గార్లుకు మరకొందరును సభయంగుండిరి. హిందువుల గానకాస్త్రము దైవదత్తమని, వెద్దలందుకు నాలుగు వేదములను బ్రహ్మ వచించెననియు అందు సామనేనము గానకాస్త్రమునకు ప్రాతిపదికమనియు మన మెరిగియున్నాము. 12-18 శతాబ్దములందు చునామృతీయుల గానకాస్త్రముత్యచ్ఛదకేయండుండెను. నుల్తాను అల్లాముద్దీన్తో గ్లాసుగాను గానకాస్త్రపోషకులుగాన తదభివృద్ధికి చాల ప్రయత్నించిరి. ప్రస్తుతము గానకాస్త్రాభివృద్ధికి గట్టిప్రయత్నములు జరుగవలెను. విద్యార్థులకు ప్రోత్సాహము చాలస్వల్పముగనున్నది. నేనన్ని సభలకును రాజాలముకి చింతిలమున్నాను. నా సోదరునకు గానకాస్త్రమునందు మంచి పాండిత్యముగలదు. ఆతడు నా స్థానమున మీ కుపదేశకుడు కాగలడని అభ్యర్థులకు నవాబుగారు నుడిపిరి. ఢిల్లీలో గాంధర్వ మహా విద్యాలయముకు నెలకొల్పబడుటకు, అందులకు సాహజ్జావాసాదతాతీ, జోషి, జగన్నాథ, రాయసా హెబు చౌదరి, క్షమువీర నారాయణసింగు గార్లకు మరకొందరిని వారు చేర్చుకొను నధికారముతో సంఘముగ నేర్పరుచుటకును ధనమును సమకూర్చుటకును తీర్మానింపబడినది. 14-వ తేదీరాత్రి గాన విద్యావ్రదగృహను జరుగును.

మదరాసు అందు సదరకామ రాటా రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాడులో ఇంకొన్న రేటు కాబడినది.)
నో టీ సు. (1893)

మదరాసు క్రిస్తుమసు,
పీపిల్సుపార్కు వేడుకలు 1918.

మదరాసులో 1918-వ సంవత్సరము డిశంబరు మాసమున క్రిస్తుమసునందు జరుగబోవు పీపిల్సుపార్కు వేడుకల సందర్భమున యీ క్రింద వివరింపబడు రైల్వే స్టేషనుల నుండి మదరాసునకు మెయిలుట్రెయినులో 1½ చార్జీకిని, యితర ట్రెయినులలో 1½ చార్జీకిని మూడవ తరగతి రిటరక్ టికెట్లు యివ్వబడును.

గూడూరునుండి విశాఖపట్టణమునకును తెనాలినుండి రేవులైకును

రేణిగుంటనుండి రాయచూరునకును కాటూడినుండి బెంగుళూరు సిటీకిని హాస్సేటనుండి మచిలీపట్టణమునకును హిందూపూరునుండి గుంతకలునకును ధర్మవరమునుండి పాకాలకును

బొమ్మసముద్రమునుండి కొండగుంటకును గల స్టేషనులనుండి టికెట్లు యివ్వబడును.

వై రైల్వే చార్జీలకు పీపిల్సుపార్కులోనికి ప్రవేశ రుసుముగు నాలుగణాలు చేర్చబడును. టికెట్టునందు మూడు భాగములుండును. వాటిం యీ ప్రకారముగ నుపయోగించుకొనవలెను.

మొదటి భాగము చెన్న పట్టణమునకు నచ్చుచు కుపయోగించుకొనవలెను.

రెండవ భాగమును 1918 సం॥ డిశంబరు 24-వ తేదీ 1919 సం॥ జనవరి 1-వ తేదీ లోపుగ (రెండు తేదీలకు కలసి) ఏదైన ఒక రోజున పీపిల్సుపార్కులోనికి వెళ్లు కుపయోగవరకు కొనవలెను.

మూడవ భాగమును రిటరక్ ప్రయాణమున కుపయోగవరకు కొనవలయును.

పిల్లలకు రైల్వే చార్జీలో సగమును పీపిల్సుపార్కు ప్రవేశ రుసుముగు నాలుగణాలును కలిపి చార్జీ చేయబడును. ఈ టికెట్టు 1918 సం॥ డిశంబరు 22-వ తేదీ మొదలు 1919 సం॥ జనవరి 1-వ తేదీ వరకు యివ్వబడును. 1919 సం॥ జనవరి 4-వ తేదీ అర్ధరాత్రివేళ లోపుగ రిటరక్ ప్రయాణము అంత మొందవలెను.

ఆంధ్రవిద్యానిలయము.

(౦)
ప్రథమవార్షికోత్సవము.

(ఒక విలేఖకునియొద్దనుండి.)

విజయనగరమునందు 14 వ తేదీ ఆంధ్రవిద్యానిలయ ప్రథమవార్షికోత్సవము జరిగినది. శ్రీరాజా భుజంగరావుగారు అగ్రాధికారిత్వము వహించిరి. వారి యుపన్యాస బసండి క్రిందివిషయము ముద్రాపత్రము:—

మన మిదివరకు "ఆంధ్రవిద్యానిలయ" వార్షికోత్సవ దర్శనార్థ మిచ్చట సమావేశమైయుంటిమి. తర్క, వ్యాకరణ, మిమాంస, జ్యోతిష, చంద్ర, కల్పములను వట్టాప్రముఖ యొక్కయు, గణిత, వృక్ష, భౌతిక, రసాయన, భరతాలంకార శాస్త్రములయొక్కయు, దీర్ఘతర శాస్త్రములయొక్కయు, సారమును వెనుంగు బాసతో బ్రస్తుతభాషావర్ణతో మన బాలకుల సేర్పటకు వీలున్నదని ప్రపంచమునకు వెల్లడి చేయుట యీవిషయమువారి ముఖ్యోద్దేశమై యున్నది. ఈ విషయమును గురించి యొకరినొకరు చర్చింపవలసియున్నది. విషయము కేవలము భాషావిషయమే కాక, రాజ్యాంగపరిస్థితులపై గూడ శాధారణమైయున్నది. ఇందులకు మన దొర తనమువారి యామోదము మనకు బూర్ణముగా నుండవలెను. అట్టి యామోదము లేక యీ మహా కార్యమును ప్రజలే పూర్ణముగా నిర్వహింపనేరరు. జ్ఞానాభివృద్ధి, రాజ్యకీర్తి ములకును, ప్రజాభాగ్యమునకు దోడ్పడును.

స్వయంనిర్ణయ నూత్రముచే వ్యావహారికధర్మములను ధారాళముగా నెఱవేర్చుకొనవలె ననెడి యూహలను ప్రతి మానవునకు నీ మహాసంగ్రామము కలుగజేసినది. మన బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములోని వలసరాజ్యముల వారందఱుఁ దమ తమ స్థితిగతులను మార్చుకొని, మంచి దశయందుకుటకై తగు నేర్పాటులను జేసికొనవలయు నని ప్రయత్నించుచు న్నారు. ఇట్టిస్థితిలో మనము నాగరకతయందు వారికంటె వెనుకఁబడినందులచే మన మనలను సమానప్రతిస్థితిఁ జేపడ రణమాట నిశ్చయము. నాగరకతకు విద్య ముఖ్యాంగము. ఇట్టి విద్యాధనమును ప్రజలకు విచ్చలవిడిగా పెదఁజెల్లినగాని మనస్థితులను జక్కఁగ నాలోచించుకొనుకై వారికలవడనేరదు. ఇట్టివిద్య ము ఇంగ్లీషు భాషామూలముననే నేర్చుకొనవలయునా? లేక మన దేశభాష యందుల కేమైన దోడ్పడునా? అను సంశయము మనము నిర్ధారణ చేయవలసి యున్నది. ఈ విషయమును గురించి మన దేశములలోఁ బలువిధాభిప్రాయములు బున్నవి.

తెలుగుభాషలో కల్పములు లేమింటిని గణిత, భౌతిక రసాయనాది శాస్త్రములను వెనుంగు భాషయాలను మన బాలకులకు బ్రస్తుతావస్థయందు నేర్పటకు వీలులేదనియును, మనవారి తరభాషలనుండి యీ శాస్త్రప్రచారమునకు వలయు కల్పములను గ్రహముగ సంపాదించవలయుననియు, నట్లు మన భాషను వృద్ధి నేసిననేగాని మన కళాకాలములందు వెనుంగుభాషనే ప్రధానభాషగా నాడఁగూడదనియును, కొందఱి మతము. మన భాషకు సంస్కృతము మాతృభాషయై యున్నది. మనభాష సంస్కృతభాషా సంపర్కముచే నానాటి వృద్ధి నొందుచున్న దనుటకు మన పూర్వకవికృత గ్రంథములే నిదర్శనము. కావుననే మనభాషకు అనేకములగు నన్యజేత దదులను మహాపులు ప్రాయోగముగాఁ దీసికొని ప్రయోగించియుండిరి. అందుచే భాషవర్ధిల్లుచున్నది. సంస్కృతమునందు సర్వశాస్త్రములు నిమిదియున్నవి. వాని నన్నింటిని మనవారు శ్రద్ధతోఁ బఠింపవలె కల్పములు లేదని చింతింపట కనుశోచనీయము. పాశ్చాత్యులు సంస్కృతభాషా ప్రవీణులై మనసంస్కృతగ్రంథములను వారు రచించిన భాషా తరీకరణములనుఁ జెలిసికొనవలసినవైన యీ దినములలో కల్పములు లేదని చింతపడుటలో విపరీతము కనిపింపదు.

ఈసందర్భమున నాంధ్రభాషాభివృద్ధికి, దేశభివృద్ధి కిని పాటుపడుచున్న యాంధ్రోద్యమమును గురించి కొంత ముచ్చటపడవలసియుంటిని.

ఆంధ్రమహాసభ - ఆంధ్రమహారాష్ట్రము.

భాషాప్రయోక్తరాష్ట్రమును మనదేశమునందేర్పరచవలె నను ముఖ్యోద్దేశముతో మన యాంధ్రనాయకులు, ఆంధ్రమహాసభల నేటేటగావించి, ప్రబల ప్రయత్నములఁ జేయుచున్నారనుట యెల్లరకు విదితమే. ఇప్పటికి మనతెలుగుజిల్లాలన్నిటిలోను భాషాప్రయోక్తరాష్ట్రయవసరమని తెల్పబడినది.

ఈ జాతీయతావ్యక్తి ప్రభుత్వమున గుంటూరు, బందరు పురములందుఁ గల యాంధ్రనాయకుల యుల్లంబులు పల్లవింపవారు దేశభిమానముతోఁ బనిచేసి యీ భావమును జనసామాన్యమునందుఁ గూడ నెలకొల్పిరి. బంగాళారాష్ట్రమునందీ బీహారును విదర్బిని దాని నొక ప్రత్యేకరాష్ట్రముగా నియమించిన సందర్భములో హర్షించిప్రభువును, ఇండియాకుంత్రిగా రును దానివిషయమై పంపిన రాజకీయ లేఖలను, ఆంధ్రులకుఁ బ్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము కావలయునను సంకల్పమును, ఉద్భవింపజేసినవి. బంగాళానాయకుల బంగాళారాష్ట్ర విభజనమును రద్దునీయుంచుటకై సర్వ ప్రయత్నములలో భాషాప్రయోక్తజాతీయభావము మనముల నుత్సహింపజేసెను. ఈ భావము బంగాళాదేశముననే గాక హిందూదేశమందంతట నల్లుకొని చిన్నచిన్న తెగలలోఁగూడ వ్యాపించి మనల నందఱి నుట్టుత లాడించెను.

ఈ భావము విశాఖపట్టణము, గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు మున్నగు రాష్ట్రములయందు రాజులుటయేగాక యాంధ్రదేశమునందెల్లఁడల శాఖోపశాఖలై విస్తరించి యున్నది. ఈ వ్యక్తికే బ్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము ప్రధానాంగము. ఇంత రుణము మనదేశమందు జరిగిన యాంధ్రమహాసభలను దర్శించి యుండుఁబోల్సిన వారలకెల్ల నీ ముద్యమ మొత్తమును విజృంభించినదియు స్పష్టము కాగలదు. ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రవాదము యుండు ముఖ్యమాతృములవై నాధారపడి యున్నది.

(1) పత్తి జాతివారలకుఁ బ్రత్యేకరాష్ట్ర మొకటి యుండవలెను. (2) ఏరాష్ట్రమునందును భిన్నజాతుల సాంకర్య ముండఁగూడదు. (3) ప్రతిరాష్ట్రమునందును, ఒక్కటే మాతృభాష గల ప్రజలుండవలయును. భాషాప్రయోక్తరాష్ట్ర నిర్ణయము హిందువులమకు మనకు గ్రొత్తది కాదు.

ఈ భరతఖండమున బూర్వమున నేఁబడియున్న దేశములకు నేఁబడియున్న భాషలు నుప్రసిద్ధములై యుండుట యెల్లరకును విశేషమే

విశాఖాంధ్రమున నల్లకల్లలోలుజేసి తత్ఫలములను క్లాంకిని దమ్ములమునఁ బ్రపంచమునందలి సర్వజనులకును నలవడి కలిగించిన మహాయుద్ధము, ఈ జాతీయతావ్యక్తి పాశ్చాత్యుల మనంబుల బూర్తిగ నాటఁజేసెను. వారిలో యుద్ధమునకుఁ బూర్వముకూడ మనకలహములకుఁ గారణమైన యీవ్యక్తి నిన్ను మొన్న ముగిసిన మహాసంగ్రామము వలన వేర్పాటి స్థిరపాదమును వహించిన దనుటకు సందియ మెంతమాత్రమును లేదు. ఈ మహాసంగ్రామమునకుఁ గూడ నీ జాతీయతావ్యక్తియే ముఖ్యకారణమని చెప్పవచ్చును. ప్రపంచమునందలి దేశములన్నిటిలో నాట్టియా, హంగేరిదేశములందు జాతీయమతస్య యెక్కువగానున్నదని చెప్పవలసి యున్నది. ఆ రాష్ట్రాభివృద్ధి, ప్రజాసౌకర్యములు, తత్సమస్తవై నాధారపడియున్నవి. అచ్చట పోలులు, స్థావరములు, రూప్యములు, సర్వములు, కురోలులు, జన్మములు, ఇటాలియనులు, యూదులు, రోమీనియనులు, జర్మనులు, అను బహువిధభాషావహులందు దశభిన్నజాతులుగలవు. వీరిలోవీరి కట్టి సంబంధములేదు. వీరికావో నివసించియుండుటచేత నేకరాష్ట్ర ప్రాంతములు కావలసినవైనవి. విశాఖాంధ్రమునందలి జాతీయతా తత్వజ్ఞు లేర్పాటుచేసిన పయి మాండు సూత్రములలోను వీరికిదియును బుట్టటలేదు. భాషైక్యముగాని, నాగరికతైక్యముగాని, జాతైక్యముగాని వీరిలోఁ గాన్పింపవు. భగవదనుగ్రహమువలన సంధియైన పితృమిత్రమందలివారు ఈ విపరీతమునకు ఏదోయొక యుపాయమును దప్పక యోజించురు. ఈ విషయముల నన్నింటిని ఇదివఱకు జరిగిన యాంధ్ర మహాసభలలోఁ బలుమారు వితర్కింపఁబడియే యున్నవి. చర్చితచర్చణమగు నను, భీతిచే నింతటితో నీవిషయము విరమించుచుంటిని.

ఆంధ్రోద్యమమునందు భాషాప్రయోక్త రాష్ట్రములు ముఖ్యాంగము లని యిదివఱకే విన్నవించి యుంటిని. భాషాభివృద్ధియే దీనికి ముఖ్యమాతృము. ఆంధ్రదేశమునకుఁ బ్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయ ముండవలయుననుట నిర్వివాదాంశము. మన బాలకులకు సకలవిద్యలను నాంధ్రభాషవలనఁ గలుగవలయును. భిన్నభాషలతో వ్యవహరించు వివిధజాతులను ఏకముఖమునకుఁ జెప్పుట కుపయోగపడిన యాంగ్లభాషను బొత్తిగాఁ ద్యజింపవలసిన దని నాయభిప్రాయము కాదు. హిందూదేశభివృద్ధికే దోడ్పడి మన మాతృదేశము నందలి యన్ని తెగలవారిని నేకభాషము వహింపఁ జేసిన, ఆంగ్లభాషను మనమెప్పుటికి విడనాడుటకు వీలులేదు. మనము సదా బ్రిటిషువారి యధీనముననే యుండి దేశభివృద్ధికే పాటుపడవలయుచుంటిమి. కావున ఆంగ్లభాషయొక్క యవసరమును

గురించి వేరుగఁ జెప్పవలసరము లేదు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము నందు పాల్గొని మనబ్రిటిషుప్రభువులచే మనము లక్ష్యముగాఁ జెట్టుకొని ప్రజలకు విద్యాబుద్ధులలగుచున్నారనుట జేసికొనవలయునని దేశీయ మహాజనసభయొక్కయు, నితర సభలయొక్కయు అభిప్రాయము. కావున మన విద్యాలయములలో నాంధ్రభాష ప్రధానభాషగను, ఆంగ్లభాష రెండవదిగాను ఏర్పాటుచేసినయెడల మనబాలకులలోఁబెత్తురకు విద్యాబుద్ధులు కులభముగా లభించును. సామ్రాజ్య వ్యవహారములకు వలయు నాంగ్లభాషావేశముగూడ తమ్ములయిన మనబాలకులవడఁగలదు. ఈ విషయముల నాంధ్రనాయకు లిదివఱకే యాలోచించుచున్నారు. ఆంధ్ర మహాసభలోను, ఇతరాంధ్ర జాతీయతావ్యక్తి విషయమైన సభలలోను ఈవిషయము చర్చింపఁబడుచున్నది. ఈవిషయమై బందరులోని జాతీయసర్వకళాకాలవారు సాధ్యమైనంతరఱకు పాటు పడుచు నేయున్నాడు. వీరికి ధవంతు తెల్లరుఁ దోడ్పడితగు సహాయము జేయుటయే విధ్యుక్తధర్మము.

ఈవిద్యానిలయమువారు ప్రస్తుతముగా సకల శాస్త్రములను వెనుంగుబాసయందే నేర్పనచ్యునని ప్రపంచమునకు వెల్లడిసేయు నుద్దేశముతోఁ జేయుచున్న కృషినిగూర్చి వందనీయులు. ఈవిషయమును రాజోవు మనయాంధ్రమహాసభలో విపులముగాఁ దర్కించి లేల్చుకొనుట మనకు కర్తవ్యాంగము. కావున దీనికి వలయు కృషి మనవారందఱు నిష్పటింపఁజేసి, ఈసభవారియ్యవ్యయమును బూర్తిగ వెల్లడిలోనికిఁ దెచ్చి దరని నేను నమ్ముచున్నాఁడను.

మనయ్యవ్యయము తప్పక నెఱవేరుటకు సందియమెంత మాత్రములేదని ప్రపంచమునకును, ప్రజలకును, గవర్నమెంటువారికి నివేదించి కాసన నిర్మాణసభలలో నీవిషయమును చర్చనీయాంశముగా నేర్పజిది మనమేదైన యొక చట్టమును గూడ పుట్టునట్లుజేయుట మనయెల్లరకు ముఖ్యమైనదని తోచుచున్నది. ఈపనికై మనము చేయవలసిన కృషి యెక్కువగా నుండును. ముందు మన ప్రజలలో నీవిషయము ముఖ్యమని లేల్చుకొనవలసి యున్నది. కావున భాషాభిమానులు దేశభిమానులు నీవిషయమై పనిచేయుదురని నమ్ముచున్నాఁడను.

విద్యానిలయము

మనవిద్యాలయముల స్థితిగతుల నాలోచించి చూచినను అందలి విద్యార్థులనుగూర్చి చూచినను దక్షిణ దేశీయులకంటె నాంధ్రులు తక్కియున్నారని స్పష్టమగుచున్నది. ఈవిషయమును నిర్ధారణ చేయుటకు రాజధానిలోని, తెలుగు జిల్లాలలోని, కళాకాలల సంఖ్యనుబట్టియే తేలుచున్నది. రాజధానియందు కళాకాలలు 81 ఉన్న తెలుగు జిల్లాలలో 8 యు, బాలర సెకండరీ స్కూళ్ళు 700 యుండిన 170 దియు, బాలికల సెకండరీ స్కూళ్ళు 42 ఉండిన 6 ను, బాలర ప్రాథమిక పాఠశాలలు 30,000 యుండిన 14,000 ను, బాలర ప్రాథమిక పాఠశాలలు 1558 యుండిన 553 ను, పురుషుల బ్రెయినింగు స్కూళ్ళు 97 యుండిన 45 ను, స్త్రీల బ్రెయినింగు స్కూళ్ళు 22 యుండిన 8 యు, ఇండస్ట్రి పాఠశాలలు 82 యుండిన 12 ను, భిషగ్విద్యాలయములు 4 యుండిన 1 టియు గలిగియుండెను. మన రాజధాని వైశాల్యములో నుమాను సకమున కెత్తుర తెలుగు జిల్లాల వైశాల్యముకలదు. రాజధానిలోని జనసంఖ్యలో సకమునకు కొంచెము తక్కువ ఆంధ్రజనులును గలరు.

దీనింబట్టిమాడ బాలర ప్రాథమిక విద్యా పాఠశాలలును, పురుషుల బ్రెయినింగు పాఠశాలలను తక్కు తక్కినవి, భాగ క్రమమున లేకపోవుటచే మన కోర్సులు నెఱవేరుటకు సాధనములు చాలవు. బాలికాపాఠశాలలు స్త్రీలను తరలీతు చేయు విద్యాలయములును మనకు రాజధానియందు మాండవ భాగముగానున్నవి. బాలకుల సెకండరీ స్కూళ్ళు, భిషగ్విద్యాలయములు, నాణ్యతపాఠశాల నున్నవి. బాలికల సెకండరీ స్కూళ్ళు, పరిశ్రామిక పాఠశాలలు నేడవపాఠశాలలు. ఏదేని మిది సంకల్పములనుండి, దొరతనమువారి ద్రవ్యమునుండి రాజధాని ద్రవ్యమునకు వర్తింపజేయఁబడిన ద్రవ్యములను గొన్ని పాఠశాలలు పెంతుగుటకు సాధనము కలిగినది. పాఠశాలలయందలి కళాకాలల యందలి విద్యార్థుల సంఖ్యనుబట్టి చూచినను నీవ్యత్యాసము స్పష్టమగుచున్నది. ఆలోచించిమాడ రాజధానియందలి యికింభాగములందు బోలె నాంధ్రమండల పాఠశాలల యందును, కళాకాలలయందును, విద్యాభ్యాసముచేయు బాలరసంఖ్య పాఠశాలలయందు పరిపదగినవను కుగలవారి మొత్తముకంటె నెక్కువగా నెఱవేరుచున్నది. ఆంధ్రజనసంఖ్య కనువుపడి నన్ని విద్యాలయములు ఆంధ్రదేశమునందు లేకుంటున్నవే, విద్య వెనుకంజేయుచున్న దనుటకును నేలు నిదర్శన మవసరములేదు. కావున ప్రత్యేకాంధ్ర

రాష్ట్రముల కొక్కవిశ్వవిద్యాలయముల మత్యావశ్యకమైయున్నది. అట్లయిన నాంధ్రదేశము శీఘ్రకాలమున విద్యావ్యాప్తిని జేడగలుగును.

ఈ మధ్యన విశ్వవిద్యాలయముల స్థాపన విషయమై, ఇండియాగవర్న మెంటువారు మంచిమాటలను జేసియున్నారు. కాశీ, డక్కా, పాటలీపుత్రవిద్యాలయస్థాపనముల దొరక నమువారికి విద్యావ్యాప్తియందు గల యభిలాషను బాటు చున్నది. ఆంధ్రప్రదేశమున 1,80,00,000 జనసంఖ్యచే నిండియున్న విద్యావ్యాప్తి కాదగిన ప్రదేశమున 8-9 కళా కాల లాక తక్కువ వచ్చునా?

పట్టభరతీయందుఁ గృతార్థతఁ దీసి పిమ్మట వారికి న్యబుద్ధిపాటవము విజృంభించక వృథామగుచుండఁగా నిక సామాన్యపరీక్షలయందు కృతార్థత విద్యాలయముల నుండి బయటపడిన స్వల్పకాలముననే తా మధ్యసించిన విద్యను "గురోరధీతం గురజేనీదేది" మృత్యున ట్టొరించుచున్నారు. ఈ చిట్టము ప్రకృతికాత్మవిద్య మాతృభాషేతరమగు నాం గ్లేయభాషయందు చెప్పబడుటవలనఁ గలుగు లోపమున సంభవించుచున్నది తలఁపఁబడుచున్నది. ప్రథమమున నిం గ్లీషుభాషను ప్రకృతికాత్మముల నర్థముచేసికొనగలుగునంత దనుక నేర్వకొనుటకు పట్టుకాలమునందు, స్వభాషయందుఁ బ్రకృతికాత్మముల నలవరచుకొందురేని మనఃపట్టపరీక్షోత్తీర్ణము ఆయా కాత్మములయందు మిక్కిలి ప్రవీణతను సంపాదించు కొనవచ్చునని ప్రమాణుల మతమై యున్నది.

ఇట్లు చెప్పటవలన నాంధ్రీయపాఠశాలలను కేవలము విసర్జించివేయవలయు నని చెప్పినట్లుపాఠశాలలను, ఆం గ్లేయ భాష నూడ నింకొక ప్రకృతికాత్మ విధమున నిర్బంధపాఠముగానున్న బాటుగాని యిప్పటివలె సర్వమును నాంధ్రీయభాషామాత్రముననే యధ్యసించునట్లుండఁగూడదని నామతము. తగిన గ్రంథసమదాయము దేశభాషయందుఁ బూర్ణముగాఁ జేయఁబడిన తత్త ఇమే కళాకాలతరగతులనుం దుఁగూడ దేశభాషామాత్రముననే విద్యావ్యాప్తము నొన ర్చవచ్చును. ఇట్టి యానాలకు భాషాసమాశ్రయము లగు సాశ్రమవిశ్వవిద్యాలయములు మిక్కిలి లోడ్డును. ఈ తరుణమున నిట్టి విశ్వవిద్యాలయములు మనకుఁ గోరఁదగినవియై యున్నవి. వానియందుఁ గొంతకాలముదనుక చిన్నతరగతు లుం దితరపాఠము లాంధ్రముననే గఱపఁబడుచుఁ గ్రమక్రమమునఁ గళాకాలయందులె పెద్ద తరగతులయందును, ఇతర కాత్మములను దెనుఁగుభాషతోడనే యధ్యసించునట్లుండఁ జనును.

ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి.

మనదేశమునఁ జరిత్రాంశములు మిక్కిలి తక్కువగా నున్నవి. ఇప్పుడేవచ్చును కొందఱు కొందఱు కొన్ని చరిత్రగ్రంథములను వ్రాసి ప్రకటింపుచుండిరి. ఒక్క మనహిందూదేశపు పూర్వచరిత్రములు వ్రాయుటయే గాక, ఇతరదేశ చరిత్రము లుఁగూడ మనభాషలో వ్రాయవలసియున్నది. ఆంధ్రాంధ్రీయ భాషలయందుఁ బరిశ్రమగల ప్రమాణు లీపనికి సన్నద్ధులై పూ నకొని, అచితకాలములో నిలోపమును దొలఁగింతురని నమ్ముచుండిరి.

వృక్షకాత్మము, రసవాదకాత్మము, భగోళకాత్మము, భూగోళకాత్మము, భౌతికకాత్మము, మున్నగు సకలకాత్మములను, సర్వవత్గ్రంథములను, ఆంధ్రభాషయందు వ్రాయుట ముఖ్యావశ్యకము. విరోపాశిందవాను లాంధ్రీయభాషయందు సకలవత్గ్రంథములను భాషాంతరీకరించి యుంచుకొని రస విషయ మందలికిని విశదమే. అట్టికృషిని మనయాంధ్రు లేల చేయఁగూడదను తలంపున మన్ను చాలో తెలియరాదు. కాత్మ గ్రంథవిషయమై విజ్ఞానచందికామండలివా రిదివరకే కొంత దనుకఁ బూని నిర్వహించియుండిరి. బుద్ధచరిత్రాదివత్గ్రంథములను ఒకటిరెండు మాత్రము వెలువడినవి. కాని యంతటి లోఁ దృప్తినిండుటకు వీలులేదు. ఇంకనువిశేషముగా సుప్త పదునట్లుగా నీవిషయమున ననేకగ్రంథములు బయటపడ బట యావశ్యకమై యున్నది.

యంత్రములు మున్నగువానిలో జరుపఁబడు వ్యాపారములనేకము లున్నఁగాని మనదేశ మభివృద్ధి నందఁజాలదు. ఇంగ్లండు, జపాను, అమెరికా, మున్నగుదేశములకుఁ బోయి యట్టి కృత్తుల మనదేశీయు లభ్యసించుటయేగాక తాము నేర్వకొనిన కార్యవివరమును, తత్తత్కార్యములకుఁ గావలసిన యంత్రసామగ్రిలు మున్నగు పరికరములు, వెలులు, ఉపయోగములు లాభము మొదలగు విషయములను నాంధ్రమునఁ జక్కఁగఁవ్రాసి ప్రకటింపవలయును. ఇట్టిగ్రంథరాజము లనేక

బినెంటువు ప్రతిమ బహిరంగ పరుపబడుట.

దెన్నపురి పౌరగౌరవాత్మాహములు.

జాంబయి నగరవాసులును, లక్షాధికారులును, నుప్ర సిద్ధపరకులును, బినెంటువుగారి ముఖ్యమిత్రులలో నొకరు నగు జమ్నాదాసు ద్వారకదాసు గారు, బినెంటువుయొక్క తమ కులభక్తివిశ్వాసములను గౌరవమును సూచించుటకై చలువ రాతితో ఆమెవిగ్రహము నొకదానిని చేయించి బహుమాన మొసంగి యుండిరి. ఆవిగ్రహము ఆర్మీరుకును పీఠియందు బినెంటువుచే నిర్మింపబడి ప్రౌఢరమునరససంఘమున కుచితము గా నొసంగబడిన భవనముయొక్క నడవయందలి మధ్యభాగమున నుంచబడినది. ఆ ప్రతిమను బహిరంగపరచుటకై మొన్న టినినము సాయంత్రము 5 గంటలకు గోల్లేభవనమున నొక మహాసభ గావించబడినది. ఆనడవంతయు పుష్పమాలలతోను, తోరణములతోను, విద్యుచ్ఛక్తి దీపములతోను అతిశృంగారముగను శోభస్మరముగను నలంకరింపబడి కన్నులపండువుగ గన్పట్టెను. మొనూరు, తిరువాంపూరు, బకోదా మొదలైన పెక్కు స్వతంత్రసంస్థానములగు దివాను యువ్వోగముచేసి భ్యాతిగాంచిన వి. పి. మాధవరావు, సి. వి. యి. గారధ్యక్షత వహించి ప్రతిమను బహిరంగపరచిరి. తత్సమవేశమునకు వెళ్ళుచుండి పురప్రముఖులును విద్యావ్యులును విచ్చేసిరి. బినెంటువుగూడ సభకు విచ్చేసెను. భవనమంతయు ఉత్సాహముతో కిటకిటలాడి పోయెను. ఆసమయము నందు వెళ్ళుచుండి పురప్రముఖులు ఆమెయొక్క గొప్పతనమును గూర్చియు, ఆమెయొక్క ఆప్రతిమాన ప్రతిభావిశేషములను గూర్చియు, ఆసాధారణ మేధావీక్షి సంపన్నతను గూర్చియు, ఆసామాన్యదైర్యదైర్యములను గూర్చియు ఈ గుణములవలన ఆమె ఒక్కరాజ్యమునకును, ఒక్కదేశమునకును ఒక్కఖండమునకేగాక ప్రపంచమునంతటను గావించిన మహోపకారమును గూర్చి జ్ఞాపూపాత్రముగ ముచ్చటించుచు ఆమెయొక్క తమకు గల గౌరవము, ఆనురాగమును భక్తివిశ్వాసములను ప్రకటించిరి.

మొట్టమొదట డాక్టరు శుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు ఆమెను గూర్చి ముచ్చటించుచు నొకపీఠవిశ్వాసమును గావించిరి. భావిసంతతివారుగూడ నట్టిదేశోపకారమును దేశసేవను చేయుటకు పురికొల్పుబడుటకై దేశోద్ధారకులయొక్కయు, దేశసేవకులయొక్కయు చిన్నములు విగ్రహపూర్వకముగనైనను చిత్రిపటపూర్వకముగనైనను నెలకొల్పబడుటత్యంతావశ్యకము. కాబట్టి మనదేశీయులకై మోహోపాటుపడి మహోపకార మొసంగించిన బినెంటువుప్రతిమ యొకటి నీ ప్రదేశమునందు నెలకొల్పబడుట మిక్కిలి సమంజసముగ నున్నది. ఆమె మన దేశమున కొనరించిన మహోపకారము నింతింతని లెక్కించుట దుస్సాధ్యము. ఆమెను నేను మూడుకారణములకై గౌరవించుచున్నాను. మొదటిది ఆమె యీ దేశమందలి మోద్యమమునకు నాయకురాలు. రెండవది ఆమె రాజకీయోద్యమమునకు నాయకురాలు. మూడవది ఆమె యీ జాతీయవిద్యోద్యమమునకు నాయకురాలు. ఆమె గావించిన మహోత్సాహమైన కార్యములవలననే ఆమె సామాన్యరాలుగాదని నున్వృత్తపడ గలది. ఆమె మిక్కిలి ఉన్నతపదవికి జేరిన మహాత్మురాలు ఆమెయందు దైవస్వరూపముపూర్ణముగ మూర్తీభవించి ఆమె

ములు బహుమదేవతలసిన సమయ మింతకన్న వేటొందులేదు. ఈ వైకాత్మగ్రంథముల నాంధ్రీకరింపవలయు ననిన మనభాషయందుఁ దగిన పదజాలము ప్రస్తుతము కనబడమిని మిక్కిలి చిక్కులేటట్టిపడసోదు. ఇంతయున్నె యీవిషయలను గూర్చిన గ్రంథములను రచియించినవారు తమ కుచితమని లోచనవిధమున వారి గ్రంథములయందుఁ దటస్థించిన విషయములకు మాత్రమే నామములఁ గల్పించి వాని కాంగ్లనామములను చేరువం జేర్చి ప్రకటించియుండిరి.

ఆంధ్రవిద్యానిలయముయొక్క ముఖ్యోద్యోగము కాత్మ గ్రంథముల నాంధ్రమున వెలువఱుటయై యున్నది. కావున నట్టికార్యమునకు ప్రాతిపదికగా నాంగ్లభాషయందుగల తత్తత్తత్తత్తత్తములయందు వాడబడిన నామముల కాంధ్రనామముల నీలయమువారు కల్పించి, యాంధ్రదేశమునందలి పండితాభిప్రాయమునుబడసి నిర్ధారణచేయుట కర్హమని తలంచెదను. వీరివ నాపదములనే కవులు వాడుటయు సమంజసము.

జే గావించబడు ప్రతికార్యమునకు కేర్తని జనుచున్నది. ఆమెకు దేశసేవ గావించు శిష్యులను ప్రోగుచేయుటలోను వారిచేత పనిచేయుటలోను మిక్కిలి తెలివితేటలు గలవు. ఆమెయు ఆమె శిష్యులును గావించిన మహోపకారమునకు మనమందరమును ఆమెకు తప్పక కృతజ్ఞులము.

పిమ్మట ఆమెగారు రుద్రస్వనియమ తాను ఇంచు మియ ప్రపంచమంతటను తిరిగితిమనియు, అన్నిప్రదేశములందును గూడ ఆమె నెరుంగనివారెవరును లేరనియు, ఆమె యొక్క నామము ప్రపంచమందలి ప్రతికృపామనందును గొప్ప గ నుచ్చరింపబడుచున్నదనియు, ఆమె ఎల్లప్పుడును అణగ ద్రొక్కబడిన వారికిని బీదలకును సహాయము గావించుటకు సంసిద్ధురాలయి యుండుననియు, ముఖ్యముగ భారతీయస్త్రీలు పరదేశములం దనుభవించుచున్న కష్టములకు సానుభూతిని దెలుపుచు వారినిబాపుట కెక్కుకు పాటుపడి యుండెననియు నుడిచెను.

తరువాత జి. ఎ. వలేశుగారు రుద్రస్వనియమ దక్షిణాభిప్రాయము భారతీయుల బాగుద్రొక్కబడి వారిసంతోషము ప్రారంభమయినపుడు బినెంటువు 22500 రూప్యముల విరాళ మొసగి తనసానుభూతిని ప్రకటింపెననియు అప్పటినుండియు గూడ భారతదేశముకొరకు పాటుపడ మొదలిడిన దనియు నుడిచెను.

పిమ్మట సి. పి. రామస్వామయ్యగారు బినెంటువు రాక పూర్వము భారతదేశమునందు వెళ్ళుచుండి దేశ నాయకులును దేశోద్ధారకులును దేశాభివృద్ధికై పనిజేసియున్న ను స్వాభ్య సుపాదకకై దేశీయ మహాజనసభ పనిజేయుచున్న భారతదేశీయయొక్క ఆత్మ గౌరవము నభివృద్ధి జేసిండుట యందు గారి స్వాతంత్ర్యనాత్రములను భారతీయుల మానసంబుల బాగుగ నాటునట్లుచేసి స్వతంత్రభిలాషను కలుగజేయుటయందు గారి బినెంటువుపాటు పడి విజయము గావించంత మరెవ్వరును గావలేదని చెప్పెను.

బి. పి. వాడియగారు గూడ నురవ్వసించుచు బినెంటువు దేశసేవకై లక్షల లక్షల రూప్యముల ర్యయపరచెననియు ఆమెయొక్క కేర్తినా పుష్టములు ఆమె సంపాదకీయము వహించుచున్న పత్రికలవలన నున్వృత్తపడగలదనియు నుడిచెను. అతివాసులకును మితవాసులకును వికమత్యము వదురుటకును, దేశీయ మహాజనసభకును, మస్లింగులీరునకును అన్యోన్య సంబంధబాంధవ్యము లభివృద్ధిజేయుటకును కేరలము బింటుమ్మయే కారణభూతమని నాకు తెలియును. ఆమె యొద్ద పనిజేయుట గొప్ప అర్హమని తలపరచెను. ఆమె యింకను యిటులే దేశసేవ గావించుచు చిరకాలము జీవించి యుండును గాక యని గోరుచున్నాను !

పిమ్మట బి. ఎన్. కర్మగారు గూడ ఉపన్యసించుచు ఆమె కేరలము రాజకీయకాత్మజ్ఞురాలు మాత్రమేగాక ఆమె భావములను ఆశ్చయములను కార్యాచరణయందు యుండుటకు గూడ యత్నించుచుండెననియు ఆమెయొక్క ఆభిప్రాయములను గూర్చి వెళ్ళుచుండి వెళ్ళువిధముల అనుమానించినను అట్టి అనుమానమున కెంతమాత్రమును కారణములేదనియు, తమ కుకూడ కొన్ని విషయములపై ఆమెతో మొట్ట మొదట భేదాభిప్రాయమున్ననుపిమ్మట ఆమెకు సందర్శించి మాటలాడినపుడా యభిప్రాయములను మార్చుకొంటిరనియు నుడిచెను. ఆమె గావించిన మహోపకారమును భావిసంతతివారు గూడ తప్పక సంతోషించి మెచ్చుకొని కృతజ్ఞులుగ నుండగలరు. ఆమె స్వాధ్యత్వగ మెంతయు మెచ్చుకొనదగియున్నది.

పిమ్మట అభ్యుక్తులు గూడ ఆమెనుగూర్చి ముచ్చటించుచు ఆమె హిందూదేశమునకు వచ్చిన వాదిగ నేటివరకును గావించిన మహోపకారముల నన్నిటిని మరుసగా చెప్పిరి. హిందూదేశము విముక్తరాలయి స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించగలిగినవో అట్టి సంపాదనకు కేరలము బినెంటుమ్మయే కారకురాలనియు హిందూదేశచరిత్రమునందు ఆమెనామము కాశ్యతముగా నుండునట్లులు లిఖింపబడగల దనియు నుడిచిరి.

పిమ్మట భవనమునందు మతేమతరధ్యక్షములు చెలరేగుచుండ మాధవరావుగారు ఆమె ప్రతిమను బహిరంగపరచిరి. ఆప్రతిమచూచుట కెంతయో ముచ్చటగనండెను. పని వానితనము మిక్కిలి కొనియాడదగి యున్నది.

మొకొని తైలము:—స్త్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. మొదటను చలనవజ్జయును. వెండ్రుకలు చాలగుండును. వెండ్రుకలు నుచువు జేరును. నువాసనగలిగి యుండును. 0-12-0 అమ్మతొంపను శిశు, కి, తంబు శిట్టిపిల్లి, మద్రాసు.

సిద్ధాది సంవత్సరాది సంచిక

ఈ సంచికలో రాజకీయ సారస్వత సాంఘిక సాం గ్రామిక విషయములు వీలగునెడల వేలువేలు భాగములుగ ప్రచురించుటకు ప్రయత్నింపబడుచున్నది. ఆంధ్రులకు సంబంధించిన విషయములకు ప్రముఖత యీయబడును. కాబట్టి యుపవిలేఖక మహాశయులు యథా ప్రకారము తమ వ్యాసములను డిసెంబరు నెల లోపల పంపివై వేర్వేరునబడిన విషయ విభజనమునకును, సంచికయొక్క సకాల ప్రకటన మునకును సాయపడఁ బ్రార్థితులు.

సంపాదకుడు.

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జిక, మంచిమందు

దబ్బి 1-కి అ. 6. 12-కి రు. 8-8. 10-కి రూ. 25.

తామర ఒక విధమైన పురుగుల వలన చర్మముమీద గాని, వెండ్రుకలలో గాని, లోచనములలో గాని, గోళ్లలో గాని బుట్టవచ్చును. పురుగులలోని భేదములబట్టి తామరలోను రెండు మూడు భేదములు గలవు.

గుర్తులు:—దురద, ఉంగరములవంటి చుట్టు, పొక్కులు, రసికాయలు, వెండ్రుకలు ఊడిపోవుట మొదలగునవి. కొంచెముగా లేది శరీరమంతట వ్యాపించి నిద్రపట్టని జల విర్పడును.

చికిత్స:—పురుగుల జంపి చెడిపోయిన చర్మమును మంచి స్థితిలోనికి తెచ్చుట అయియున్నది. ఇందులకు చేయవలసిన వైద్యము:—1. మందు లోచనములలోనికి పోవు యను. 2. పురుగుల జంపు మందును వాడవలయును. 3. పురుగు లిరిగి పుట్టకుండ జేయవలయును.

అమృతాంజనండిపో - బొంబాయి - మద్రాసు

అమృతాంజనము

చక్కని దబ్బితో పహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.
పొర్చుపునొప్పుల కాంబోలును.
నాయువు పోట్ల పోగొట్టును.
శుభాశుభములను యమునును.
ప్రతియుంటు జంపడదగినది.

అమృతాంజనం నొప్పులకు దివ్యామృతము

వనమూలికలచే హిందూ దేశ మందు

తయారుచేయబడు మంచిమందు

మా తేలుమందు అన్ని మందుల కంటె

మిక్కిలి మరుగుగా పనిచేయును. వెల 0-8-0.

అమృతాంజనము డిపో, రి తంబు శెట్టిపేటి, మదరాస్

మీ కవసరమయినచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని వస్తువులను గురించియు, ఉక్కు, ఇనుపవాసములు, వంపులు వంపులుగ వంతబడిన రేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుపకమ్ములు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గుఱించియు ఈ క్రింది కంటెనెసెలలోనే సంకలిపందర్పమున ఫలహా కాలోచించవలసినది. నీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటలోను కోరి వంతనే వానిని ఫకాలములలో సరఫరాచేయుటలోను గొప్ప పేరు మోగినవారు.

నిలాసము:— ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

సాత్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్ లిమిటెడ్, బెంగాల్ వెస్ట్ సెం కెనెరీ రు,

389

మదరాసు

(ప్రై వాట్మాంజనం గోడవట్టును ఈ వ్యక్తిగతము కూడ సుదహరింప గోరుచున్నారను.)

స్వదేశి కత్తులు

హాల్ గ్రాండు మంగలి కత్తులు	1-2-0
తేబిల్ కత్తులు	1-0-0
కార్కులు తీయునది, చాకు అన్ని కలసి నది	
(ప్రయాణీకుల కెక్కుడు పయోగకరము)	1-8-0
డి. బ్లెడు రోగర్పు చాకులు	1-0-0
సింగిల్ బ్లెడు చాకులు	0-6-0
డెస్కు కత్తులు	0-4-0
సింగిల్ బ్లెడు చాకులు (చిల్లర మల్లరక నులకు)	0-4-0

స్వదేశి ఇండస్ట్రీయల్స్ కంపెనీ,

962

లిమిటెడ్, కంబీవరం.

AWARDED
GOLD MEDAL 490
IN THE
BARODA EXHIBITION
For its Sweet Lasting & Delightful Smell
TO
THE WORLD-RENOVED
OTTO PARASTAN (REGD.)
Therefore, please just try and enjoy.
Prices: $\frac{1}{2}$ oz. 1 dram. $\frac{1}{2}$ dram. Card.
2-0-0 0-12-0 0-8-0 0-1-0
Sample Free on sending 3 annas postage Stamp.

ALSO, PLEASE TRY OUR
PALASTAN HAIR OIL (REGD.)
Free from mineral oils. Best for the Hair.
Prize Re. 1, and Postage Extra.
Sample Free on sending 1 anna postage Stamp.

The Parastan Perfumery Co.
No. 1, PYDHONIE, BOMBAY 3.

పాశ్యపు వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాపథములు.

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రల నికృష్టనను
వ రి కిం పు యు.

(ప్రతి వత్సరమునను లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయించు బడుచున్నవి.)

ఇండియావారు మాత్రమే కాక; బర్మా, సిలోన్, మలియన్, గోవా, ఫీజి, విలెండ్, ఈస్ట్రాఫీకా, మన్మ, ప్రత్యేకములవారు కూడ నీ సిద్ధాపథమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము "ఒకేయొక లోకామయహార" కస్తూరి మాత్రల సీసా మియంటు నున్నయెడల, మాటికి వైద్యుల సహాయమును, నిరీక్షించి, మొదలపెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతవాతము, అజీర్ణము, పొర్చువారము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్గు, గజము నొప్పి, బలహీనత, అనారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము, చిన్న చిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియు ననేక రోగములను, ఈ సిద్ధాపథ సేవనచే నాకృత్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యులలో సేకరితము లగునట్టియు సుఖయోగ్య రములగు కర్నాటక మాలికలనుండియే యోషధములను కలపారు చేయుచుందురు.

కెబ్బవై న యావ్యాపార గురుకులు, (ప్రతి సీసాయు) యను ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుసానపత్రము, ప్రతిసీసాతో గూడి యుండును. 260 మాత్రలున్న సీసా కలహ లు, మాత్రమే.

6 సీసాలు లోకసారి తప్పించుకొనిన బహుల ఖచ్చితోచేరి రూ 1-8-0

12. సీసా లోకసారి కొనిన 2-14-0

25. సీసా లోకసారి కొనిన 8-5-0

సను స్త్రోగములకు మావర్ణ అయ్యుత్తయి డిద్దాపథములు వారకును.

మొదము:— శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మిసూరు.